

Національний університет
«ОДЕСЬКА ЮРИДИЧНА АКАДЕМІЯ»
Наукова бібліотека

Юрій Павлович
АЛЕНІН

Біобібліографічний покажчик

Одеса
2016

УДК 347.96(477.74-25Од)(092)(01)+378.634(477.74-250д)(092)(01)+
343.12(477)(01)+343.985(477)(01)
ББК 67(4Укр)я1+74.58(4Укр-20д)я1
А-484

Серія
«Вчені Національного університету
“Одеська юридична академія”»

В и п у с к 25

Показчик продовжує серію «Вчені Національного університету “Одеська юридична академія”» і присвячений науково-дослідницькій та педагогічній діяльності відомого правознавця, провідного вченого нашої країни у сфері кримінального процесу та криміналістики Юрія Павловича Аленіна.

Підготовка видання проводилася за фондами бібліотеки НУ ОЮА, електронними каталогами бібліотек України та зарубіжжя.

У виданні вміщено публікації Ю. П. Аленіна з актуальних проблем кримінально-процесуальної науки останніх років.

Усі виявлені публікації описано за існуючими правилами. Матеріал розділів розташований за хронологією публікацій та алфавітом. У межах року розміщено у такій послідовності: книги, статті із книг, збірників, журналів.

Бібліографічні описи супроводжуються цитатами з текстів публікацій та анотаціями. Для книг, які знаходяться у фонді НБ НУ ОЮА, додається шифр зберігання (УДК). Відбір матеріалів закінчено 7 вересня 2016 р. Повнотекстові версії документів, включених до показчика, містять посилання на адреси сайтів, де їх можна знайти, використовуючи пошукову систему.

Видання, не переглянуті de visu, відмічені астериском.

Допоміжний апарат складається з алфавітного показчика наукових праць, переліку періодичних та продовжуваних видань, показчика співаторів та списку абревіатур.

Для науковців, широкого загалу читачів.

У к л а д а ч і:

Т. М. Стефанчишена, С. І. Єленич

Наукові редактори:

С. В. Ківалов, Г. О. Ульянова, М. М. Солодухіна

© Єленич С. І.,
Стефанчишена Т. М.,
укладання, 2016
© НУ ОЮА, 2016

ПЕРЕДМОВА

18 вересня 2016 року виповнюється 70 років від дня народження відомого та надзвичайно талановитого вченого, педагога і практика, доктора юридичних наук, професора, члена-кореспондента НАПрН України, завідувача кафедри кримінального процесу Національного університету «Одеська юридична академія», заслуженого юриста України Юрія Павловича Аленіна.

Нелегкий життєвий шлях, пройдений вченим, слугує взірцем для багатьох його учнів та послідовників. Народився Юрій Павлович Аленін 18 вересня 1946 року в с. Дубляни Львівської області. У 1973 р. закінчив юридичний факультет Одеського державного університету імені І. І. Мечникова. Працював слідчим прокуратури Ленінського району м. Одеси, прокурором слідчого управління Одеської обласної прокуратури. З 1977 року — на науковій та викладацькій роботі.

У 1984 році Ю. П. Аленін захистив дисертацію на здобуття наукового ступеня кандидата юридичних наук на тему: «Розслідування в проблемних ситуаціях, які виникають у справах про розкрадання рибопродуктів» (спеціальність 12.00.09), у 1997 р. — дисертацію на здобуття наукового ступеня доктора юридичних наук на тему: «Теоретичні та практичні основи виявлення та розслідування осередків злочинів» (спеціальність 12.00.09). Науковий ступінь доктора юридичних наук присуджено у 1997 р., вчене звання професора присвоєно у 2001 р. Обраний членом-кореспондентом Національної академії правових наук України у 2013 р.

Серед основних напрямів наукових досліджень Ю. П. Аленіна — проблеми розслідування тяжких злочинів, слідчі дії та їх провадження, початок кримінального провадження, запобіжні заходи у кримінальному процесі, процесуальна самостійність слідчого як суб'єкта кримінального процесу. Список наукових праць містить понад 150 найменувань. Вчений є автором та співавтором монографій, колективних праць, підручників, методичних та навчально-методичних посібників, науково-практичних коментарів до КПК України, особливо значними серед яких є: «Криміналістика: учебник для вузов МВД России» Т. 3 (у співавторстві, 1995), «Особенности расследования тяжких преступлений. Руководство для следователей» (у співавторстві, 1995), «Особенности расследования тяжких преступлений против личности: учебное пособие» (у співавторстві, 1996), «Выявление и расследование очагов преступлений: теория и практика: монография» (1996), «Організація розслідування і тактика слідчих дій: Методичний посібник» (у співавторстві, 2000), «Процессуальные особенности производства следствен-

ных действий: монография» (2002), «Введение в украинское право» (у співавторстві, 2005), «Расследование тяжких преступлений: научно-практическое пособие» (у співавторстві, 2006), «Приняття процесуальних рішень за новим кримінальним процесуальним законодавством України» (у співавторстві, 2012), «Кримінально-процесуальний кодекс України: науково-практичний коментар» (у співавторстві, 2003, 2007, 2008, 2009, 2011, 2013).

Багаторічний досвід наукової роботи Ю. П. Аленіна нерозривно пов'язаний з його активною участю в атестації наукових кадрів. Він є членом спеціалізованої вченої ради при Національному університеті «Одеська юридична академія» із захисту кандидатських і докторських дисертацій. Юрій Павлович постійно запрошується спеціалізованими вченими радами як опонент дисертаційних досліджень здобувачів наукового ступеня доктора і кандидата юридичних наук за спеціальністю 12.00.09 — кримінальний процес та криміналістика; судова експертиза; оперативно-розшукова діяльність.

Свою наукову та педагогічну працю Ю. П. Аленін вельми успішно поєднує з громадською діяльністю. Ю. П. Аленін активно працював, будучи членом робочої групи з розробки проекту Кримінально-процесуального кодексу України, залучався до участі у Науково-консультативній раді при Верховному суді України, а також є членом редколегії збірників наукових праць та журналів «Актуальні проблеми держави і права», «Актуальні проблеми політики», «Юридичний вісник», «Судова апеляція».

Юрій Павлович Аленін зустрічає свій ювілей у розквіті творчих сил в обстановці заслуженого шанобливого ставлення правничої спільноти. Багаторічна праця Юрія Павловича, внесок у розвиток юридичної науки і освіти, у підготовку висококваліфікованих спеціалістів є взірцем не тільки для численних учнів, що продовжують його справу в стінах Національного університету «Одеська юридична академія» та за її межами, а й для колег та студентів, які, зважаючи на високий професіоналізм, надзвичайний організаторський талант, великий практичний досвід, працездатність, вимогливість до себе, порядність та людяність, мріють бути схожими на нього як у своїй науковій та професійній діяльності, так і в повсякденному житті.

Сергій Васильович КІВАЛОВ,
доктор юридичних наук, професор,
академік НАПрН України,
народний депутат України,
президент Національного університету
«Одеська юридична академія»

КОРОТКА БІОГРАФІЧНА ДОВІДКА

Народився 18 вересня 1946 р. в с. Дублени Львівської області. У 1973 р. закінчив Одеський державний університет імені І. І. Мечникова (нині — Одеський національний університет імені І. І. Мечникова) за спеціальністю «юрист-правознавець». У 1972—1977 рр. — стажист, потім слідчий прокуратури Ленінського району м. Одеси, у 1977 р. — прокурор слідчого управління прокуратури Одеської області. З 1977 до 1997 р. працював в Одеському державному університеті ім. І. І. Мечникова, пройшовши шлях від асистента, старшого викладача до доцента кафедри криміналістики (нині — кафедра кримінального процесу та криміналістики). З 1997 р. до сьогодні — завідувач кафедри кримінального процесу Національного університету «Одеська юридична академія».

У 1984 р. захистив дисертацію на здобуття наукового ступеня кандидата юридичних наук на тему: «Розслідування в проблемних ситуаціях, які виникають у справах про розкрадання рибопродуктів» (спеціальність 12.00.09), у 1997 р. — дисертацію на здобуття наукового ступеня доктора юридичних наук на тему: «Теоретичні та практичні основи виявлення та розслідування осередків злочинів» (спеціальність 12.00.09). Науковий ступінь доктора юридичних наук присуджено у 1997 р., вчене звання професора присвоєно у 2001 р. У 2012 р. присвоєно почесне звання «Заслужений юрист України». Обраний членом-кореспондентом Національної академії правових наук України у 2013 р.

Напрями наукових досліджень — проблеми розслідування тяжких злочинів, слідчі (розшукові) дії та їх провадження, початок кримінального провадження, запобіжні заходи у кримінальному процесі, сторона обвинувачення, загальні умови досудового розслідування, закінчення досудового розслідування. Автор близько 150 наукових праць, значними серед яких є «Особенности расследования тяжких преступлений. Руководство для следователей» (у співавт., 1995), «Особенности расследования тяжких преступлений против личности. Учебное пособие» (у співавт., 1996), «Выявление и расследование очагов преступлений: теория и практика: Монография» (1996), «Організація розслідування і тактика слідчих дій. Методичний посібник» (у співавт., 2000), «Процессуальные особенности производства следственных действий. Монография» (2002), «Введение в украинское право» (у співавт.), «Расследование тяжких преступлений: Научно-практическое пособие» (у співавт., 2006), «Прийняття процесуальних рішень за новим кримінальним процесуальним законодавством України» (у співавт., 2012), «Кримінальний процес України : навч.-метод. посібник» (у співавт., 2013),

«Кримінально-процесуальний кодекс України: Науково-практичний коментар» (у співавт., 2003, 2007, 2008, 2009, 2011), «Кримінальний процесуальний кодекс України: Науково-практичний коментар» (у співавт., 2013), «Розслідування злочинів проти особи: керівництво для слідчих» (у співавт., 2014).

Науковий редактор монографій І. В. Гловюк, О. Т. Торбаса (Гловюк І. В. Кримінально-процесуальні функції: теорія, методологія та практика реалізації на основі положень Кримінального процесуального кодексу України 2012 р. : монографія / І. В. Гловюк. — Одеса : Юрид. літ., 2015. — 712 с.; Торбас О. О. Форми закінчення досудового розслідування за Кримінальним процесуальним кодексом України : монографія / О. О. Торбас. — Одеса : Юрид. літ., 2015. — 168 с.).

Брав участь у розробці проекту Кримінального процесуального кодексу України. Залучався до участі у Науково-консультативній раді при Верховному суді України. Постійно бере участь у експертних оцінках законопроектів; підготовці відповідей на запити Конституційного Суду України, Верховного Суду України, Вищого спеціалізованого Суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ, адвокатські запити.

Ю. П. Аленін здійснює наукове керівництво та наукове консультування, його учнями захищено 24 дисертації, з них 2 на здобуття наукового ступеня доктора юридичних наук.

Член спеціалізованих вчених рад при Національному університеті «Одеська юридична академія». Ю. П. Аленін бере участь у атестації наукових кадрів, виступає як офіційний опонент при захисті дисертацій у Київському національному університеті імені Тараса Шевченка, Національному юридичному університеті імені Ярослава Мудрого, Національній академії внутрішніх справ та ін.

Член редколегії збірників наукових праць та журналів «Актуальні проблеми держави і права», «Актуальні проблеми політики», «Юридичний вісник», «Судова апеляція», «Наукові праці Національного університету «Одеська юридична академія», «Прикарпатський юридичний вісник», Вісник Чернівецького факультету Національного університету «Одеська юридична академія», «Вісник кримінального судочинства».

ТАК ЗАРОЖДАЕТСЯ СЕМЕЙНАЯ ДИНАСТИЯ*

За годы становления и плодотворной работы коллектива Одесской национальной юридической академии определились две характерные тенденции; все делать, чтобы это радовало глаз; каждый руководитель и преподаватель должны быть уважаемыми. Правда, понятие «уважаемый» ни в коем случае не должно достигаться силой власти, а исключительно авторитетом. Большинство, с кем мне пришлось общаться, запомнились уважительным отношением к студентам. А студенты, как лакмусовая бумага, четко реагируют на поведение преподавателя. Они сразу различают лектора — читателя текста и лектора — практика. К последним особое отношение. Молодые люди понимают, что именно такой преподаватель способен теоретически и практически подготовить их к работе в правоохранительных органах.

Ректор Академии Сергей Кивалов именно для такой категории преподавателей создает все условия для работы и профессионального роста. Неудивительно, что среди профессорско-преподавательского состава немало тех, кто после студенческих лет прошел практическую школу в милиции, прокуратуре, в судах, в таможенном управлении и других органах. Как считает Сергей Васильевич, это золотой фонд Академии, который способен любое теоретическое звено подкрепить конкретным практическим опытом. А это, согласитесь, многого стоит.

Общаясь со студентами, я ненавязчиво стремлюсь узнать их мнение о своих преподавателях. Кто им запомнился, а кто забывается после сдачи экзамена или получения зачета. К чести преподавательского состава, о большинстве из них студенты говорят уважительно. Но есть и исключения. Не буду об этом говорить, пусть остается «узелком на память» тем, кто страхом хотел бы завоевать себе авторитет. Не выйдет, господа!

И все же, среди наиболее частых имен из числа наставников, студенты называют профессоров Людмилу Кормич, Наталью Мирошниченко, Вячеслава Тулякова, Юрия Полянского, Евгения Долина, Юрия Аленина, Евгения Харитонов, Анатолия Панькова, Минаса Аракеляна и многих других. Личное общение со многими из них убедило, что юные личности четко характеризуют преподавателей и не ошибаются. И все же, хотелось узнать, чем именно преподаватель завоевывает симпатии у студентов. В Академии изучаемые дисциплины к романтическим не отнесешь. Их надо не просто изучать, но и понимать. Ведь

* Печатается по изд.: Солдатский А. Так зарождается семейная династия / Александр Солдатский // Слово. — 2005. — 9 сент. (№ 32). — С. 3.

это основа твоей будущей работы. Усвоение же предмета во многом зависит от лекторско-педагогического мастерства преподавателя. Преподавать предмет надо так, чтобы слушатель к нему проявил интерес, а экзамен не превращался в экзекуцию, а становился собеседованием двух уважающих друг друга людей. Нельзя незнание предмета студентом сводить к оскорблению личности.

В этом отношении, мне кажется, «спокойствием», тактичным и уважительным отношением ко всем подчиненным и студентам отличается заведующий кафедрой уголовного процесса, доктор юридических наук, профессор Юрий Аленин. Сотрудники кафедры говорят, что он никогда не повышает голос. Очевидно, этим можно и объяснить тот факт, что этот коллектив работает дружно, как единая семья. Студенты тоже говорят о профессоре с уважением. Хотя его предмет не из лирических, но его смело можно отнести к фундаментальной науке в юриспруденции. Без твердых знаний правил проведения криминального процесса не обходится ни один специалист во всех правоохранительных органах. При этом от сотрудника требуются хорошие теоретические знания, умение правильно и грамотно разработать план следственного процесса. При этом не нарушить законы, Уголовный кодекс и четко соблюсти права человека. Это особое требование демократического общества.

Не станем углубляться в особенности науки о криминальном процессе, но о человеке, который ей посвятил свою жизнь, стоит рассказать.

Юрий Павлович Аленин не имеет родовых корней, которые связывали бы его с юриспруденцией. Он рос и учился в небольшом городе Бобринце на Кировоградщине. Мама Евдокия Михайловна и отец Павел Ильич к юристам никакого отношения не имели. Юрий в школе «тянул» на золотую медаль и имел неплохие шансы на конкурсных экзаменах в вузе. Вот и избрал он себе Харьковский авиационный институт, где всегда был очень высокий конкурс, даже среди медалистов. В общем, Юрий не преодолел конкурсный барьер и пополнил ряды Советской Армии, где отслужил почти три года.

— *В политотделе дивизии перед демобилизацией, мне дали характеристику и направление в Харьковский юридический институт, — вспоминает Юрий Павлович. — Такое «крутое» изменение в выборе вуза, очевидно, произошло под впечатлением от службы в армии, да и космическая романтика уже остыла, и я сменил авиацию на юриспруденцию. И не жалею. Ко всему, судьбе было угодно изменить город Харьков на Одессу. Мне соученица посоветовала сюда ехать. Так судьба привела меня на юридический факультет Одесского университета.*

Время поступления запомнилось Юрию Павловичу тем, как заботливо в университете относились к абитуриентам. С первого дня всех

желающих определили в общежитие. К первокурсникам относились уважительно и доброжелательно. В таких условиях молодой человек быстрее адаптировался и вливался в единую студенческую семью. Очевидно, это сыграло важную роль в формировании в нем будущего преподавателя. Хотя к этому путь был не коротким и не безоблачным.

— *После четвертого курса, — рассказывает Юрий Аленин, — нас, пятерых студентов, пригласил к себе декан юрфака Виктор Калмаков и предложил пойти на работу в прокуратуру, а университет заканчивать заочно. Мы согласились. Так меня судьба сначала связала со следственным отделом районной, а затем Одесской областной прокуратуры.*

Более пяти лет молодой специалист отдал практической работе. Юрий Аленин вспоминает те годы с особым чувством. Зарплата тогда у работников была низкой, а у него уже была семья. Важно, что тогда сотрудник прокуратуры не стоял на квартирной очереди, его сразу обеспечили жильем и незамедлительно подключили телефон, сына определили в детсадик, Трудно сказать, как бы сложилась судьба Аленина, если бы его не заметил Евгений Додин, в те годы завкафедрой в университете. Он-то и предложил Юрию Павловичу перейти на педагогическую работу. Поразмыслив, он согласился. Сначала довольствовался «хлебом» ассистента. Затем старшим преподавателем утвердили. Присмотрел себе диссертационную тему и, когда почувствовал, что «созрел», попросился в годичную аспирантуру. Ректорат удовлетворил его просьбу, и в 1984 году молодой ученый предъявил к защите диссертацию «Методика расследования хищений». Через 13 лет стал доктором юридических наук, профессором.

Юрий Павлович с особой теплотой вспоминает первые преподавательские годы в университете. В то время была практика через определевги время посылать преподавателей в Москву на курсы повышения квалификации. Это являлось хорошей школой, где крупные ученые читали уникальные лекции по криминалистике, которые тесно переплетались с практическим опытом. А чего стоило общение с коллегами из разных регионов страны!

— *Да что там преподаватели, нас, студентов, дважды отправляли на практику в Тюмень, другие сибирские и уральские города, — вспоминает Юрий Аленин. — Причем там мы выполняли работу в органах и получали зарплату, что позволяло и приодеться.*

— А что вам особо запомнилось из того, с чем сталкивались на курсах повышения квалификации?

— *Там, что ни встреча, то светило с мировым именем. Как не вспомнить встречу с видным юристом Александром Васильевым! Чего стоило его воспоминание о Токийском процессе, который был вторым по значимости после Нюрнбергского процесса. Васильев там сыграл немалую роль в выполнении политики СССР по отношению*

к японскому императору Хирохито, которого США стремились причислить к числу военных преступников. Наши юристы доказывали, что император не являлся личностью, которая имела решающий голос в стране. Все решал премьер и его окружение. Такая политика СССР на Токийском процессе была положительно воспринята японской общественностью. Об этом и многом другом из жизни и практической работы узнавали те, кто побывал на курсах переподготовки в Москве.

Юрий Павлович хотя и не имеет среди предков юристов, зато сам стал семейным родоначальником этой специальности. По стопам отца пошел сын Александр, который работает судьей в Хозяйственном суде. Дочь Наталья только закончила ОНЮА и поступает в аспирантуру. Внучка Маша нынче пошла в первый класс. И кто знает, может, она тоже пойдет по стопам дедушки. Возможно, юриспруденция в семье Алениных станет достоянием династии.

Профессиональный путь Юрия Аленина характерен для многих преподавателей Академии. И вот что важно, руководители кафедр постоянно заботятся о воспитании педагогических кадров. Созданы все условия для написания, защиты кандидатских и докторских диссертаций. На кафедре уголовного процесса работают три кандидата наук, три старших преподавателя, из которых Максим Смирнов подготовил кандидатскую работу. И еще об одном — о научных трудах. Юрий Павлович их издал около 90. Он является автором монографий и учебников. Редактировал первое и второе издание Уголовно-процессуального кодекса Украины с научно-практическими комментариями. Кафедра дает заключения на постановления Верховного Суда Украины. Как видим, здесь теория тесно переплетается с практикой. Хотя основная задача — готовить грамотных юристов.

Александр Солдатский

ХРОНОЛОГІЧНИЙ ПОКАЖЧИК НАУКОВИХ ПРАЦЬ

1982

1. Значение данных о субъекте преступления при расследовании хищений в рыбной промышленности // Криминалистика и судебная экспертиза : межвед. науч.-метод. сб. — Киев, 1982. — Вып. 24. — С. 45—50. УДК 343.98(082)

На примерах следственной практики изучены личности осужденных за хищение рыбной продукции судами Одесской области за период с 1973 по 1978 гг. Рассмотрены индивидуальные особенности субъекта хищения рыбной продукции, включая его профессиональные знания, навыки, привычки, уровень образования и др.

2. Судебно-ихтиологическая экспертиза // Социалистическая законность. — 1982. — № 11. — С. 44—45.

1983

3. К методике расследования хищений, совершаемых в рыбной промышленности // Тезисы докладов межобластной научно-практической конференции молодых ученых, посвященной 60-й годовщине образования Союза Советских Социалистических Республик / М-во высш. и среднего образования УССР, ОГУ им. И. И. Мечникова. — Одесса : ОГУ, 1983. — С. 206—207. УДК 343.98(082)

4. Характеристика факторов, определяющих проблемные ситуации по делам о хищениях рыбопродуктов // Криминалистические и процессуальные проблемы расследования : межвуз. сб. науч. тр. / М-во высшего и среднего специального образования РСФСР. — Барнаул, 1983. — С. 135—145. УДК 343.98(082)

«Основные факторы, влияющие на возникновение проблемных ситуаций по делам о хищениях рыбопродуктов, возникают как следствие существования системы затруднений информационно-доказательственного, тактического и организационно-технического характера, проявляющихся в виде неопределенности в выборе методов расследования. Не все перечисленные элементы предложенной системы затруднений одинаково способствуют возникновению проблемной ситуации. В зависимости от объективных и субъективных причин одни являются решающими, основными, другие носят второстепенный, вспомогательный характер, и наоборот. Важным является то, что они всегда вступают во взаимосвязи и взаимообусловленности».

1984

5. Расследование в проблемных ситуациях, возникающих по делам о хищении рыбопродуктов : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.09. — Киев, 1984. — 23 с.

6*. Расследование в проблемных ситуациях, возникающих по делам о хищении рыбопродуктов : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.09. — Киев, 1984.

•

7. Криминалистическая характеристика хищений, совершаемых в рыбной промышленности // Проблемы социалистической законности : респ. межвед. науч. сб. — Харьков, 1984. — Вып. 14. — С. 78—81.

8. Особенности организации и назначения некоторых видов судебных экспертиз по делам о хищении рыбопродуктов // Применение судебной экспертизы и других форм специальных познаний в советском судопроизводстве : межвуз. сб. науч. тр. Свердлов. юрид. ин-та. — Свердловск, 1984. — С. 63—67.

1986

9. Методические указания по общей и юридической психологии для студентов заочного отделения юридического факультета / соавт. Н. Ф. Будиянский. — Одесса : ОГУ, 1986.

10. Особенности расследования хищений рыбопродуктов в типичных следственных ситуациях : метод. пособие / соавт. В. Г. Куриленко. — Одесса : ОГУ, 1986. — 50 с. УДК 343.985

«Целью методических рекомендаций является ознакомление следователей и сотрудников подразделений БХСС с особенностями расследования хищений, совершаемых на различных этапах производственного процесса добычи, приемки и обработки рыбопродуктов с учетом наиболее типичных следственных ситуаций, встречающихся в практической деятельности».

11*. Тематика и методические указания по написанию курсовых работ для студентов 4-го курса дневного отделения / соавт. И. В. Постика. — Одесса : ОГУ, 1986.

•

12. Восприятие времени в тактике следственных и судебных действий / соавт. Н. Ф. Будиянский // Криминалистика и судебная

экспертиза : межвед. науч.-метод. сб. — Киев, 1986. — Вып. 33. — С. 40—45. УДК 343.98(082)

Рассмотрена темпоральная составляющая тактики следственных и судебных действий, поскольку определение времени совершения преступления — составная часть предмета доказывания. Указано на важность для практических работников знания определенных закономерностей, открытых психологией времени, в частности: восприятие времени, память на время, моделирование различных временных параметров в воображении, мышление временными категориями, речевая дифференциация временных отношений. Для правильного определения времени совершения преступления иногда необходимо назначать судебно-психологическую экспертизу.

13. Использование материалов судебно-психологической экспертизы в курсе лекций по юридической психологии / соавт. Н. Ф. Будиянский // Преподавание юридической психологии и ее практическое применение в свете решений XXVII съезда КПСС : [в 2 ч.] : тез. докл. / редкол.: А. Р. Ратинов, Л. И. Аувярт [и др.]. — Тарту, 1986. — С. 13—14.

1987

14. Особенности организации и назначения судебно-психологической экспертизы : метод. рекомендации / соавт. Н. Ф. Будиянский. — Одесса : [Б. и], 1987. — 42 с. УДК 340.6

«Основная цель методических рекомендаций — вооружить работников органов дознания, следователей МВД и прокуратуры, прокуроров, судей, адвокатов необходимыми знаниями при назначении судебно-психологической экспертизы. В его основу положено обобщение следственной, судебной, экспертной практики правоохранительных органов Одесской области, сведения из статей, методических пособий и монографий по проблемам судебной психологии, опубликованная практика».

15. Расследование в типичных сложных ситуациях по делам о преступном нарушении правил безопасности движения и эксплуатации транспорта : метод. рекомендации для следователей и сотрудников госавтоинспекции / соавт. А. И. Саригло. — Одесса : [Б. и.], 1987. — 45 с. УДК 343.985:343.346

В основу методических рекомендаций положено обобщение следственной и судебной практики, положительный опыт практических работников (преимущественно сотрудников аппарата ГАИ и следователей МВД, специализирующихся на расследовании пре-

ступных нарушений правил безопасности движения и эксплуатации транспорта), сведений из статей методических пособий и монографий.

16. Расследование преступных нарушений правил безопасности движения и эксплуатации автотранспорта. — Одесса : УВД, 1987. — 45 с.

•

17. Возможности комплексного медико-трассологического исследования следов орудий на теле и одежде человека / соавт. Н. Н. Шульга // Эффективность научно-технических исследований и внедрения их в практику расследования преступлений : межвуз. сб. науч. тр. / Свердлов. юрид. ин-т им. Р. А. Руденко. — Свердловск, 1987. — С. 87—96.

18. Особенности расследования хищений рыбопродуктов // Криминалистика и судебная экспертиза : межвед. науч.-метод. сб. — Киев, 1987. — Вып. 35. — С. 40—44. УДК 343.98(082)

19. Подготовка и назначение экспертизы колюще-режущих орудий и следов их действия на теле и одежде человека / соавт. Н. Н. Шульга // Криминалистика и судебная экспертиза : межвед. науч.-метод. сб. — Киев, 1987. — Вып. 35. — С. 33—35.

УДК 343.98(082)

Представлены рекомендации по усовершенствованию, успешному и оперативному производству экспертизы колюще-режущих орудий и следов их действия на теле и одежде человека. Рассмотрены два подхода к определению характера рассматриваемой экспертизы: их проведение экспертами физико-технических отделений бюро судебно-медицинской экспертизы; проведение комплексной медико-трассологической экспертизы, выполняемой экспертами упомянутых отделений и экспертных учреждений криминалистического профиля. Указано, что совместная деятельность экспертов — судебных медиков и экспертов-трассологов содержит больше возможностей для успешного решения исследуемых объектов, поэтому предпочтительнее проведение комплексной экспертизы, особенно в сложных случаях.

20. Психологическая подготовка юриста в ходе преподавания общей и юридической психологии / соавт. Н. Ф. Будиянский // Роль права в деле повышения благосостояния советских граждан в свете решений XXVII съезда КПСС : тез. докл. респ. конф. (г. Тарту, 17 сент. 1987 г.) : [в 2 ч.] / Тартус. гос. ун-т. — Тарту, 1987. — Ч. 2. — С. 13—15.

1989

21. Вопросы организации комплексной медико-криминалистической экспертизы следов колюще-режущих орудий / соавт. Н. Н. Шульга // Тактика и психология взаимодействия следователя и эксперта : межвуз. сб. науч. тр. / Свердлов. юрид. ин-т им. Р. А. Руденко. — Свердловск, 1989. — С. 112—118.

1990

22. Некоторые вопросы взаимодействия следователя и судебного медика при осмотре места происшествия и в ходе судебно-медицинского исследования трупа / соавт. Н. Н. Шульга // Криминалистика и судебная экспертиза : межвед. науч.-метод. сб. — Киев, 1990. — Вып. 41. — С. 34—39. *УДК 343.98(082)*

Указывается на важность научных, технических и иных специальных знаний, максимальное использование которых является одним из принципов проведения отдельных следственных действий. Наиболее полно судебно-медицинскими, криминалистическими, автотехническими знаниями обладают соответствующие специалисты, привлекаемые к расследованию преступлений. Раскрываются проблемы взаимоотношений следователя со специалистами в процессе расследования преступлений, связанных с гибелью потерпевшего. Обоснована необходимость личного участия следователя при производстве судебно-медицинского исследования трупа во время осмотра места происшествия и в процессе исследования трупа в морге. Это позволит минимизировать риск несоблюдения процессуального порядка обращения с вещественными доказательствами в таких ситуациях и избежать одного из самых веских оснований возвращения судами уголовных дел на дополнительное расследование.

23. О понятии и криминалистической классификации очагов преступлений // Проблемы криминалистики и доказывания при расследовании преступлений : межвуз. темат. сб. — Барнаул : Алтайский гос. ун-т, 1990. — С. 90—102.

24. Очаги преступлений — самостоятельный объект методики расследования // Криминалистика и судебная экспертиза : межвед. науч.-метод. сб. — Киев, 1990. — Вып. 40. — С. 40—46. *УДК 343.98(082)*

Раскрыто понятие «очаг преступлений», показаны особенности методики его установления, значение такой методики в расследовании однотипных преступлений, совершаемых одним лицом или организованной группой. Рассматриваются проблемы совершенствования криминалистического учета преступлений по способу их совершения. Отмечается, что распознавание очага пре-

ступлений должно основываться не только на учете сходства способов их совершения, но и других признаков, например: посягательство на одинаковые, однородные или сходные объекты; на определенный тип жертв или специфические предметы; цель и направление преступного умысла; сходная связь по месту и времени совершения преступления; однородный характер следов, оставленных на различных местах преступлений; одинаковое или сходное описание признаков преступника. Все признаки должны классифицироваться по элементам криминалистической характеристики.

1991

25. Очаги краж из квартир как объект частной методики расследования // Организация раскрытия и расследования краж из жилых помещений : сборник. — Волгоград, 1991. — С. 27—34.

1992

26. Особенности организации и деятельности следственно-оперативных групп при раскрытии и расследовании очагов преступлений : метод. рек. для следователей и сотрудников уголовного розыска / соавт. С. Б. Макоед. — Одесса : [Б. и.], 1992. — 36 с. **УДК 343.98**

27. Особенности расследования в сложных следственных ситуациях по делам о преступном нарушении правил безопасности движения и эксплуатации транспорта / соавт. В. Д. Берназ. — Одесса : [Б. и.], 1992. — 36 с. **УДК 343.985**

•

28. Проблемы распознавания расследования очагов преступлений // Проблемы государства и права Украины : темат. сб. науч. тр. / М-во образования Украины, Учеб.-метод. кабинет высш. образования Укр. юрид. акад. — Киев, 1992.

29. Разработка методики расследования очагов преступлений — важное средство совершенствования борьбы с преступностью // Проблеми боротьби зі злочинністю в Україні : тези доп. і повідомл. на респ. наук. конф. (м. Київ, 25—26 верес. 1992 р.) / Акад. наук України, Ін-т держави і права ім. В. М. Корецького. — Київ, 1992. — С. 118—120. **УДК 343.9.01(477)(082)**

«Создание эффективных методик расследования возможно и на базе совершенствования родовых, межвидовых методик, потенциал которых еще не исчерпан. Для этого надо отойти от тради-

ционных направлений исследования объекта и на первом этапе их разработки, т.е. в ходе изучения и обобщения оперативно-розыскной, следственной и судебной практики, выделять лишь те уголовные дела, по которым преступники-одиночки или перступные группы совершили не одно, а несколько сходных перступлений».

1993

30. Основы раскрытия и расследования очагов преступлений : учеб. пособие / М-во образования Украины, ОГУ им. И. И. Мечникова. — Одесса : [Б. и.], 1993. — 132 с. УДК 343.98(075.8)

В учебном пособии на базе изучения оперативно-розыскной, следственной и судебной практики и достижений современной криминалистики рассмотрены особенности раскрытия и расследования очагов преступлений. Рассматриваются не только понятия, классификация очагов преступлений, но и практические основы распознавания очагов преступлений, дается характеристика некоторым приемам и средствам их раскрытия, показываются особенности взаимодействия следователей, сотрудников органов дознания, специалистов на разных этапах расследования.

Содерж.: Введение. — С. 3—4; Гл. I. Понятие очага преступлений и его значение для методики расследования: §1. Понятие очага преступления. — С. 5—17; §2. Классификация очагов преступлений. — С. 18—31; §3. Теоретическое и практическое значение криминалистического учения об очагах преступлений. — С. 31—36; Гл. 2. Особенности деятельности следователя и органов дознания по распознаванию, раскрытию и расследованию очагов преступлений: §1. Общая характеристика признаков, используемых для распознавания очагов преступлений, их классификация. — С. 37—50; §2. Современное состояние исследовательской работы по распознаванию очагов преступлений в теории и практике отечественной криминалистики. — С. 51—66; §3. Организация исследовательской работы по распознаванию очагов преступлений и принципы ее ведения. — С. 67—82; §4. Характеристика средств и методов, применяемых для раскрытия и расследования очагов преступлений. — С. 83—93; §5. Особенности взаимодействия следователей с оперативными работниками при раскрытии и расследовании очагов преступлений. — С. 94—116; Библиографические ссылки и примечания. — С. 117—129 (104 назв.).

•

31. К вопросу о методике расследования очагов преступлений // Актуальные проблемы уголовного процесса и криминалистики на современном этапе : межвуз. сб. науч. тр. / М-во образования Украины, ОГУ им. И. И. Мечникова. — Одесса, 1993. — С. 170—174.

УДК 343.1(082)

На основе анализа судебной и следственной практики представлены рекомендации по усовершенствованию методики расследования очагов преступлений. Отмечено, что методика расследования очагов преступлений, независимо от их видовой или групповой принадлежности, кроме структурных элементов, присущих любой частной методике, должна включать в качестве обязательной составной части приемы и методы диагностирования очагов и рекомендации по установлению и розыску личности виновных. Первоначальным условием эффективной аналитической работы с целью диагностирования очагов преступлений и выявления лиц, их совершивших, является использование в ходе расследования всех доступных каналов получения сведений о совершенных сходных преступлениях с применением больших возможностей электронно-вычислительной техники.

32. О классификации очагов корыстно-насильственных преступлений / соавт. В. В. Тищенко // Актуальные проблемы уголовного процесса и криминалистики на современном этапе : межвуз. сб. / М-во образования Украины, ОГУ им. И. И. Мечникова. — Одесса, 1993. — С. 91—96. УДК 343.1(082)

«Методика расследования очагов преступлений, независимо от видовой или групповой их принадлежности, кроме структурных элементов, присущих любой частной методике, должна включать в качестве обязательной составной части приемы и методы диагностирования очагов и рекомендации по установлению и розыску личности виновных. ...Основные принципы исследовательской работы заключаются в непрерывности получения, накопления, систематизации, оценки и сравнительной обработке поступающей информации о зарегистрированных и вновь совершенных преступлениях. В процессе диагностирования очага преступления принципиальным и важным является правильное решение вопроса о критериях, которые могут быть использованы субъектом доказывания в этих целях, получивших название сигнификативных признаков».

33. О некоторых приемах установления виновных при раскрытии и расследовании очагов преступлений // Криминалистика и судебная экспертиза : межвед. науч.-метод. сб. — Киев, 1993. — Вып. 46. — С. 47—55. УДК 343.98(082)

Отмечается, что в совокупности приемы распознавания носят черты тактической операции, т.е. комплекса следственных, экспертных, оперативно-розыскных и организационных действий, направленных на выявление, задержание и изобличение преступников. Рассмотрены некоторые приемы и методы установления виновных после распознавания очагов преступлений: патрулирование и оперативное наблюдения с периодическим осмотром объек-

тов; проверка лиц по методу исключения и др. Указывается, что эффективным для поиска лиц, совершивших серию аналогичных преступлений, может быть одновременное использование как методов, применяемых при расследовании одиночных преступлений, так и методов, характерных для диагностирования и раскрытия группы преступлений.

34. Особенности организации проведения некоторых видов судебных экспертиз по делам о хищениях рыбопродуктов // Современные проблемы судебной экспертизы и пути повышения эффективности деятельности судебно-экспертных учреждений в борьбе с преступностью : тез. докл. респ. науч. конф. — Киев, 1993. — С. 124—125.

35. Про деякі питання розкриття та розслідування осередків злочинів // Україна: становлення незалежності. Зміст і методика висвітлення в курсах соціальних та гуманітарних наук : [матеріали] Всеукр. наук.-метод. конф. (м. Одеса, жовт. 1993 р.) : [у 3 ч.] / М-во освіти України, ОДУ ім. І. І. Мечникова. — Одеса, 1993. — Ч. 2. — С. 40—42. УДК 94(477)(063)

Визначено кримінально-правову сутність осередку злочинів. Вказано на важливість для суб'єктів доказування володіння високим професіоналізмом та знаннями принципів дослідницької роботи для успішного розпізнання осередка злочинів і повного встановлення усіх злочинних діянь, що утворюють конкретний осередок. Охарактеризовано основні принципи дослідницької роботи в цьому напрямі, які полягають у безперервності одержання, накопичення, систематизації, постійнім аналізі, оцінці та порівняльній обробці поступаючої інформації про зареєстровані та знову скоєні злочини.

1994

36. Особенности раскрытия очагов половых преступлений : метод. пособие для следователей и сотрудников уголовного розыска / соавт. С. С. Колесник. — Днепродзержинск — Одесса : УВД Днепродзерж. горисполкома, 1994. — 58 с. УДК 343.98

На основе изучения оперативно-розыскной, следственной и судебной практики, достижений современной криминалистики и смежных с нею наук, рассмотрены проблемы теоретического и практического характера, связанные с освещением особенностей организации и ведения аналитической работы в стадии диагностирования очага половых преступлений. Материал в методическом пособии структурирован следующим образом: 1) понятие и классификация половых преступлений; 2) особенности исследовательской работы по распознаванию очагов половых преступле-

ний; 3) организация аналитической работы по распознаванию очагов половых преступлений и принципы их ведения; 4) судебные экспертизы при распознавании и расследовании очагов половых преступлений; 5) характеристика некоторых средств и методов, используемых для диагностирования очагов половых преступлений; 6) особенности раскрытия и расследования очагов половых преступлений после их распознавания.

•

37. Использование возможностей судебно-медицинской экспертизы при диагностировании и раскрытии очагов преступлений // Учебно-методическая конференция по судебной медицине и смежным дисциплинам вузов Украины : материалы конф. (г. Одесса, 10—12 июня 1993 г.). — Киев ; Одесса, 1994. — С. 99—101.

38. Метод раскрытия преступлений путем предварительного определения их очага в общей системе методов расследования // Актуальные проблемы государства и права : сб. науч. тр. / М-во образования, ОГУ им. И. И. Мечникова, Юрид. ин-т. — Одесса, 1994. — Вып. 1. — С. 204—212. УДК 340(082)

Указано на важность совершенствования методики раскрытия преступлений. Охарактеризованы подходы к классификации методов расследования, выработанные криминалистической наукой. Значительное внимание уделено классификации этих методов на общие и частные: если первые используются при установлении виновных по всем или большинству категорий уголовных дел и неочевидных преступлениях, то частные методы применяются лишь при расследовании отдельных видов преступлений, либо в соответствующей ситуации расследования. Детально охарактеризованы такие общие методы, как метод раскрытия серий преступлений посредством предварительного распознавания их очага и метод группировки дел и соединения уголовных дел.

39*. Некоторые вопросы криминалистического прогнозирования / соавт.: Л. Б. Бабичева, И. В. Постика // Роль судебной экспертизы и криминалистики в раскрытии и профилактике преступлений : тез. науч.-практ. конф., проводимой в дни 80-летия юбилея Одесской НИИСЭ. — Одесса, 1994.

40*. О характере следственных ситуаций, возникающих при расследовании очагов преступлений // Роль судебной экспертизы и криминалистики в раскрытии и профилактике преступлений : тез. науч.-практ. конф., проводимой в дни 80-летия юбилея Одесской НИИСЭ. — Одесса, 1994.

41*. Об основных положениях методики расследования очагов преступлений // Право и рынок : материалы Всерос. науч. конф. — Барнаул, 1994.

42. Организационные аспекты расследования очагов корыстно-насильственных преступлений / соавт. В. В. Тищенко // Актуальные проблемы государства и права : сб. науч. тр. / М-во образования Украины, ОГУ им. И. И. Мечникова. — Одесса, 1994. — Вып. 1. — С. 192—199. УДК 340(082)

На основании изучения и критического осмысления криминалистической литературы по исследованию различных сторон организации расследования преступлений, сделан вывод о наличии проблем в этой сфере, и что в этом вопросе имеет место явное отставание криминалистики от потребностей следственной практики. Указано на существование нескольких уровней организации расследования преступлений, но непосредственным объектом исследования в рамках частной методики является специфика организации данного вида следственной деятельности на уровне расследования уголовных дел (методический уровень), а также организация отдельных следственных действий, тактических операций, комбинаций (тактический уровень). С учетом практики борьбы с очагами корыстно-насильственных преступлений предложено включить дополнительные элементы в организацию их расследования.

43. Расследование и судебно-медицинская экспертиза при умышленных причинениях телесных повреждений с использованием радиоактивных препаратов / Л. Д. Чеканов, Н. Н. Шульга // Перспективы развития судебной медицины и смежных дисциплин в системе высшего медицинского образования Украины. — Одесса, 1994. — С. 13—23.

44*. Роль судебных экспертиз в расследовании очагов преступлений // Перспективы развития судебной медицины и смежных дисциплин в системе высшего медицинского образования Украины : сб. тр. — Одесса, 1994.

45*. Раскрытие убийств, совершенных «гастролерами» / соавт.: В. Н. Бален, С. В. Репула // Следственная практика. — Киев : РИО МВД Украины, 1994.

1995

46. Взаимодействие при раскрытии и расследовании очагов корыстно-насильственных и половых преступлений : метод. рекомендации / соавт.: А. А. Лазарев, В. В. Тищенко, Г. И. Сухова ; ОГУ им. И. И. Меч-

никова, Юрид. ин-т, каф. уголовного процесса и криминалистики, Гл. упр. МВД в Крыму. — Одесса ; Симферополь, 1995. — 96 с.

УДК 343.985:343.5(073)

47. Криминалистика : учебник. [В 3 т.] Т. 3. Техника, тактика, организация и методика расследования преступлений / соавт.: В. М. Решетников, В. А. Снетков [и др.]; отв. ред.: Б. П. Смагоринский, А. А. Закатов. — Волгоград : Волгогр. юрид. ин-т, 1995. — 237 с.

48. Особенности расследования тяжких преступлений : (руководство для следователей) / соавт.: В. Г. Беляев [и др.]; отв. ред.: Б. П. Смагоринский, А. А. Закатов. — Волгоград : Волгогр. юрид. ин-т, 1995. — 200 с.

49. Раскрытие и расследование очагов корыстно-насильственных преступлений : метод. пособие для следователей, сотрудников уголовного розыска и подразделений по борьбе с организованной преступностью / соавт.: А. В. Собчук, В. В. Тищенко. — Одесса : Изд-во ОГУ им. И. И. Мечникова, 1995. — 75 с. *УДК 343.98(075.8)*

•

50. Возможности использования отдельных видов судебных экспертиз в диагностировании и раскрытии очагов преступлений / соавт. Н. Н. Шульга // Криминалистика и судебная экспертиза : межвед. науч.-метод. сб. — Киев, 1995. — Вып. 47. — С. 56—61.

УДК 343.98(082)

На примерах следственной практики определено значение отдельных видов судебных экспертиз (судебно-медицинская, судебно-химическая, физико-техническая, пожарно-техническая и др.) в расследовании сходных по способу совершения преступлений, связанных с причинением смерти и тяжких повреждений потерпевшим. Указывается, что вследствие разработки судебной медициной новых методов исследования крови, слюны, потожировых выделений, спермы, тканей и останков человека, существенно изменяются методики расследования преступлений, связанных с причинением смерти и тяжких повреждений потерпевшим. Отмечается, что средством диагностирования и раскрытия очагов преступлений, в том числе убийств, половых преступлений, должно стать внедрение в повседневную практику метода генетической идентификации, позволяющего однозначно установить источник происхождения исследуемых биологических объектов.

51*. Использование психологических знаний при раскрытии очагов преступлений // Проблемы психології часу : тез. доп. Міжнар. конф., присвяч. 100-річчю з дня народж. Д. Г. Елькіна (м. Одеса,

30 жовт. — 1 листоп. 1995 р.) / Акад. пед. наук. України [та ін.]. — Одеса, 1995.

52. Криміналістическе поняття очага преступлення // Юридіческій вестник. — 1995. — № 1. — С. 105—110.

С позиций наук криминального цикла (уголовного права, криминологии, уголовного процесса, криминалистики) проведен анализ серийных преступлений; в криминалистическом смысле — очагов преступлений, представляющих собой несколько (серию) сходных по своему характеру преступлений, предположительно совершенных одним и тем же лицом или одной и той же преступной группой. Осуществлена разработка основных терминов и понятий в этой сфере: очаг преступления, серия преступлений.

53. Організаційно-управленчіські питання планування розслідування очагов преступлення // Актуальні проблеми державства і права : сб. науч. тр. / М-во образования Украины, Юрид. ин-т ОГУ им. И. И. Мечникова. — Одесса, 1995. — Вып. 2. — С. 214—220.

УДК 340(082)

Отмечено, что планирование расследования, являясь гарантией обеспечения эффективности любого расследования, выступает в то же время необходимым условием раскрытия и расследования очагов преступлений, поскольку без последовательного, целенаправленного научного планирования решение большинства сложнейших оперативно-тактических задач не представляется возможным. Рассмотрены этапы расследования очагов преступлений. Указывается, что план расследования очагов преступлений должен содержать не только совокупность подлежащих решению задач, принципов и способов их разрешения, но и достаточно четко отображать оперативно-тактическую концепцию (замысел) раскрытия конкретного очага преступлений.

54. Про основні положення методики розслідування осередків статейних злочинів // Українське національне відродження: проблеми, прогнози, державна політика : тези вист. наук.-практ. конф. (м. Одеса, 1995 р.) / Півд. наук. центр НАН України ; ОДУ ім. І. І. Мечникова [та ін.]. — Одеса, 1995. — С. 46—47. **УДК 94(477)“19”(063)**

1996

55. Выявление и расследование очагов преступлений: теория и практика : монография. — Одесса : Изд-во Юрид. ин-та ОГУ, 1996. — 267 с. **УДК 343.98**

Монография посвящена комплексному исследованию теоретических и практических проблем, связанных с выявлением, раскрыти-

ем и расследованием очагов преступлений. На основе обобщения литературных источников и изучения следственной практики сформулировано понятие и раскрыто сущность очага преступлений, разработаны теоретические, организационно-тактические и методические аспекты деятельности следователя и органов дознания в борьбе с указанными криминальными явлениями.

Содерж.: Предисловие — С. 3—7; Гл. 1. Понятие очага преступлений и его значение для методики расследования: § 1. Понятие очага преступлений. — С. 8—24; § 2. Криминалистическая классификация очагов преступлений. — С. 25—49; 3. Теоретическое и практическое значение понятия очага преступлений для методики расследования. — С. 49—71; Гл. 2. Научные и практические основы выявления очагов преступлений; § 1. Общая характеристика признаков, используемых при выявлении очагов преступлений. Их классификация. — С. 72—90; § 2. Анализ современного состояния работы по выявлению и раскрытию очагов преступлений в теории и практике отечественной криминалистики. — С. 90—108; § 3. Специфика аналитической деятельности следователя и органов дознания в процессе выявления очагов преступлений и принципы ее осуществления. — С. 108—128; § 4. Характеристика вспомогательных средств и методов, применяемых в ходе выявления и раскрытия очагов преступлений. — С. 128—140; Гл. 3. Организационные, тактические и методические особенности расследования очагов преступлений после их выявления: § 1. Организационные аспекты расследования очагов преступлений. Вопросы взаимодействия. — С. 141—159; § 2. Планирование начального и последующего этапов расследования очагов преступлений. — С. 174; § 3. Основные направления раскрытия и расследования очагов преступлений. — С. 174—226; § 4. Судебные экспертизы при раскрытии и расследовании очагов преступлений. — С. 226—238; § 5. Некоторые тактико-методические особенности завершающего этапа расследования очагов преступлений. — С. 238—262; Заключение. — С. 263—266.

56. Особенности расследования тяжких преступлений против личности : учеб. пособие / соавт. В. В. Тищенко. — Одесса : Бахва, 1996. — 112 с. *УДК 343.6(075.8)+343.985:343.6(075.8)*

Цель, которую поставили авторы предлагаемой работы, состоит в том, чтобы читатели уяснили особенности расследования убийств и изнасилований; приобрели и конкретизировали знания, умения и навыки решения тактических и методических задач в типичных следственных ситуациях первоначального и последующих этапов расследования; правильно применяли видовые и групповые методики расследования названных преступлений.

Содерж.: Предисловие. — С. 3—4; Гл. 1. Расследование убийств; § 1. Обстоятельства, подлежащие установлению по делам об убийствах. — С. 5—10; § 2. Следственные ситуации, складывающиеся на момент возбуждения уголовного дела и определение программы расследо-

вания. — С. 10—24; § 3. Следственные ситуации и тактические задачи на дальнейшем этапе расследования. — С. 24—31; § 5. Допрос свидетелей. — С. 32—51; § 6. Тактика следственных действий, направленных на изобличение виновного лица. — С. 51—58; Гл. 2. Расследование изнасилований: § 1. Особенности возбуждения уголовного дела. — С. 59—64; § 2. Действия следователя на первоначальном этапе вне зависимости от сложившейся ситуации по делу. — С. 69—80; § 3. Действия следователя в ситуации, когда насильник неизвестен потерпевшей. — С. 80—90; § 4. Действия следователя в ситуации, когда насильник известен потерпевшей. — С. 80—88; § 5. Некоторые особенности расследования изнасилования несовершеннолетних. — С. 89—90; Контрольные вопросы и задачи к главе «Расследование убийств». — С. 91—101; Контрольные вопросы и задачи к главе «Расследование изнасилований». — С. 102—109; Список рекомендуемой литературы. — С. 110 (17 назв.).

57. Юридический институт Одесского государственного университета : ист. очерк / соавт.: Н. А. Абрамов, Л. В. Багрий-Шахматов [и др.]; гл. ред. А. С. Васильев. — Одесса : Бахва, 1996. — 160 с.

УДК 378.634(477.74-25Од)(09.1)

•

58. Определение основных зон поиска преступников как одно из направлений раскрытия очагов преступлений // Актуальные проблемы государства и права : сб. науч. тр. / М-во образования Украины, Юрид. ин-т ОГУ им. И. И. Мечникова. — Одесса, 1996. — Вып. 3. — С. 194—201.

УДК 340(082)

Определены и охарактеризованы наиболее общие варианты определения вероятных зон поиска неизвестных преступников в крупном городе: 1) определение основной зоны поиска неизвестного преступника-одиночки при равномерном распределении потенциальных целей; 2) определение основной зоны поиска преступной группы при равномерном распределении потенциальных целей; 3) определение основной зоны поиска неизвестного преступника-одиночки при неравномерном распределении потенциальных целей; 4) определение основной зоны поиска преступной группы при неравномерном распределении потенциальных целей.

59*. Особливості аналітичної діяльності при розкритті та розслідуванні осередків злочинів // Проблеми теорії та практики забезпечення розкриття та розслідування злочинів можливостями криміналістики та судової експертизи. — Київ, 1996.

60. Тактико-методические вопросы завершающего этапа расследования очагов преступлений // Актуальные проблемы организации

расследования преступлений : материалы науч.-практ. конф. / МВД Украины. — Одесса, 1996. — С. 7—17. УДК 343.985(063)

61. Характеристика основных направлений раскрытия очагов преступлений со стадии их распознавания // Новое российское законодательство и практика его применения : материалы конф. (г. Барнаул, 16—18 нояб. 1995 г.). — Барнаул, 1996. — С. 13—16.

1997

62. Теоретические и практические основы раскрытия и расследования очагов преступлений : автореф. дис. ... д-ра юрид. наук : 12.00.09 / Нац. юрид. акад. Украины им. Ярослава Мудрого. — Харьков, 1997. — 44 с. — Науч. консультант И. В. Постика ; офиц. оппоненты: В. Е. Коновалова, В. П. Бахин, В. Г. Лукашевич ; то же [Электронный ресурс]. — Режим доступа: <http://www.referun.com/n/teoreticheskie-i-prakticheskie-osnovy-raskrytiyai-rassledovaniya-ochagov-prestupleniy>.

63. Теоретические и практические основы раскрытия и расследования очагов преступлений : дис. ... д-ра юрид. наук : 12.00.09 / Нац. юрид. акад. Украины им. Ярослава Мудрого. — Харьков, 1997. — 453 с. — Библиогр.: с. 415—453.

Содерж: Введение; Глава I. Понятие очага преступления и его значение для методики расследования: § 1. Понятие очага преступления; § 2. Криминалистическая классификация очагов преступлений; § 3. Теоретическое и практическое значение понятия очага преступлений для методики и расследования; Глава II. Научные и практические основы выявления очагов преступлений; § 1. Общая характеристика признаков, используемых при выявлении очагов преступлений. Их классификация; § 2. Обзор современного состояния работы по выявлению и раскрытию очагов преступлений в теории и практике отечественной криминалистики; § 3. Специфика аналитической деятельности следователя и органов дознания в процессе выявления очагов преступлений и принципы ее осуществления; § 4. Вспомогательные средства и методы, применяемые в ходе выявления и раскрытия очагов преступлений; Глава III. Организационно-тактические аспекты расследования очагов преступлений; § 1. Следственные ситуации, возникающие при расследовании очагов преступлений; § 2. Организационные основания расследования очагов преступлений; § 3. Особенности взаимодействия при расследовании очагов преступлений; § 4. Планирование начального и последующего этапов расследования очагов преступлений; Глава IV. Основные направления раскрытия и расследования очагов преступлений; § 1. Использование обобщенных данных об объективных особенностях для поиска преступников; § 2. Использование

обобщенных данных о субъективных особенностях для поиска преступников; § 3. Прогнозирование предполагаемых мест и времени совершения разыскиваемыми преступниками новых преступлений; § 4. Определение вероятных зон постоянного нахождения разыскиваемых преступников; § 5. Особенности поиска преступников методом исключения; § 6. Судебные экспертизы в расследовании очагов преступлений; § 7. Некоторые тактико-методические особенности завершающего этапа расследования очагов преступлений; Заключение; Литература.

64. Теоретичні та практичні основи розкриття і розслідування осередків злочинів : автореф. дис. ... д-ра юрид. наук : 12.00.09 / Нац. юрид. акад. України ім. Ярослава Мудрого. — Харків, 1997. — 48 с. — Наук. консультант І. В. Постіка ; офіц. опоненти: В. О. Коновалова, В. П. Бахін, В. Г. Лукашевич. — Бібліогр.: Довідник про автореферати виконаних в Україні за 1991—2009 роки дисертацій на здобуття наукового ступеня доктора і кандидата юридичних наук / уклад.: В. К. Гришук, Б. О. Кирись, О. Ф. Пасека. — Вид. 2-ге, допов. — Львів : Львів. держ. ун-т внутр. справ, 2010. — С. 394; Довідник захищених дисертацій на здобуття наукового ступеня кандидата і доктора юридичних наук за спеціальністю 12.00.09 — кримінальний процес та криміналістика; судова експертиза; оперативно-розшукова діяльність (1991—2014) / уклад., передм., вступ В. В. Тішенка, О. П. Ващук, І. В. Гловюк, Т. Р. Короткого ; НУ ОЮА. — Одеса : Фенікс, 2015. — С. 13, 14, 215, 438.

65. Теоретичні та практичні основи розкриття і розслідування осередків злочинів : дис. ... д-ра юрид. наук : 12.00.09 / Нац. юрид. акад. України ім. Ярослава Мудрого. — Харків, 1997. — 453 с. — Бібліогр.: с. 415—453.

Зміст: Вступ; Глава I. Поняття осередку злочинів та його значення для методики розслідування: § 1. Поняття осередку злочинів; § 2. Криміналістична класифікація осередків злочинів; § 3. Теоретичне та практичне значення поняття осередку злочинів для методики розслідування; Глава II. Наукові та практичні основи виявлення осередків злочинів; § 1. Загальна характеристика ознак, що використовуються для виявлення осередків злочинів, їх класифікація; § 2. Огляд сучасного стану роботи щодо виявлення та розкриття осередків злочинів в теорії і практиці вітчизняної криміналістики; § 3. Специфіка аналітичної діяльності слідчого і органів дізнання в процесі виявлення осередків злочинів та принципи її здійснення; § 4. Допоміжні засоби і методи, що застосовуються в ході виявлення та розкриття осередків злочинів; Глава III. Організаційно-тактичні аспекти розслідування осередків злочинів; § 1. Слідчі ситуації, що виникають при розслідуванні осередків злочинів; § 2. Організаційні засади розслідування осередків злочинів; § 3. Особливості взаємодії при розслідуванні осередків злочинів; § 4. Планування початкового та наступ-

ного етапів розслідування осередків злочинів; Глава IV. Головні напрямки розкриття та розслідування осередків злочинів; § 1. Використання узагальнених даних про об'єктивні особливості для пошуку злочинців»; § 2. Використання узагальнених даних про суб'єктивні особливості для пошуку злочинців; § 3. Прогнозування імовірних місць та часу скоєння розшукуваними злочинцями нових злочинів; § 4. Визначення імовірних зон постійного знаходження розшукуваних злочинців»; § 5. Особливості пошуку злочинців методом виключення; § 6. Судові експертизи в розслідуванні осередків злочинів; - § 7. Деякі тактико-методичні особливості завершуючого етапу розслідування осередків злочинів; Висновки; Література.

•

66. О структуре методики расследования преступлений // Юридична освіта і правова держава (до 150-річчя Юридичного інституту ОДУ): зб. наук. пр. / М-во освіти України, Юрид. ін-т ОДУ ім. І. І. Мечникова. — Одеса, 1997. — С. 244—249.

УДК 340:37(063)

Охарактеризованы общие и частные методики расследования преступлений. Указано, что общие методики могут быть сформированы на межродовом, родовом или межвидовом уровнях; частные разрабатываются как на, определяемом соответствующей нормой Особенной части УК, так и на внутривидовом уровнях. В последнее время методики расследования преступлений разрабатываются с учетом двух основных элементов: особенностей криминалистической характеристики преступлений и типичных следственных ситуаций. Отмечено, что именно такая модель в наибольшей степени отражает криминалистические черты двух взаимосвязанных процессов: особенностей совершения преступлений и специфику хода их расследования, и в наибольше соответствует практическим запросам.

1998

67. Внепроцессуальная активность жертвы преступления и проблемы своевременности в уголовном судопроизводстве / соавт. Ю. А. Гурджи // Актуальні проблеми держави та права: зб. наук. пр. / М-во освіти України, ОДЮА. — Одеса, 1998. — Вип. 5. — С. 132—136.

УДК 340(082)

Выделены, объединены в группы, в зависимости от преследуемых целей, и рассмотрены наиболее характерные способы реакции жертвы преступления на совершенное посягательство: 1) самостоятельная поисковая деятельность в целях установления виновного, его наказания и возмещения причиненного ущерба в законном порядке; 2) самостоятельная поисковая деятельность с целью мести, расправы; 3) самостоятельная поисковая деятельность

ність з целью возмещення причиненного уцербa в непредусмотренном законом порядке.

68. Класифікація сексуальних агресорів та її значення в розслідуванні злочинів // Вісник Одеського інституту внутрішніх справ. — 1998. — № 3. — С. 16—23.

Охарактеризовано розбіжності між основними групами осіб із сексуальними розладами — статевими викривленнями (перверзії) та статевими відхиленнями (девіації). Наведено класифікацію осіб, які стали на шлях систематичного скоєння вбивств та інших тяжких посягань за сексуальними мотивам: особи, які скоїли злочини у стані неосудності; особи, які скоїли злочини в стані осудності; особи осудні, але які скоїли злочини переважно під впливом негативних соціальних факторів. Надано коротку загальнену характеристику осіб кожної з виокремлених груп.

69. Процессуальные особенности возбуждения уголовных дел об изнасилованиях // Актуальні проблеми держави та права : зб. наук. пр. / М-во освіти України, ОДЮА. — Одеса, 1998. — Вип. 5. — С. 102—110. УДК 340(082)

Охарактеризована специфичность расследования преступлений об изнасилованиях, проявляющаяся как в особом процедурном характере его производства, так и в сложностях тактико-методического плана, возникающих перед следователем на различных этапах расследования. На основе обобщения практики расследования такой категории преступлений, рассмотрены наиболее часто встречаемые сложности, как то: не своевременное заявление о факте изнасилования; желание сохранить в тайне от окружающих факт возбуждения уголовного дела; сложности, связанные с участием потерпевшей в производстве некоторых следственных действий; возможное изменение потерпевшей на последующих стадиях расследования преступления своих показаний. Представлены рекомендации по их решению.

1999

70. Деякі питання захисту прав людини при застосуванні конвенцій про правову допомогу у кримінальних справах / співавт.: Т. В. Затилкина, М. І. Пашковський // Суд в Україні: боротьба з корупцією, організованою злочинністю і захист прав людини : аналітичні розробки, пропозиції наукових та практичних працівників : Президенту України, Верховній Раді України, Уряду України, органам центральної та місцевої виконавчої влади : міжвід. наук. зб. / НДІ «Проблеми людини». — Київ, 1999. — Т. 12. — С. 558—565.

УДК 347.97/.99(477)

Звернуто увагу на деякі проблеми процесуального характеру, що можуть виникнути у зв'язку з застосуванням Мінської конвенції і Європейської конвенції 1957 р. про правову допомогу, запропоновано шляхи їх вирішення. Запропоновано законодавчо оформити інститут екстрадиції в Україні шляхом прийняття Закону про екстрадицію, який закріпив би механізм реалізації положень міжнародних конвенцій в частині видачі правопорушників, визначив би положення осіб, які підлягають екстрадиції і встановлював гарантії прав і законних інтересів таких осіб. Необхідно визначити: 1) що може слугувати підставою для арешту особи, відносно якої отримано запит про видачу; 2) правове положення осіб, які взяті під варту на підставі запиту (вимоги) про видачу або клопотання про тимчасовий арешт або розшук; 3) можливість оскарження рішення про її видачу, а також пов'язані з видачею арешт та затримання у зв'язку з наявністю обставин, що перешкоджають її видачі; 4) питання про право особи, яка підлягає видачі, на відшкодування шкоди, заподіяної незаконними видачею, арештом або затриманням.

71. Отдельные уголовно-процессуальные проблемы оказания международной правовой помощи в борьбе с организованной преступностью и пути их решения / соавт. Н. И. Пашковский // Проблемы борьбы с организованной злочинністю в регіоні (на матеріалах Харківської та Полтавської областей) : зб. матеріалів Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Харків, 26—27 квіт. 1999 р.). — Харків, 1999. — С. 141—148.

2000

72*. Організація розслідування і тактика слідчих дій : метод. посіб. — Одеса, 2000.

73*. Робоча програма з курсу «Кримінальний процес України». — Одеса, 2000.

•

74. Кримінально-процесуальні інститути у боротьбі з тероризмом: міжнародне співробітництво / співавт. М. І. Пашковский // Тероризм і боротьба з ним : аналітичні розробки, пропозиції наукових та практичних працівників: Президенту України, Верховній Раді України, Уряду України, органам центральної та місцевої виконавчої влади : міжвід. наук. зб. / НДІ «Проблеми людини», Антитерористичний центр при СБ України, ОНЮА. — Київ, 2000. — Т. 19. — С. 350—354.

УДК 343.326

Зазначено, що поширеність тероризму та недостатня ефективність боротьби з його транснаціональними (міжнародними)

проявами пов'язана із недосконалістю чинного кримінально-процесуального законодавства та міжнародних угод, що регламентують міжнародне співробітництво у сфері кримінального судочинства. Вказано на необхідність прискорити розслідування кримінальних справ щодо таких злочинів, уніфікувати правозастосовчу практику шляхом створення міжнародних слідчо-оперативних груп, процесуальної регламентації дистантного провадження слідчих дій. Звернуто увагу, що ні вітчизняне, ні кримінально-процесуальне законодавство більшості іноземних держав не враховує потенційних можливостей розвитку інформаційних технологій в розслідуванні багатьох транснаціональних злочинів, у тому числі й актів тероризму.

75. Міжнародне співробітництво у боротьбі з тероризмом: тенденції розвитку кримінально-процесуальних інститутів / співавт. М. І. Пашковський // Актуальні проблеми держави і права : зб. наук. пр. / М-во освіти України, ОНЮА. — Одеса, 2000. — Вип. 8. — С. 63—70. **УДК 340(082)**

Наведено та охарактеризовано дефініції тероризму, розроблені кримінально-правовою наукою та нормативно визначені. Звернуто увагу, що недостатня ефективність боротьби з транснаціональними (міжнародними) проявами тероризму пов'язана із недосконалістю чинного кримінально-процесуального законодавства і міжнародних угод, що регламентують міжнародне співробітництво у сфері кримінального судочинства. Зазначено, що для прискорення розслідування кримінальних справ відносно злочинів, скоєних транснаціональними злочинними формуваннями, уніфікації правозастосовальної практики доцільно створювати міжнародні слідчо-оперативні групи, удосконалювати процесуальну регламентацію дистанційного провадження слідчих дій.

76*. Система та класифікація слідчих дій // Актуальні проблеми діяльності ОВС по попередженню, розкриттю та розслідуванню злочинів : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Одеса, 19—20 жовт. 2000 р.). — Одеса, 2000.

2001

77. К вопросу о введении суда присяжных в Украине // Актуальні проблеми держави і права : зб. наук. пр. / МОН України, ОНЮА. — Одеса, 2001. — Вип. 10. — С. 13—21. **УДК 340(082)**

Рассмотрены полярные позиции на суть важнейшей проблемы — вводит или не вводит суд присяжных в Украине. Исследована история развития этого правового института в Российской империи. Приведен опыт зарубежный опыт функционирования суда присяжных (Россия, Италия, Германия).

78. Предварительное расследование: процессуальные гарантии информированности потерпевшего / соавт. Ю. А. Гурджи // Актуальні проблеми держави і права : зб. наук. пр. / МОН України, ОНЮА. — Одеса, 2001. — Вип. 10. — С. 69—76. УДК 340(082)

Проанализированы законопроектные работы, в частности проект КПК Украины, в результате чего сделан вывод о процессе формирования нового подхода к вопросу процессуальной осведомленности потерпевшего. Рассмотрен зарубежный опыт (Россия, модельные нормы СНГ), регламентирующие процессуальный статус потерпевшего. Предложено на законодательном уровне закрепить две процессуальные возможности получать потерпевшим требуемую информацию, а именно: 1) первый источник — это процессуальные документы (решения), вручаемые субъекту в обязательном порядке; 2) второй источник — это ходатайства потерпевшего о предоставлении ему требуемых сведений о тех или иных субъектах уголовного процесса, оторым он вправе заявлять отвод (выдача такой информации может быть ограничена в отношении лиц, к которым применяются меры процессуальной защиты).

79. Проблеми закриття кримінальних справ неповнолітніх, що не досягли віку, з якого можлива кримінальна відповідальність / співавтор. Є. М. Гідулянова // Охорона дитинства. Дитяче право: теорія, досвід, перспективи : матеріали конф., присвяч. 80-й річниці від дня заснування держ. показового Дит. містечка ім. ІІІ Комінтерну в Одесі. — Одеса, 2001. — С. 137—140. УДК 347.64(477.74-2500)(063)

Звернуто увагу на зростанні кількості злочинів та правопорушень, скоєних неповнолітніми, серед яких особами, які не досягли віку кримінальної відповідальності. Вказано на необхідність скасування ст. 7³ КПК України у тій частині, що стосується припинення слідчих справ про суспільно небезпечні діяння, скоєні особами до досягнення віку, з якого можлива кримінальна відповідальність. Це попередить здійснення у деяких випадках зайвих дій і таким чином спростить процес провадження по кримінальним справам і до того, що не менш важливе, збереже державні кошти, які використовуються на їх проведення.

80. Суд присяжних: проблемы введения и возможные перспективы // Судебно-правовая реформа в Приднестровской Молдавской Республике: теоретические и практические проблемы : [материалы Республ. науч.-практ. конф.]: сб. выступлений / М-во юстиции Приднестровской Молдавской Республики. — Тирасполь, 2001. — С. 38—46. УДК 347.97/99(478.9)

81. Процессуальные особенности производства следственных действий : монография. — Одесса : Центр.-Укр. изд-во, 2002. — 264 с.

УДК 343.132

В монографии впервые на современном уровне науки и практики смстемно и комплексно, с учетом положений Конституции Украины и внесенных в последнее время изменений и дополнений в уголовно-процессуальное законодательство, исследуются проблемы производства следственных действий — основного способа собирания и проверки доказательств на досудебных стадиях уголовного процесса, и на этой базе обосновываются и формулируются предложения относительно совершенствования действующего законодательства.

Содерж.: Введение — С. 3—5; Разд. 1. Понятие, система и классификация следственных действий: 1.1. Понятие следственных действий. — С. 6—9; 1.2. Система следственных действий. — С. 9—19; 1.3. Классификация следственных действий. — С. 19—27; 1.4. Структура следственного действия. — С. 27—29; Разд. 2. Общие условия производства следственных действий: 2.1. Основания производства следственных действий. — С. 30—38; 2.2. Участники следственных действий и их правовое положение. — С. 38—59; 2.3. Время и место производства следственных действий. — С. 59—66; 2.4. Процессуальное закрепление хода и результатов следственного действия. — С. 66—74; 2.5. Подготовка к производству следственного действия. — С. 75—77; Разд. 3. Процессуальные особенности производства вербальных следственных действий: 3.1. Допрос: 3.1.1. Понятие, виды и общие положения подготовки и производства допроса. — С. 78—86; 3.1.2. Допрос свидетеля. — С. 86—102; 3.1.3. Допрос потерпевшего. — С. 102—106; 3.1.4. Допрос подозреваемого. — С. 106—110; 3.1.5. Допрос обвиняемого. — С. 110—119; 3.1.6. Допрос несовершеннолетних. — С. 119—131; 3.1.7. Допрос эксперта. — С. 131—132; 3.1.8. Некоторые нетрадиционные подходы к производству допросов. — С. 132—140; 3.2. Очная ставка. — С. 140—154; 3.3. Предъявление для опознания: 3.3.1. Сущность и общие положения предъявления для опознания. — С. 154—163; 3.3.2. Предъявление для опознания лица. — С. 163—171; 3.3.3. Предъявление для опознания трупа. — С. 171—172; 3.3.4. Предъявление для опознания предметов, рукописных текстов, документов, животных, местности и строений. — С. 172—175; 3.3.5. Фиксация хода и результатов предъявления для опознаний. — С. 175—176; 3.4. Проверка показаний на месте. — С. 176—185; 3.5. Следственных эксперимент. — С. 185—190; Разд. 4. Процессуальные особенности производства невербальных следственных действий: 4.1. Следственный осмотр: 4.1.1. Понятие, виды и общие положения подготовки и производства следственного осмотра. — С. 191—199; 4.1.2. Осмотр места происшествия. — С. 199—205; 4.1.3. Осмотр трупа. — С. 205—207; 4.1.4. Иные виды следственного осмотра. — С. 207—210; 4.2. След-

ственное освидетельствование. — С. 210—214; 4.3. Эксгумация трупа. — С. 214—216; 4.4. Обыск. — С. 217—230; 4.5. Выемка. — С. 230—232; 4.6. Наложение ареста на корреспонденцию и снятие информации с каналов связи. — С. 233—234; 4.6.1. Наложение ареста, осмотр и выемка корреспонденции. — С. 234—236; 4.6.2. Снятие информации с каналов связи. — С. 236—238; 4.7. Задержание подозреваемого в совершении преступления. — С. 238—247; 4.8. Подготовка и назначение судебной экспертизы. — С. 247—261.

●

82. К проблеме введения суда присяжных в Украине // Актуальні проблеми політики : зб. наук. пр. / ОНЮА, Південноукр. центр. гендер. дослідж. — Одеса, 2002. — Вип. 13—14. — С. 235—244.

УДК 340(082)

Рассмотрены доводы сторонников и противников введения в Украине суда присяжных. Указано, что при реформировании судебной системы, совершенствования уголовно-процессуального законодательства необходимо взвешенно и ответственно прибегать к западному опыту. Надо идти не путем бездумного копирования, а путем практического, дифференцированного отбора тех институтов, которые пригодны как с точки зрения их надежности, апробированности, так и с точки зрения возможности их вживления в законодательство Украины.

83. Класифікація слідчих дій як головного способу збирання доказів на досудових стадіях кримінального процесу // Актуальні проблеми держави і права : зб. наук. пр. / МОН України, ОНЮА. — Одеса, 2002. — Вип. 16. — С. 660—665.

УДК 340(082)

Здійснено поділ слідчих дій на дві основні групи. До першої групи включено ті дії, в основі структури яких лежать прийоми допиту та опису, тобто слідчий отримує інформацію, що міститься в пам'яті осіб (ідеальні сліди), а саме: допит, очна ставка, пред'явлення до впізнання, перевірка показань на місці, слідчий експеримент. До другої групи віднесено слідчі дії, що базуються на безпосередньому спостереженню слідчого та інших осіб, які приймають участь у дії, а саме: огляд, освідування, ексгумация трупа, обшук, накладання арешту на кореспонденцію, зняття інформації з каналів зв'язку, підготовка та призначення судової експертизи. Вказано на існуючу законодавчу неврегульованість проведення слідчих дій. Також наведено поділ слідчих дій на: початкові, наступні та повторні; основні і додаткові; обов'язкові та необов'язкові; за постановою слідчого чи без неї; з дозволу суду чи без нього; з санкції прокурора і без санкції; з участю понятих чи без них.

2003

84. Уголовно-процессуальный кодекс Украины : науч.-практ. коммент. / соавт.: Н. И. Пашковский, Ю. Е. Полянский, В. В. Тищенко [и др.] ; под общ. ред. В. Т. Маляренко, Ю. П. Аленина. — Харьков : Одиссей, 2003. — 960 с.
УДК 343.13(477)(094.1)

•

85. Публічна природа гарантій прав особи у кримінальному процесі / співавт. Ю. Гурджі // Право України. — 2003. — № 4. — С. 30—32.
На підставі аналізу норм кримінально-процесуального законодавства України та положень теорії кримінально-процесуального права досліджено принцип публічності, як прояв «предметності» державного начала у кримінально-процесуальній діяльності. Розглянуто нормативно-правовий аспект джерел публічності гарантій прав особи у кримінальному судочинстві.

86. Характеристика методів та прийомів, які застосовуються при розкритті осередків злочинів зі стадії їх розпізнання // Актуальні проблеми держави і права : зб. наук. пр. / МОН України, ОНЮА. — Одеса, 2003. — Вип. 20. — С. 175—184.
УДК 340(082)

Охарактеризовані головні напрямки діяльності при розслідуванні одиничних осередків злочинів. Наголошено, що наявність певного обсягу узагальнених даних про об'єктивні та суб'єктивні особливості невідомих злочинців, їх типізація за декількома схожими епізодами злочинної діяльності, дозволяють докладніше моделювати особу винного та прогнозувати її поведінку, точніше визначити можливі райони, зони її постійного проживання а бо знаходження, ефективні діяти при пошуку і затриманні злочинців. Зазначено, що при дослідженні певного осередку злочину необхідно класифікувати його відносно територіальної розповсюдженості (локальний, регіональний) та встановити причину його поширеності. Розглянуто способи скоєння та приховування злочину. На прикладі розслідування статевих серійних злочинів охарактеризовано суб'єктів, які їх скоюють. В залежності від об'єкту посягання та способу задоволення статевого потягу виокремлено такі форми порушення статевого потягу та по'язаних з ним злочинів як педофілія та сексуальний садизм.

2005

87. Введение в украинское право / [С. В. Кивалов, Ю. Н. Оборотов, П. П. Музыченко, Н. В. Ефремова, В. В. Дудченко, М. Ф. Орзих, А. Р. Крусян, Е. О. Харитонов, А. И. Дришлюк, В. А. Туляков, Н. А. Мирошниченко, Н. А. Бондаренко, Г. И. Чанышева, В. Р. Бар-

ский, Ю. С. Червоний, В. Я. Постолатий, Ю. П. Аленин, И. А. Картузова, Н. А. Саниахметова, И. И. Каракаш, В. К. Гуревский, Н. С. Гавриш, А. И. Черемнова, В. В. Долежан, Ю. Е. Полянский, М. Р. Аракелян]; под ред. С. В. Кивалова, Ю. Н. Оборотова; МОН Украины, ОНЮА. — Одесса: Юрид. л-ра, 2005. — 616 с.

УДК 340(477)

88. Уголовно-процессуальный кодекс: науч.-практ. коммент. / соавт.: Е. Н. Гидулянова, Ю. А. Гурджи [и др.]; под общ. ред. В. Т. Малащенко, Ю. П. Аленина. — Харьков: Одиссей, 2005. — 968 с.

УДК 343.13(477) (094.1)

89. Щодо поняття та системи слідчих дій // Питання реформування кримінального судочинства України: матеріали міжнар. наук.-практ. конф. (м. Донецьк, 25 листоп. 2005 р.). — Донецьк, 2005. — С. 22—33.

2006

90. Расследование тяжких преступлений: науч.-практ. пособие / соавт.: В. В. Тищенко, Л. И. Аркуша; ОНЮА. — Харьков: Одиссей, 2006. — 256 с.

УДК 343.985:343.6(075.8)

В форме научно-практических рекомендаций в пособии рассмотрены особенности методики и тактики расследования тяжких и особо тяжких преступлений: убийств, изнасилований, бандитизма, вымогательства, грабежей, разбойных нападений, очагов преступной деятельности, а также преступлений, совершаемых организованными преступными формированиями.

Содерж.: Предисловие — С. 3—4; Гл. 1. Расследование убийств: 1.1. Криминалистическая классификация и характеристика убийств. — С. 5—11; 1.2. Обстоятельства, подлежащие установлению по делам об убийствах. — С. 11—17; 1.3. Следственные ситуации, складывающиеся на момент возбуждения уголовного дела, и определение программы расследования. — С. 17—29; 1.4. Следственные ситуации и тактические задачи на последующем этапе расследования. — С. 30—37; 1.5. Осмотр места происшествия и трупа. — С. 37—45; 1.6. Судебные экспертизы. — С. 45—55; 1.7. Допросы свидетелей. — С. 52—55; 1.8. Тактика следственных действий, направленных на изобличение виновного лица. — С. 55—61; Гл. 2. Расследование изнасилований: 2.1. Особенности возбуждения уголовного дела. — С. 62—70; 2.2. Обстоятельства, подлежащие доказыванию. — С. 70—73; 2.3. Действия следователя на первоначальном этапе вне зависимости от сложившейся ситуации по делу. — С. 74—78; 2.4. Действия следователя в ситуации, когда насильник не известен потерпевшей. — С. 78—89; 2.5. Действия следователя в ситуации, когда

насильник известен потерпевшей. — С. 89—96; 2.6. Некоторые особенности расследования изнасилований несовершеннолетних. — С. 96—97; Гл. 3. Расследование корыстно-насильственных преступлений: 3.1. Понятие, классификация и криминалистическая характеристика корыстно-насильственных преступлений. — С. 99—100; 3.2. Обстоятельства, подлежащие установлению. — С. 109—111; 3.3. Типичные следственные ситуации, тактические задачи и средства их решения на начальном этапе расследования корыстно-насильственных преступлений. — С. 112—116; 3.4. Типичные программы расследования корыстно-насильственных преступлений, совершенных путем нападения или вымогательства. — С. 118—133; 3.5. Установление и задержание лиц, которые совершили корыстно-насильственные преступления. — С. 133—138; Гл. 4. Методика раскрытия и расследования очагов тяжких преступлений: 4.1. Понятие и классификация очагов преступлений. — С. 139—145; Особенности аналитической деятельности по распознаванию и раскрытию очагов преступлений. — С. 147—152; 4.3. Характеристика методов и приемов, применяемых при раскрытии очагов преступлений со стадии их распознавания. — С. 152—163; Гл. 5. Расследование организованной преступной деятельности: 5.1. Особенности криминалистической характеристики организованной преступной деятельности. — С. 164—182; 5.2. Коррупцированные связи как один из элементов организованной преступной деятельности и механизм их установления. — С. 182—206; 5.3. Типичные криминалистические ситуации при расследовании деятельности организованных преступных формирований, обладающих коррупцированными связями. — С. 206—219; 5.4. Способы противодействия расследованию и меры по их преодолению. — С. 219—233; 5.5. Взаимодействие следственных, оперативно-розыскных, контрольно-ревизионных и других органов при выявлении и расследовании деятельности организованных преступных формирований. — С. 234—248; Список рекомендуемой литературы. — С. 249—253 (35 назв.).

●

91. О двоякой правовой природе задержания лица в уголовном процессе // Актуальні проблеми держави і права : зб. наук. пр. / МОН України, ОНЮА. — Одеса, 2006. — Вип. 27. — С. 7—13.

УДК 340(082)

Раскрывается сущность и правовая природа задержаний лица как специфического уголовно-процессуального института: 1) как меры процессуального принуждения в виде краткосрочного заключения под стражу; 2) как задержание лица, подозреваемого в совершении преступления, которое может служить одним из способов собирания доказательств и рассматривается как следственное действие. Проведено разграничение задержаний лица от смежных правовых институтов. Охарактеризованы основания и условия, при которых может быть произведено задержание подозреваемого лица.

2007

92. Уголовно-процессуальный кодекс Украины : науч.-практ. коммент. / соавт.: М. Р. Аракелян, Е. Н. Гидулянова, И. В. Гловюк [и др.] ; под общ. ред. В. Т. Маляренко, Ю. П. Аленина. — [3-е изд.]. — Харьков : Одиссей, 2007. — 1008 с.
УДК 343.13(477) (094.1)

2008

93. Кримінально-процесуальний кодекс України : наук.-практ. комент. / співавт.: М. Р. Аракелян, Є. М. Гидулянова, В. Гловюк [та ін.] ; за заг. ред. В. Т. Маляренка, Ю. П. Аленина. — Харків : Одиссей, 2008. — 944 с.
УДК 343.13(477) (094.1)

94. Уголовно-процессуальный кодекс Украины : науч.-практ. коммент. / соавт.: В. В. Тищенко, М. Р. Аракелян, Е. Н. Гидулянова [и др.] ; под общ. ред. В. Т. Маляренко, Ю. П. Аленина ; Верховный Суд Украины, ОНЮА. — Изд. 4-е, доп. — Харьков : Одиссей, 2008. — 944 с.
УДК 343.13(477) (094.1)

•

95. Ще раз до питання про самостійність і незалежність слідчого // Актуальні проблеми держави і права : зб. наук. пр. / МОН України, ОНЮА. — Одеса, 2008. — Вип. 44. — С. 149—164.

УДК 340(082)

Здійснено аналіз правового статусу слідчих. Вказано на нормативну неврегульованість поняття «слідчі» у кримінально-процесуальному законодавстві України. Розглянуто проекти КПК України щодо питання процесуальної самостійності й незалежності слідчого, які здебільшого пропонують кардинально змінити правовий статус слідчого за рахунок обмеження його повноважень. Висловлено критичні зауваження й міркування щодо означеної проблеми.

96. Щодо судової юрисдикції скарг на рішення, дії, бездіяльність органів дізнання, досудового слідства, прокуратури / співавт. І. Гловюк // Право України. — 2008. — № 8. — С. 98—103.

Охарактеризовано та критично оцінено доктринальні розробки щодо проблеми судової юрисдикції скарг на рішення, дії, бездіяльність органів дізнання, досудового слідства, прокуратури. Вказано на суперечливість судової практики на цю проблему.

2009

97. Введение в украинское право / [С. В. Кивалов, Ю. Н. Оборотов, П. П. Музыченко, Н. В. Ефремова, В. В. Дудченко, В. В. Завальнюк, М. Ф. Орзих, А. Р. Крусян, Е. О. Харитонов, В. А. Туляков, Н. А. Мирошниченко, Г. И. Чанышева, В. Р. Барский, Ю. С. Червоный, О. П. Подцерковный, Ю. П. Аленин, И. А. Картузова, Т. А. Латковская, А. И. Черемнова, Е. В. Глотова, В. К. Гуревский, Н. С. Гавриш, Т. Е. Харитонова, И. И. Каракаш, Л. К. Царева, П. П. Богуцкий, Е. О. Харитонова, Н. Н. Крестовская, Н. В. Анишук, А. К. Вишняков, В. В. Долежан, Л. Р. Била-Тиунова, Ю. Е. Полянский, М. Р. Аракелян]; под общ. ред. С. В. Кивалова, Ю. Н. Оборотова; МОН Украины, ОНЮА. — 2-е изд., перераб. и доп. — Одесса: Юрид. л-ра, 2009. — 768 с. УДК 340(477)

98. Кримінально-процесуальне право України: підручник / співавт.: М. І. Пашковський, А. В. Мурзановська, І. В. Гловюк [та ін.]; за заг. ред. Ю. П. Аленина; МОН України, ОНЮА. — Харків: Одіссей, 2009. — 816 с. УДК 343.13(477) (075.8)

Підручник підготовлено колективом кафедри кримінального процесу ОНЮА з урахуванням останніх змін у кримінально-процесуальному законодавстві України. Викладено основні поняття кримінального процесу, зокрема, всі його стадії та інститути, охарактеризовано його демократичні засади. Досліджено важливі теоретичні і практичні питання діяльності органів дізнання, слідчих, прокурорських і судових органів.

99. Кримінально-процесуальний кодекс України: наук.-практ. комент. / співавт.: М. Р. Аракелян, Є. М. Гидулянова, І. В. Гловюк [та ін.]; за заг. ред. В. Т. Маляренка, Ю. П. Аленина. — Харків: Одіссей, 2009. — 944 с. УДК 343.13(477) (094.1)

100. Уголовно-процесуальний кодекс України: науч.-практ. комент. / соавт.: М. Р. Аракелян, Е. Н. Гидулянова, И. В. Гловюк [и др.]; под общ. ред. В. Т. Маляренко, Ю. П. Аленина. — Харьков: Одиссей, 2009. — 1008 с. УДК 343.13(477) (094.1)

•

101. Локальний предмет доказування в кримінальному процесі / соавт. Т. В. Лукашкіна // Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ. — 2009. — № 4. — С. 222—228.

102. О правовом статусе следователя // Проблемы криминального права, procesu та криміналістики : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Одеса, 9 жовт. 2009 р.). — Одеса, 2009. — С. 315—317.

УДК 343.2/7(063)

103. Щодо правового статусу слідчого // Правове життя сучасної України : тези доп. Міжнар. наук. конф. проф.-викл. і аспірант. складу (м. Одеса, 5—6 черв. 2009 р.) / ОНЮА. — Одеса, 2009. — С. 552—553.

УДК 340(477)(063)

2010

104. Кримінальний процес України : навч. посіб. для підгот. до іспиту / співавт.: М. І. Пашковський, Т. В. Лукашкіна, І. В. Гловюк ; за заг. ред. Ю. П. Аленіна. — Харків : Одиссей, 2010. — 328 с.

УДК 343.13(477) (075.8)

Видання підготовлено на базі багаторічного досвіду викладання лекцій з кримінально-процесуального права у вищих навчальних закладах четвертого рівня акредитації. З урахуванням останніх змін у кримінально-процесуальному законодавстві України викладено основні поняття кримінального процесу, зокрема, всі його стадії та інститути, охарактеризовано його демократичні засади. Досліджено важливі теоретичні і практичні питання діяльності органів дізнання, слідчих, прокурорських і судових органів.

105. Кримінально-процесуальний кодекс України : наук.-практ. комент. / співавт.: М. Р. Аракелян, Є. М. Гідулянова, І. В. Гловюк [та ін.] ; за заг. ред. В. Т. Маляренка, Ю. П. Аленіна. — Вид. 2-ге, допов. та перероб. — Харків : Одиссей, 2010. — 944 с.

УДК 343.13(477)(094.1)

106. Fundamentals of Ukrainian law / [S. V. Kivalov, P. P. Muzychenko, N. V. Efremova, Yu. N. Oborotov, V. V. Dudchenko, V. V. Zavalnyuk, M. Ph. Orzirh, A. R. Krusyan, Eu. O. Kharitonov, V. A. Tulyakov, N. A. Miroshnichenko, G. I. Chanysheva, V. R. Barsky, Yu. S. Chervony, O. P. Podtserkovny, Yu. P. Alenin, I. A. Kartuzova, T. A. Latkovskaya, A. I. Cheremnova, T. V. Glotova, V. K. Gurevskiy, N. S. Gavrish, T. E. Kharitonova, I. I. Karakash, L. K. Tsareva, P. P. Bogutsky, E. O. Kharitonova, N. V. Anishchuk, A. K. Vishnyakov, V. V. Dolezhan, L. R. Bila-Tiunova, Yu. Eu. Polyansky, M. R. Arakelyan] ; ed. by: S. V. Kivalov, Yu. N. Oborotov, V. A. Tulyakov ; engl. version: V. Y. Mizetskaya, I. Y. Bailo, N. E. Alexeev ; transl. by: N. V. Vareshkina, Y. V. Yulinetzkaya et al. — 2nd ed., rev., suppl. — Odesa [Odessa] : Yuryd. lit., 2010. — 596 p. + CD-ROM.

УДК 340(477)

•

107. К вопросу о правовом статусе следователя // Актуальні проблеми кримінального права, процесу та криміналістики : матеріали II Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Одеса, 8 жовт. 2010 р.) : у 2 т. / ОНЮА, МГУ. — Одеса, 2010. — Т. 2. — С. 9—11.

УДК 343.2/7(477)(063)

108. К дискуссии о правовом статусе следователя в уголовном процессе Украины // Держава і право в умовах глобалізації: реалії та перспективи : зб наук. пр. : матеріали II Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Сімферополь, 16-17 квіт. 2010 р.). — Сімферополь, 2010. — С. 343—344.

2011

109. Кримінальний процес України : навч. посіб. для підгот. до іспиту / співавт.: М. І. Пашковський, Т. В. Лукашкіна, І. В. Гловюк ; за заг. ред. Ю. П. Аленіна. — 2-ге вид. стереотип. — Харків : Одіс-сей, 2011. — 328 с.

УДК 343.13(477) (075.8)

110. Кримінально-процесуальний кодекс України : станом на 1 лютого 2011 р. : наук.-практ. комент. / співавт.: М. Р. Аракелян, Є. М. Гідулянова, І. В. Гловюк [та ін.] ; за заг. ред. Ю. П. Аленіна. — 3-тє вид., допов. та переробл. — Харків : Одіссей, 2011. — 976 с.

УДК 343.13(477) (094.1)

•

111. Деякі концептуальні підходи до реформування кримінально-процесуального законодавства України / співавт. І. В. Гловюк // Проблеми реформування кримінально-процесуального законодавства України на сучасному етапі : матеріали «круглого столу» (м. Київ, 20 трав. 2011 р.). — Київ, 2011. — С. 26—28.

УДК 343.13(477).001.73(049.2)

112. Значення та вплив різних чинників на механізм прийняття рішень у кримінальному судочинстві / співавт. В. Г. Пожар // Актуальні проблеми кримінального процесу, криміналістики, судової експертизи та оперативно-розшукової діяльності : матеріали III Міжнар. наук.-практ. конф. «Актуальні проблеми кримінального права, процесу та криміналістики», присвяч. 10-річчю Міжнар. гуманітар. ун-ту (м. Одеса, 28 жовт. 2011 р.) / НУ ОЮА, МГУ, Одес. нац. ун-т ім. І. І. Мечникова [та ін.]. — Одеса, 2011. — С. 10—14.

УДК 343.2/7(063)

113. Кримінальне судочинство як сфера захисту публічних та приватних інтересів / співавт. Т. Лукашкіна // Юридичний вісник. — 2011. — № 4. — С. 68—73.

Охарактеризовано сутність кримінального процесу (кримінального судочинства), його завдання. Розглянуто деякі інститути кримінально-процесуального права (зокрема, направлення справи на додаткове розслідування) з точки зору забезпечення ними балансу публічних та приватних інтересів в кримінальному судочинстві.

114. Питання щодо Закону України «Про статус слідчих» // Гуманізація у сфері кримінальної юстиції: сучасний стан та перспективи розвитку : матеріали «круглого столу» (м. Одеса, 18 лют. 2011 р.). — Одеса, 2011. — С. 3—5.

2012

115. Прийняття процесуальних рішень за новим кримінальним процесуальним законодавством України : навч.-метод. посіб. / співавт.: В. Г. Пожар, І. В. Гловюк, М. М. Стоянов, Д. В. Шилін, Є. М. Гідуянова / МОНмолодьспорт України, НУ ОЮА. — Одеса : Фенікс, 2012. — 138 с. УДК 343.151(477)(073)

Із змісту: Тема 3. Підстави та порядок прийняття процесуальних рішень в стадії досудового розслідування. — С. 27—41.

•

116. Берназ Василий Дмитриевич [Электронный ресурс] // Конгрес криминалистов. — Режим доступа: <http://crimcongress.com/portretnaya/bernaz-vasilij-dmitrievich/>. — 11.10.2012.

117. Videokonferentsiya i telefonnaya konferentsiya kak sposob obespecheniya prava na konfrontatsiyu pri proizvodstve po ugolovnomu delu // Правове життя сучасної України : матеріали Міжнар. наук. конф. проф.-викл. складу, присвяч. 15-річчю Нац. ун-ту «Одес. юрид. акад.» та 165-річчю Одеської школи права (м. Одеса, 20—21 квіт. 2012 р.) : у 3 т. / МОНмолодьспорт України, НУ ОЮА, Півден. регіон. центр НАПрН України. — Одеса, 2012. — Т. 2. — С. 344—346.

УДК 340(477)(063)

118. Кафедра кримінального процесу / співавт. І. Гловюк // Юридичний вісник. — 2012. — № 4. — С. 99—105.

Розглядаються основні наукові досягнення кафедри кримінального процесу Національного університету «Одеська юридична академія». «У даний час кафедра кримінального процесу Національ-

ного університету «Одеська юридична академія» здійснює підготовку студентів усіх спеціалізацій університету за такими дисциплінами: кримінальний процес; прокурорський нагляд у досудовому провадженні; прийняття кримінально-процесуальних рішень; міжнародне співробітництво у кримінальному судочинстві; поноваження судді у кримінальному судочинстві; теорія доказів у кримінальному процесі; судовий контроль у кримінальному судочинстві; ювенальна юстиція в Україні; процесуальні документи у кримінальній справі; провадження слідчих дій; нове кримінальне процесуальне законодавство.

Викладачі кафедри кримінального процесу активно здійснюють наукові розвідки у сфері кримінального процесу, надають пропозиції до проектів нормативних актів, надають відповіді на запити щодо застосування та тлумачення кримінальних процесуальних норм. Крім того, викладачі кафедри систематично проводять лекції для працівників судів та правоохоронних органів».

119. Особливості відкриття матеріалів іншій стороні за новим КПК України // Актуальні проблеми кримінального права, процесу та криміналістики : матеріали IV Міжнар. наук.-практ. конф., присвяч. 95-річчю з дня народж. професора М. В. Салтевського (м. Одеса, 2 листоп. 2012 р.). — Одеса, 2012. — С. 237—240. *УДК 343.2/7(063)*

120. Особливості допиту свідка, потерпілого під час досудового розслідування в судовому засіданні // Розкриття злочинів за новим Кримінальним процесуальним законодавством України : матеріали наук.-практ. конф. (м. Київ, 8 листоп. 2012 р.). — Київ, 2012. — С. 11—13.

121. Особливості початку досудового розслідування за новим КПК України (позитивні і негативні аспекти) // Наукові праці Національного університету «Одеська юридична академія» / МОНмолодьспорт, НУ ОЮА. — Одеса, 2012. — Т. 11. — С. 395—403.

УДК 34(477.74-25Од)(082)

Досліджено проблеми початкового етапу стадії досудового розслідування — нового процесуального інституту, який введений замість існуючої процедури порушення кримінальної справи. Об'єктом дослідження є прогнозовані позитивні та негативні аспекти появи пропонуваного новим КПК України процесуального порядку початку досудових розслідувань кримінальних правопорушень. Аналізуючи зміст цих частин ст. 214 КПК, зроблено декілька висновків як позитивного, так і негативного характеру. Наголошено, що при подальшому вдосконаленні кримінально-процесуального закону, слід у ст. 214 КПК України: передбачити більш детальну регламентацію порядку прийняття, реєстрації заяв, повідомлень та іншої інформації про діяння, передбачені законом України про кримінальну відповідальність; встановити

строки розгляду їх (але не менше 10 діб); передбачити можливість перевірки заяв і повідомлень і визначити процесуальні засоби такої перевірки; передбачити обов'язок службових осіб приймати процесуальні рішення шляхом винесення постанови слідчим або прокурором про початок досудового розслідування або у відмові його; визначити обставини, що виключають досудове розслідування; передбачити право на оскарження до прокурора і слідчого судді рішень про початок досудового розслідування або про відмову в ньому.

122. Особливості розслідування кримінальних проступків // Людина, суспільство, держава: публічно-правовий аспект : матеріали Міжнарод. наук.-практ. конф. «VIII Прибузькі юридичні читання» (м. Миколаїв, 23—24 листоп. 2012 р.). — Миколаїв, 2012. — С. 11—12.

УДК 340(063)

123. Повідомлення про підозру за новим КПК України // Теоретичні та практичні проблеми забезпечення сталого розвитку державності та права : матеріали Міжнарод. наук. конф., присвяч. 15-річчю Нац. ун-ту «Одес. юрид. акад.» та 165-річчю Одеської школи права (м. Одеса, 30 листоп. 2012 р.) : у 2 т. / МОНмолодьспорт України, НУ ОЮА, Півден. регіон. центр НАПрН України. — Одеса, 2012. — Т. 2. — С. 301—303.

УДК 340(063)

2013

124. Кримінальний процес України : навч.-метод. посіб. для студ. Юрид. коледжу / співавт.: В. Г. Пожар, Д. В. Шилін [та ін.] ; НУ ОЮА. — 2-ге вид., допов. та перероб. — Одеса : Фенікс, 2013. — 233 с.

У навчально-методичному посібнику викладені ключові положення курсу «Кримінальний процес України». У ньому знайшли відображення основоположні тенденції розвитку кримінально-процесуального законодавства, пов'язані з демократизацією та гуманізацією кримінального судочинства в Україні, посиленням гарантій захисту прав, свобод та законних інтересів його учасників, підвищенням ролі суду при здійсненні правосуддя й вимог до мотивування рішень, які приймаються особами, що ведуть кримінальний процес.

125. Кримінальний процесуальний кодекс України : наук.-практ. комент. / співавт.: В. М. Берназ, Є. В. Стрельцов ; відп. ред. С. В. Ківалов [та ін.]. — Харків : Одиссей, 2013. — 1104 с.

УДК 343.13(477)(094.1)

126. Уголовный процессуальный кодекс Украины : науч.-практ. комент. / соавт.: В. Д. Берназ, Е. В. Стрельцов ; отв. ред. С. В. Кивалов [и др.]. — Харьков : Одиссей, 2013. — 1184 с.

УДК 343.13(477) (094.1)

127. Деякі проблеми початку досудового розслідування за новим КПК України // Впровадження нового Кримінального процесуального кодексу України в правоохоронну діяльність та навчальний процес: досвід та шляхи удосконалення : матеріали наук.-практ. конф. (м. Харків, 5 квіт. 2013 р.) / МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ. — Харків, 2013. — С. 36—42.

128. Допит підозрюваного як засіб збирання та перевірки доказів у досудовому провадженні: деякі нові питання // Актуальні проблеми доказування у кримінальному провадженні : матеріали Всеукр. наук.-практ. Інтернет-конф. (м. Одеса, 27 листоп. 2013 р.). — Одеса, 2013. — С. 6—10.

129. Об'єднання і виділення матеріалів досудового розслідування: деякі питання // Кримінальний процесуальний кодекс України 2012 р.: кримінально-правові та процесуальні аспекти : тези доп. та повідом. учасників Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Львів, 19—20 верес. 2013 р.) / Львів. держ. ун-т внутр. справ — Львів, 2013. — С. 182—185.

130. Одночасний допит двох чи більше вже допитаних осіб: питання нормативної регламентації // Актуальні проблеми кримінального права, процесу та криміналістики : матеріали V Міжнар. наук.-практ. конф., присвяч. 20-річчю Національної академії правових наук України (м. Одеса, 1 листоп. 2013 р.). — Одеса, 2013. — С. 176—179.

131. Особливості відкриття матеріалів іншій стороні за новим КПК України: здобутки та прорахунки // Юридичний вісник. — 2013. — № 4. — С. 89—94.

Проаналізовано норми КПК України, які регламентують процесуальний порядок відкриття матеріалів кримінального провадження іншій стороні. Указано на недоліки нормативної регламентації цієї процедури у частині суб'єктів ознайомлення, фіксації ознайомлення, оформлення матеріалів кримінального провадження. Запропоновано шляхи вирішення указаних проблем, а саме: закріпити у ч. 7 ст. 290 КПК України положення, що про відкриття сторонами кримінального провадження матеріалів прокурор або слідчий за його дорученням повідомляє також законного представника та представника потерпілого; закріпити у ст. 290 КПК

України, що матеріали завершеного досудового розслідування повинні пред'являтися підозрюваному та іншим учасникам процесу в підшитому та пронумерованому вигляді; передбачити право учасників кримінального провадження на заявлення клопотань про доповнення досудового розслідування після відкриття матеріалів; закріпити форму запиту прокурора до сторони захисту надати доступ та можливість скопіювати або відобразити відповідним чином будь-які речові докази або їх частини, документи або копії з них, а також надати доступ до житла чи іншого володіння, якщо вони знаходяться у володінні або під контролем сторони захисту; закріпити форму письмового підтвердження факту доступу й ознайомлення з наданими матеріалами з боку сторони обвинувачення.

132. Підстави зупинення досудового розслідування за новим КПК України // Правове життя сучасної України : матеріали Міжнар. наук. конф. проф.-викл. складу (м. Одеса, 16—17 трав. 2013 р.) : у 2 т. / МОН України, НУ ОЮА, Півден. регіон. центр НАПрН України. — Одеса, 2013. — Т. 2. — С. 424—426. УДК 340(477)(063)

133. Потерпілий у кримінальному провадженні: деякі питання / співавт. І. Гловюк // Право України. — 2013. — № 11. — С. 112—119.
Досліджено кримінально-процесуальний статус потерпілого на основі положень КПК України 2012 р. Розглянуто порядок набуття процесуального статусу потерпілого, виокремлено проблемні аспекти цього порядку. Детально розглянуто порядок реалізації деяких прав потерпілого, зокрема у досудовому провадженні. Особливу увагу приділено реалізації прав потерпілого у процесі доказування. Досліджено проблеми віднесення потерпілого до сторони кримінального провадження. Сформульовано пропозиції щодо удосконалення кримінально-процесуального статусу потерпілого у кримінальному провадженні.

134. Початок досудового розслідування за КПК України 2012 року // Юридичний часопис Національної академії внутрішніх справ. — 2013. — № 1. — С. 198—203.

Досліджено проблеми початкового етапу стадії досудового розслідування — нового процесуального інституту, який введений замість існуючої процедури порушення кримінальної справи. Об'єктом дослідження є прогнозовані позитивні та негативні аспекти появи запропонованого новим КПК України процесуального порядку початку досудових розслідувань кримінальних правопорушень. Звернуто увагу на те, що загалом, процесуальний порядок, запропонований ст. 214 КПК України, не враховує загальні положення процесуальної діяльності та національні правові традиції. Сформульовано пропозиції щодо удосконалення положень ст. 214 КПК України.

135. Проведення допиту та впізнання в режимі відеоконференції // Сучасні проблеми криміналістики : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф., присвяч. 100-річчю з дня народж. доктора юридичних наук, професора В. П. Колмакова (м. Одеса, 27—28 верес. 2013 р.). — Одеса, 2013. — С. 16—19.

136*. Уведомление о подозрении по новому Уголовному процессуальному кодексу України // «Probleme actuale privind protecția și securitatea persoanelor implicate în procesul penal» : conf. 9t.-practică intern. (2013; Chișinău). Probleme actuale privind protecția și securitatea persoanelor implicate în procesul penal = «Aktuelle probleme des schutzes und der sicherheit der teilnehmer im strafverfahren» = «Актуальные проблемы защиты и обеспечения безопасности участников уголовного процесса» : materialele Conf. 9t.-practice internaționale, 21 martie 2013 / col. de red. : Simion Carp [et al.]; red.: Gh. Chirișă. — Ch. : S. n., 2013 (S.C. BONS-OFFICES SRL). — P. 15—17.

137. Шляхи вдосконалення початку досудового розслідування // Наукові праці Національного університету «Одеська юридична академія» / МОН України, НУ ОЮА. Одеса, 2013. — Т. 13. — С. 175—184.

УДК 34(477.74-250д)(082)

Досліджено проблеми початкового етапу стадії досудового розслідування. Об'єктом дослідження є позитивні та негативні аспекти появи пропонованого новим КПК України процесуального порядку початку досудових розслідувань кримінальних правопорушень. Вказано, що процесуальний порядок, запропонований ст. 214 КПК України, не враховує загальні положення процесуальної діяльності та національні правові традиції. Також запропонований порядок розпочинання досудового розслідування не передбачає прийняття відповідного процесуального рішення у формі постанови слідчого або прокурора, що не узгоджується з ч. 3 ст. 110 КПК, згідно з якою рішення слідчого приймаються саме у формі мотивованої постанови. Окрім того, відсутність формального початку кримінального провадження у формі постанови також робить неможливим оскарження факту його порушення. Зазначений механізм розпочинання досудового розслідування не передбачає і здійснення за ним судового контролю, що не узгоджується з Рішенням Конституційного Суду України у справі про розгляд судом окремих постанов слідчого і прокурора від 30 січня 2003 р.

138. Шляхи удосконалення початку досудового розслідування // Шляхи удосконалення кримінального процесуального законодавства : матеріали регіон. круглого столу (м. Одеса, 19 квіт. 2013 р.) / Нац. ун-т «Одес. юрид. акад.». — Одеса, 2013. — С. 6—10.

2014

139. Кримінальний процес України : навч.-метод. посіб. для студ. Юрид. коледжу / співавт.: В. Г. Пожар, Д. В. Шилін [та ін.] ; НУ ОЮА. — Одеса : Одес. друкар. двір, 2014. — 233 с.

УДК 343.13(477)(075.8)

140. Розслідування злочинів проти особи: керівництво для слідчих / співавт.: С. В. Ківалов, Є. Л. Стрельцов, В. В. Тищенко ; відп. ред.: С. В. Ківалов, Є. Л. Стрельцов ; НУ ОЮА. — Одеса : Юрид. літ., 2014. — 208 с.

УДК 343.985:343.6(477)(076)

Із змісту: Розд. 3. Розслідування згвалтувань. — С. 166—201.

•
141. Деякі питання удосконалення початку досудового розслідування // Правове життя сучасної України : матеріали наук.-практ. конф., присвяч. ювіл. акад. С. В. Ківалова (м. Одеса, 16—17 трав. 2014 р.): у 2 т. / МОН України, НУ ОЮА, Півден. регіон. центр НАПрН України. — Одеса, 2014. — Т. 1. — С. 654—656.

УДК 340(477)(063)

142. Особливості початку досудового розслідування // Проблемні питання застосування КПК України в сучасних умовах : матеріали круглого столу (м. Київ, 4 квіт. 2014 р.). — Київ, 2014. — С. 14—17.

143. Повідомлення про підозру: загальна характеристика та проблеми удосконалення / співавт. І. В. Гловюк // Вісник Південного регіонального центру Національної академії правових наук України. — 2014. — № 1. — С. 161—169.

Досліджено повідомлення про підозру у контексті кримінально-процесуального рішення та процесуальної процедури. Виявлено недоліки нормативної регламентації повідомлення про підозру, систематизовано проблеми застосування відповідних норм КПК України, запропоновано шляхи їх усунення. Зазначено, що для правильного вирішення цих проблем необхідно підходити до їх вирішення із урахуванням необхідності забезпечення балансу приватних та публічних інтересів у кримінальному провадженні.

144. Поняття та система принципів кримінального провадження / співавт. В. К. Волошина // Наукові праці Національного університету «Одеська юридична академія» / МОН України, НУ ОЮА. — Одеса, 2014. — Т. 14. — С. 78—89.

УДК 34(477.74-250д)(082)

Проаналізовано проблеми визначення поняття та системи принципів кримінального провадження. Розглянуто питання щодо

структури системи принципів кримінального провадження. Зазначено, що систему принципів кримінального провадження складають загаль-ноправові, міжгалузеві, галузеві принципи кримінального провадження та принципи, які властиві досудовому та судовому провадженню. Вказано, що система засад кримінального провадження, викладена у ст. 7 КПК України, потребує доповнення такими засадами, як всебічність, повнота та об'єктивність дослідження обставин кримінального провадження, незалежність та недоторканність суддів, здійснення правосуддя тільки судом та пропорційність.

145. Цивільний позов у кримінальному провадженні: особливості доказування та вирішення / співавт. В. Г. Пожар // Право України. — 2014. — № 10. — С. 116—123.

Досліджено особливості доказової діяльності при провадженні щодо цивільного позову у кримінальному провадженні. Додатково обґрунтовано необхідність виокремлення спеціального предмета доказування щодо цивільного позову та запропонована власна конструкція елементів структури цього предмета. Визначено роль учасників провадження у доказуванні цивільного позову і сформульовано правила розподілу обов'язку та тягара доказування щодо цивільного позову. Проаналізовано шляхи вирішення цивільного позову залежно від результатів доказової діяльності учасників судового провадження, вказано на певні недоліки нормативної регламентації зазначеного інституту.

2015

146. Інститут зупинення досудового розслідування: питання оновлення // Сучасне кримінальне провадження України: доктрина, нормативна регламентація та практика функціонування : матеріали Всеукр. наук.-практ. конф. (м. Одеса, 17 квіт. 2015 р.) / НУ ОЮА. — Одеса, 2015. — С. 5—7.

147. Корисний навчальний посібник із кримінального процесу / співавт. В. Попелюшко // Право України. — 2015. — № 1. — С. 198—199. — *Рец. на кн.*: Практикум з кримінального процесу України : навч. посіб. / за ред. М. А. Погорецького, Н. П. Сизої. — Київ : Алерта, 2015. — 226 с.

148. Проведення допиту, впізнання у режимі відеоконференції під час досудового розслідування: підстави та умови // Правові та інституційні механізми забезпечення сталого розвитку України : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Одеса, 15—16 трав. 2015 р.) : у 2 т. / НУ ОЮА, Півден. регіон. центр НАПрН України. — Одеса, 2015. — Т. 2. — С. 294—296. УДК 340(477)(063)

149. Теоретичні та практичні проблеми забезпечення ефективності досудового провадження / співавт.: В. В. Тіщенко, О. П. Ващук, А. В. Мурзановська, О. О. Торбас, Ю. М. Немно, А. О. Панасюк, М. В. Шкрибайло, О. А. Земляна // Наукові праці Національного університету «Одеська юридична академія» / МОН України, НУ ОЮА. — Одеса : Юрид. літ., 2015. — Т. 17. — С. 106—158.

УДК 34(477.74-250д)(082)

Висвітлено окремі результати дослідження проблем ефективності досудового розслідування у теоретичному та практичному аспектах. Здійснено аналіз реалізації засад кримінального провадження у досудовому розслідуванні. Досліджено актуальні проблеми проведення окремих слідчих (розшукових) дій. Проаналізовано проблеми зупинення досудового розслідування, атакож закінчення досудового розслідування. У криміналістичному аспекті досліджено такі важливі елементи, як понятійно-категоріальний апарат, особливості тактичного та методичного інформаційного забезпечення розслідування окремих видів злочинів. Розглянуто оперативно-розшукову діяльність як одне із базових джерел інформаційної підтримки розслідування.

150. Участь захисника при проведенні слідчих (розшукових) дій: проблемні питання // Адвокатура: минуле та сучасність : матеріали V Міжнар. наук. конф. (м. Одеса, 14 листоп. 2015 р.) / уклад.: І. В. Глобок, О. В. Малахова, Л. Ю. Чекмарьова ; відп. за вип. М. М. Стоян. — Одеса, 2015. — С. 5—7.

УДК 347.965(063)

151. Щодо питання про правову природу преюдиції у кримінальному процесі / співавт. Д. В. Шилін // Наукові праці Національного університету «Одеська юридична академія» / МОН України, НУ ОЮА. — Одеса, 2015. — Т. 15. — С. 105—111.

УДК 34(477.74-250д)(082)

Визначено правову природу преюдиції як явища сучасного кримінального процесу та як комплексного правового інституту. Охарактеризовано підстави їх застосування. Зазначено, що на мікрорівні, тобто на рівні конкретного провадження, значення преюдиції виявляється в полегшенні доказування, тобто використаня без перевірки фактів і висновків, уже встановлених в інших провадженнях. На цьому самому рівні значення преюдиції полягає в досягненні процесуальної економії. На макрорівні значення преюдиції потрібно розглядати для процесуального забезпечення діяльності правозастосовних органів. На цьому рівні значення преюдиції виявляється в забезпеченні стабільності процесуальних рішень, у тому числі судових. Крім того, аналіз значення преюдиції на макрорівні дає змогу стверджувати, що використання преюдиції забезпечує несуперечливість процесуальних

рішень. Загалом на макрорівні значення преюдиції можна розглядати як забезпечення належного винесення законних і обґрунтованих процесуальних рішень. Визначено шляхи удосконалення механізму використання преюдиції у кримінальному процесі.

2016

152*. Одесская школа права. Введение в украинское право / [С. В. Кивалов и др.]; под общ. ред. С. В. Кивалова; отв. ред. М. В. Афанасьева; сост. Ю. Д. Батан; МОН Украины, НУ ОЮА. — Одеса: Юрид. літ., 2016. — 504 с. *УДК 340(477)(082)*

Из содерж.: Разд. 5.4. Уголовный процесс / соавт. В. К. Волошина. — С. 266—284.

•

153. Деякі питання речових доказів у кримінальному провадженні // Правові та інституційні механізми забезпечення розвитку держави та права в умовах євроінтеграції: матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Одеса, 20 трав. 2016 р.): у 2 т. / МОН України, НУ ОЮА; Півден. регіон. центр НАПрН України. — Одеса, 2016. — Т. 2. — С. 273—275; те саме [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://dspace.onua.edu.ua/handle/11300/5543>. — Електрон. версія друк. публ. — Доступ з сайту «Електронний архів Нац. ун-ту «Одес. юрид. акад.»». *УДК 340(477)(063)*

НАУКОВЕ КЕРІВНИЦТВО, НАУКОВЕ КОНСУЛЬТУВАННЯ ТА ОПОНУВАННЯ ДИСЕРТАЦІЙНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

1998

154. Ієрусалимов І. О. Інформаційне забезпечення використання науково-технічних досягнень у розслідуванні злочинів : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.09 / Ієрусалимов Ігор Олександрович ; Нац. акад. внутріш. справ України. — Київ, 1998. — 16 с. — Офіц. опонент Ю. П. Аленін.

155. Коваль М. П. Динаміка екологічної політики і правосвідомості в переломленні норм кримінального права : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 23.00.02 / Коваль Марат Петрович ; ОДЮА. — Одеса, 1998. — 19 с. — Офіц. опонент Ю. П. Аленін.

156. Шевчук В. М. Проблеми методики розслідування контрабанди : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.09 / Шевчук Віктор Михайлович ; Нац. юрид. акад. України ім. Ярослава Мудрого. — Харків, 1998. — 18 с. — Офіц. опонент Ю. П. Аленін.

1999

157. Журавель В. А. Теория и методология криминалистического прогнозирования : автореф. дис. ... д-ра юрид. наук : 12.00.09 / Журавель Владимир Андреевич ; Нац. юрид. акад. Украины им. Ярослава Мудрого. — Харьков, 1999. — 40 с. — Офіц. опонент Ю. П. Аленін.

158. Маляренко В. Т. Реалізація основних конституційних засад судочинства в кримінально-процесуальному законодавстві України : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.09 / Маляренко Василь Тимофійович ; Нац. юрид. акад. України ім. Ярослава Мудрого. — Харків, 1999. — 19 с. — Науч. керівник Ю. П. Аленін.

2001

159. Діденко Л. В. Інститут смертної кари в Україні (міжнародно-правовий та історико-соціальний аспекти) : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.13 / Діденко Лариса Василівна ; ОНЮА. — Одеса, 2001. — 20 с. — Офіц. опонент Ю. П. Аленін.

160. Чугуников И. И. Правоотношения и формы их реализации в уголовном праве Украины : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.08 / Чугуников Игорь Иванович ; НУ ОЮА. — Одесса, 2001. — 23 с. — Науч. руководитель Ю. П. Аленін.

2002

161. Курман О. В. Методика розслідування шахрайства з фінансовими ресурсами : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.09 / Курман Олександр Васильович ; Нац. юрид. акад. України ім. Ярослава Мудрого. — Харків, 2002. — 20 с. — Офіц. опонент Ю. П. Аленін.

2003

162. Басай В. Д. Основи криміналістичної одорології : автореф. дис. ... д-ра юрид. наук : 12.00.09 / Басай Віктор Давидович ; Нац. акад. внутріш. справ України. — Київ, 2003. — 31 с. — Офіц. опонент Ю. П. Аленін.

163. Волкотруб С. Г. Імунітет і проблеми його захисту в кримінальному судочинстві : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.09 / Волкотруб Сергій Григорович ; Нац. юрид. акад. України ім. Ярослава Мудрого. — Харків, 2003. — 19 с. — Офіц. опонент Ю. П. Аленін.

164. Костроміна О. Г. Наукові засади розслідування економічних злочинів, вчинених організованими групами : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.09 / Костроміна Олена Георгіївна ; Київ. нац. ун-т ім. Т. Шевченка. — Київ, 2003. — 17 с. — Офіц. опонент Ю. П. Аленін.

165. Пашковський М. І. Особливості доказування у кримінальних справах, пов'язаних з наданням міжнародної правової допомоги : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.09 / Пашковський Микола Іванович ; Київ. нац. ун-т ім. Т. Шевченка. — Київ, 2003. — 20 с. — Наук. керівник Ю. П. Аленін.

2005

166. Дерев'янкін С. Л. Публічність та диспозитивність у кримінальному судочинстві : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.09 / Дерев'янкін Сергій Леонідович ; Харків. нац. ун-т внутріш. справ. — Харків, 2005. — 20 с. — Наук. керівник Ю. П. Аленін.

167. Смирнов М. І. Особливості надання взаємної правової допомоги у кримінальних справах з використанням методу відеоконферензв'язку : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.09 / Смирнов Максим Іванович ; Нац. акад. внутріш. справ України. — Київ, 2005. — 20 с. — Наук. керівник Ю. П. Аленін.

2006

168. Лапта С. П. Правові та наукові основи використання судових експертиз при розслідуванні злочинів : автореф. дис. ... канд.

юрід. наук : 12.00.09 / Лапта Сергій Павлович ; Харків. нац. ун-т внутр. справ. — Харків, 2006. — 19 с. — Офіц. опонент Ю. П. Аленін.

169. Назаренко П. Г. Особливості провадження досудового слідства у кримінальних справах за участю іноземців : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.09 / Назаренко Павло Григорович ; Харків. нац. ун-т внутр. справ. — Харків, 2006. — 19 с. — Наук. керівник Ю. П. Аленін.

2007

170. Гурджі Ю. О. Правовий захист особи в кримінальному процесі України: теорія та методологія : автореф. дис. ... д-ра юрид. наук : 12.00.09 / Гурджі Юлія Олексіївна ; НУ ОЮА. — Одеса, 2007. — 40 с. — Наук. консультант Ю. П. Аленін.

171. Ковальчук С. О. Здійснення захисту у кримінальних справах на засадах змагальності та диспозитивності : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.09 / Ковальчук Сергій Олександрович ; ОНЮА. — Одеса, 2007. — 20 с. — Офіц. опонент Ю. П. Аленін.

172. Лобойко Л. М. Методи правового регулювання у кримінальному процесі України : автореф. дис. ... д-ра юрид. наук : 12.00.09 / Лобойко Леонід Миколайович ; Нац. юрид. акад. України ім. Ярослава Мудрого. — Харків, 2007. — 36 с. — Офіц. опонент Ю. П. Аленін.

173. Острогляд О. В. Здійснення адвокатом захисту у стадії апеляційного перегляду рішень суду першої інстанції : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.09 / Острогляд Олександр Васильович ; ОНЮА. — Одеса, 2007. — 20 с. — Офіц. опонент Ю. П. Аленін.

174. Сливич І. І. Юридичні факти в кримінальному процесі України : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.09 / Сливич Іван Іванович ; НУ ОЮА. — Одеса, 2007. — 19 с. — Наук. керівник Ю. П. Аленін.

175. Томин С. В. Основні етапи роботи з джерелами особистісної інформації у процесі розкриття та розслідування злочинів : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.09 / Томин Сергій Володимирович ; ОНЮА. — Одеса, 2007. — 20 с. — Офіц. опонент Ю. П. Аленін.

176. Удалова Л. Д. Теоретичні засади отримання вербальної інформації у кримінальному процесі України : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.09 / Удалова Лариса Давидівна ; Київ. нац. ун-т внутр. справ. — Київ, 2007. — 29 с. — Офіц. опонент Ю. П. Аленін.

2008

177. Гідулянова Э. М. Кримінальне провадження у справах малолітніх : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.09 / Гідулянова Євгенія Миколаївна ; ОНЮА. — Одеса, 2008. — 18 с. — Наук. керівник Ю. П. Аленін.

178. Гловюк І. В. Судова діяльність у досудовому провадженні : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.09 / Гловюк Ірина Василівна ; НУ ОЮА. — Одеса, 2008. — 20 с. — Наук. керівник Ю. П. Аленін.

179. Гуртієва Л. М. Етичні основи діяльності слідчого : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.09 / Гуртієва Людмила Миколаївна ; НУ ОЮА. — Одеса, 2008. — 20 с. — Наук. керівник Ю. П. Аленін.

180. Котюк І. І. Судова гносеологія: проблеми методології та практики : автореф. дис. ... д-ра юрид. наук : 12.00.09 / Котюк Іван Ілліч ; Київ. нац. ун-т ім. Т. Шевченка. — Київ, 2008. — 37 с. — Офіц. опонент Ю. П. Аленін.

181. Солодовніков А. Г. Особливості розслідування нападів з метою заволодіння чужим майном, вчинених організованими групами : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.09 / Солодовніков Андрій Геннадійович ; ОНЮА. — Одеса, 2008. — 20 с. — Офіц. опонент Ю. П. Аленін.

182. Строган А. Ю. Розгляд і вирішення клопотань на досудовому слідстві : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.09 / Строган Анна Юріївна ; Київ. нац. ун-т внутріш. справ. — Київ, 2008. — 16 с. — Офіц. опонент Ю. П. Аленін.

2009

183. Габлей Н. Г. Засуджений, виправданий як суб'єкти кримінально-процесуальної діяльності : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.09 / Габлей Наталія Григорівна ; ОНЮА. — Одеса, 2009. — 20 с. — Офіц. опонент Ю. П. Аленін.

184. Доросинська Г. М. Порушення та розслідування кримінальної справи щодо депутата місцевої ради : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.09 / Доросинська Ганна Михайлівна ; Київ. нац. ун-т внутріш. справ. — Київ, 2009. — 16 с. — Офіц. опонент Ю. П. Аленін.

185. Тертишник В. М. Гарантії прав і свобод людини та забезпечення встановлення істини в кримінальному процесі України : автореф. дис. ... д-ра юрид. наук : 12.00.09 / Тертишник Володимир Мит-

рофанович ; Дніпропетр. держ. у-т внутріш. справ. — Дніпропетровськ, 2009. — 40 с. — Офіц. опонент Ю. П. Аленін.

2010

186. Волошина В. К. Реалізація галузевих та специфічних принципів кримінального процесу у стадії досудового розслідування : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.09 / Волошина Владлена Костянтинівна ; НУ ОЮА. — Одеса, 2010. — 20 с. — Наук. керівник Ю. П. Аленін.

187. Гаргат-Українчук О. М. Презумпції у кримінальному процесі України : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.09 / Гаргат-Українчук Ольга Миронівна ; ОНЮА. — Одеса, 2010. — 19 с. — Офіц. опонент Ю. П. Аленін.

188. Дуда А. В. Обставини, що характеризують особу обвинуваченого, як елемент предмета доказування у кримінальній справі : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.09 / Дуда Альона Василівна ; Київ. нац. ун-т внутріш. справ. — Київ, 2010. — 16 с. — Офіц. опонент Ю. П. Аленін.

189. Коровайко О. І. Особливості провадження дій, спрямованих на збирання та перевірку доказів в ході судового слідства : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.09 / Коровайко Олександр Іванович ; ОНЮА. — Одеса, 2010. — 20 с. — Наук. керівник Ю. П. Аленін.

190. Літвінова І. Ф. Гарантії недоторканності житла чи іншого володіння особи у кримінальному процесі України : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.09 / Літвінова Ірина Феофанівна ; Акад. упр. МВС. — Київ, 2010. — 20 с. — Офіц. опонент Ю. П. Аленін.

191. Пожар В. Г. Інститут представництва в кримінальному судочинстві : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.09 / Пожар Вадим Георгійович ; НУ ОЮА. — Одеса, 2010. — 20 с. — Наук. керівник Ю. П. Аленін.

192. Стоянов М. М. Властивості доказів у кримінальному процесі України : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.09 / Стоянов Микола Михайлович ; НУ ОЮА. — Одеса, 2010. — 19 с. — Наук. керівник Ю. П. Аленін.

193. Шилін Д. В. Преюдиції в кримінальному процесі : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.09 / Шилін Денис Вікторович ; НУ ОЮА. — Одеса, 2010. — 19 с. — Наук. керівник Ю. П. Аленін.

2011

194. Кіцен Н. В. Загальні умови перевірки вироків, постанов, ухвал суду, які не набрали законної сили : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.09 / Кіцен Наталія Валентинівна ; НУ ОЮА. — Одеса, 2011. — 20 с. — Наук. керівник Ю. П. Аленін.

195. Мединська Л. В. Забезпечення рівності учасників судового процесу у кримінальних справах : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.09 / Мединська Леся Володимирівна ; НУ ОЮА. — Одеса, 2011. — 20 с. — Офіц. опонент Ю. П. Аленін.

196. Пашинін О. І. Досудове провадження у кримінальному процесі України : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.09 / Пашинін Олександр Іванович ; Нац. ун-т «Юрид. акад. України ім. Ярослава Мудрого». — Харків, 2011. — 20 с. — Офіц. опонент Ю. П. Аленін.

2012

197. Дердюк Б. М. Провадження щодо неосудних і обмежено осудних осіб в судах першої інстанції : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.09 / Дердюк Богдан Миколайович ; НУ ОЮА. — Одеса, 2012. — 20 с. — Офіц. опонент Ю. П. Аленін.

198. Косов В. В. Суб'єкти судово-контрольного провадження на досудових стадіях кримінального процесу : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.09 / Косов Владислав Васильович ; НУ ОЮА. — Одеса, 2012. — 20 с. — Наук. керівник Ю. П. Аленін.

199. Підгородинська А. В. Визнання та виконання рішень іноземних судів та міжнародних судових органів у кримінальному процесі : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.09 / Підгородинська Анастасія Вікторівна ; НУ ОЮА. — Одеса, 2012. — 20 с. — Наук. керівник Ю. П. Аленін.

200. Процько Г. І. Правовий статус учасників досудового слідства: проблеми реалізації : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.09 / Процько Ганна Іванівна ; Нац. акад. внутріш. справ МВС України. — Київ, 2012. — 20 с. — Офіц. опонент Ю. П. Аленін.

2013

201. Іващенко О. В. Інформування учасників кримінального провадження : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.09 / Іващенко Оксана Віталіївна ; НУ ОЮА. — Одеса, 2013. — 20 с. — Офіц. опонент Ю. П. Аленін.

202. Матвієвська Г. В. Заочне провадження у кримінальному судочинстві України : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.09 / Матвієвська Ганна Вячеславівна ; Нац. ун-т «Юрид. акад. України ім. Ярослава Мудрого». — Харків, 2013. — 20 с. — Офіц. опонент Ю. П. Аленін.

203. Савенков О. В. Забезпечення відшкодування шкоди незаконно засудженим особам : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.09 / Савенков Олексій Володимирович ; Нац. акад. внутріш. справ МВС України. — Київ, 2013. — 20 с. — Офіц. опонент Ю. П. Аленін.

2014

204. Бондаренко Я. С. Касаційна перевірка судових рішень, прийнятих під час досудового розслідування : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.09 / Бондаренко Ярослава Сергіївна ; Нац. акад. внутріш. справ. — Київ, 2014. — 19 с. — Офіц. опонент Ю. П. Аленін.

205. Завада С. В. Відсторонення від посади як захід кримінально-процесуального примусу : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.09 / Завада Сергій Валерійович ; Нац. акад. внутріш. справ. — Київ, 2014. — 19 с. — Офіц. опонент Ю. П. Аленін.

206. Марочкін О. І. Мотивування процесуальних рішень слідчого : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.09 / Марочкін Олексій Іванович ; Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого. — Харків, 2014. — 20 с. — Офіц. опонент Ю. П. Аленін.

207. Пшенічко С. О. Повноваження слідчого судді з розгляду та вирішення скарг у досудовому провадженні : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.09 / Пшенічко Станіслав Олексійович ; НУ ОЮА. — Одеса, 2014. — 20 с. — Наук. керівник Ю. П. Аленін.

208. Сухачова І. О. Нагляд прокурора за додержанням законів при використанні матеріалів оперативно-розшукової діяльності під час проведення досудового розслідування : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.09 / Сухачова Ірина Олександрівна ; Київ. нац. ун-т ім. Т. Шевченка. — Київ, 2014. — 20 с. — Офіц. опонент Ю. П. Аленін.

2015

209. Глинська Н. В. Концептуальні засади визначення та забезпечення стандартів доброякісності кримінально-процесуальних рішень : автореф. дис. ... д-ра юрид. наук : 12.00.09 / Глинська Наталя Вале-

ріївна ; Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого. — Харків, 2015. — 41 с. — Офіц. опонент Ю. П. Аленін.

210. Зуєв В. В. Кримінальні процесуальні гарантії прав особи при міжнародному співробітництві під час кримінального провадження : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.09 / Зуєв Володимир Вікторович ; Нац. юрид. ун-т ім. Я. Мудрого. — Харків, 2015. — 20 с. — Офіц. опонент Ю. П. Аленін.

211. Торбас О. О. Форми закінчення досудового розслідування за Кримінальним процесуальним кодексом України 2012 р. : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.09 / Торбас Олександр Олександрович ; НУ ОЮА. — Одеса, 2015. — 19 с. — Наук. керівник Ю. П. Аленін.

2016

212. Гловюк І. В. Кримінологічно-процесуальні функції: теоретико-методологічні засади і практика реалізації : автореф. дис. ... д-ра юрид. наук : 12.00.09 / Гловюк Ірина Василівна ; НУ ОЮА. — Одеса, 2016. — 40 с. — Наук. консультант Ю. П. Аленін.

213. Литвин О. В. Кримінально-процесуальне доказування у стадії судового розгляду : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.09 / Литвин Олександр Валерійович ; НУ ОЮА. — Одеса, 2016. — 20 с. — Наук. керівник Ю. П. Аленін.

214. Тітко І. А. Нормативне забезпечення та практика реалізації приватного інтересу в кримінальному процесі України : автореф. дис. ... д-ра юрид. наук : 12.00.09 / Тітко Іван Андрійович ; Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого. — Харків, 2016. — 40 с. — Офіц. опонент Ю. П. Аленін.

215. Чупрікова І. Л. Допустимість доказів у світлі нового Кримінального процесуального кодексу : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.09 / Чупрікова Ірина Леонідівна ; НУ ОЮА. — Одеса, 2016. — 20 с. — Наук. керівник Ю. П. Аленін.

**УКЛАДАЧ, РЕДАКТОР, ЧЛЕН РЕДАКЦІЙНИХ КОЛЕГІЙ
(КНИГИ)**

2007

216. Уголовно-процессуальный кодекс Украины : науч.-практ. коммент. / соавт.: М. Р. Аракелян, Е. Н. Гидулянова, И. В. Гловюк [и др.] ; под общ. ред. В. Т. Маляренко, Ю. П. Аленина. — [3-е изд.]. — Харьков : Одиссей, 2007. — 1008 с. *УДК 343.13(477)(094.1)*

2008

217. Кримінально-процесуальний кодекс України : наук.-практ. комент. / співавт.: М. Р. Аракелян, Є. М. Гідулянова, І. В. Гловюк [та ін.] ; за заг. ред. В. Т. Маляренка, Ю. П. Аленина. — Харків : Одиссей, 2008. — 944 с. *УДК 343.13(477)(094.1)*

218. Уголовно-процессуальный кодекс Украины : науч.-практ. коммент. / соавт.: Ю. П. Аленин, М. Р. Аракелян, Е. Н. Гидулянова [и др.] ; под общ. ред. В. Т. Маляренко, Ю. П. Аленина ; Верховный Суд Украины, ОНЮА. — Изд. 4-е, доп. — Харьков : Одиссей, 2008. — 944 с. *УДК 343.13(477)(094.1)*

2009

219. Кримінально-процесуальне право України : підручник / співавт.: М. І. Пашковський, А. В. Мурзановська, І. В. Гловюк [та ін.] ; за заг. ред. Ю. П. Аленина ; МОН України, ОНЮА. — Харків : Одиссей, 2009. — 816 с. *УДК 343.13(477)(075.8)*

220. Кримінально-процесуальний кодекс України : наук.-практ. комент. / співавт.: М. Р. Аракелян, Є. М. Гідулянова, І. В. Гловюк [та ін.] ; за заг. ред. В. Т. Маляренка, Ю. П. Аленина. — Харків : Одиссей, 2009. — 944 с. *УДК 343.13(477)(094.1)*

221. Уголовно-процессуальный кодекс Украины : науч.-практ. коммент. / соавт.: М. Р. Аракелян, Е. Н. Гидулянова, И. В. Гловюк [и др.] ; под общ. ред. В. Т. Маляренко, Ю. П. Аленина. — Харьков : Одиссей, 2009. — 1008 с. *УДК 343.13(477)(094.1)*

2010

222. Кримінальний процес України : навч. посіб. для підгот. до іспиту / співавт.: М. І. Пашковський, Т. В. Лукашкіна, І. В. Гловюк ; за заг. ред. Ю. П. Аленіна. — Харків : Одіссей, 2010. — 328 с.

УДК 343.13(477)(075.8)

223. Кримінально-процесуальний кодекс України : наук.-практ. комент. / співавт.: М. Р. Аракелян, Є. М. Гідулянова, І. В. Гловюк [та ін.] ; за заг. ред. В. Т. Маляренка, Ю. П. Аленіна. — Вид. 2-ге, допов. та переробл. — Харків : Одіссей, 2010. — 944 с.

УДК 343.13(477)(094.1)

2011

224. Кримінальний процес України : навч. посіб. для підгот. до іспиту / співавт.: М. І. Пашковський, Т. В. Лукашкіна, І. В. Гловюк ; за заг. ред. Ю. П. Аленіна. — 2-ге вид. стереотип. — Харків : Одіссей, 2011. — 328 с.

УДК 343.13(477)(075.8)

225. Кримінально-процесуальний кодекс України : станом на 1 лют. 2011 р. : наук.-практ. комент. / співавт.: М. Р. Аракелян, Є. М. Гідулянова, І. В. Гловюк [та ін.] ; за заг. ред. Ю. П. Аленіна. — Харків : Одіссей, 2011. — 976 с.

УДК 343.13(477)(094.1)

2013

226. Кримінальний процесуальний кодекс України : наук.-практ. комент. / співавт.: В. М. Берназ, Є. В. Стрельцов ; відп. ред. С. В. Ківалов [та ін.]. — Харків : Одіссей, 2013. — 1104 с.

УДК 343.13(477)(094.1)

227. Уголовный процессуальный кодекс Украины : науч.-практ. комент. / соавт.: В. Д. Берназ, Е. В. Стрельцов ; отв. ред. С. В. Кивалов [и др.]. — Харьков : Одиссей, 2013. — 1184 с.

УДК 343.13(477)(094.1)

УЧАСТЬ В РОБОТІ РЕДАКЦІЙНИХ КОЛЕГІЙ ПРОДОВЖУВАНИХ ТА ПЕРІОДИЧНИХ ВИДАНЬ

228. Актуальные проблемы государства и права : сб. науч. тр. Вып. 1 / М-во образования, ОГУ им. И. И. Мечникова, Юрид. ин-т. — Одесса, 1994. — 235 с.

229. Актуальные проблемы государства и права : сб. науч. тр. Вып. 2 / М-во образования, ОГУ им. И. И. Мечникова, Юрид. ин-т. — Одесса, 1995. — 251 с.

230. Актуальные проблемы государства и права : сб. науч. тр. Вып. 3 / М-во образования, ОГУ им. И. И. Мечникова, Юрид. ин-т. — Одесса, 1996. — 320 с.

231. Актуальні проблеми держави і права : зб. наук. пр. / МОН України, НУ ОЮА. — Одеса, 1997— .

232. Актуальні проблеми політики : зб. наук. пр. / НУ ОЮА, Південноукр. центр гендер. дослідж. — Одеса, 1997— .

233. Вісник кримінального судочинства : наук.-практ. журн. / Київ. нац. ун-т імені Тараса Шевченка, ТОВ «Правова Єдність». — Київ : Правова єдність, 2015— . — Виходить щоквартально.

234. Наукові праці Національного університету «Одеська юридична академія» / МОН України, НУ ОЮА. — Одеса, 2002— .

235. Вісник Чернівецького факультету Національного університету «Одеська юридична академія» : наук. вид. / Нац. ун-т «Одес. юрид. акад.». — Чернівці : [б. в.], 2012— . — Щоквартально.

236. Прикарпатський юридичний вісник : зб. наук. пр. / Івано-Франків. ф-т Нац. ун-ту «Одес. юрид. акад.». — Івано-Франківськ : [б. в.], 2011— . — Виходить три рази на рік.

237. Судова апеляція : наук.-практ. журн. / Апеляційний суд м. Києва, Ін-т держави і права ім. В. М. Корецького. — Київ : Юрид. думка, 2005— . — Виходить щоквартально.

238. Юридичний вісник = Юридический вестник : наук. публіцист. журн. / Нац. ун-т «Одес. юрид. акад.». — Одеса, 2003. — № 1.

РЕЦЕНЗІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ

1998

239. Моховиков А. Н. Судебная психиатрия : учеб. пособие для юрид. вузов / А. Н. Моховиков. — Одесса : Астропринт, 1998. — 136 с. *УДК 340.63(075.8)*

240. Полянський Ю. Є. Судові та правоохоронні органи України : навч.-метод. посіб. / Ю. Є. Полянський. — Одеса : Астропринт, 1998. — 32 с. *УДК 347.96/99(477)(075.8)+351.74(477)(075.8)*

241. Ярмак Х. П. Організація органів внутрішніх справ : учбово-метод. посіб. / Х. П. Ярмак. — Одеса : Астропринт, 1999. — 45 с. *УДК 351.74(477)*

2000

242. Михайленко О. Р. Складання процесуальних актів у кримінальних справах : посібник / О. Р. Михайленко ; Ін-т адвокатури при Київ. нац. ун-ті ім. Т. Шевченка. — 2-ге вид., допов. — Київ : Юрінком Інтер, 2000. — 256 с. *УДК 343.13(477)(075.8)*

243. Полянський Ю. Є. Прокуратура в Україні : навч.-метод. посіб. / Ю. Є. Полянський. — Одеса : Юрид. літ., 2000. — 108 с. *УДК 347.963(477)(075.8)*

2001

244. Будіянський М. Ф. Використання психологічних знань у розслідуванні злочинів : учбово-метод. посіб. / М. Ф. Будіянський. — Одеса : Астропринт, 2001. — 96 с. *УДК 159.98:343.985(075.8)+343.985(075.8)*

245. Маляренко В. Т. Прокурор у кримінальному судочинстві: деякі проблеми та шляхи їх вирішення / В. Т. Маляренко, І. В. Вернидубов. — Київ : Юрінком Інтер, 2001. — 240 с. *УДК 347.963(477)*

2002

246. Аракелян М. Р. Методичний посібник з курсу «Адвокатура України» / М. Р. Аракелян ; ОНЮА. — Одеса : Юрид. літ., 2002. — 104 с. *УДК 347.965(477)(075.8)*

247. Моховиков А. Н. Судебная психиатрия : учеб. пособие / А. Н. Моховиков. — 2-ге изд., испр. и доп. — Одесса : Юрид. літ., 2002. — 176 с. *УДК 340.63(075.8)*

248. Стефанов С. О. Виконання покарань, альтернативних позбавленню волі : навч.-метод. посіб. / С. О. Стефанов. — Одеса : Юрид. літ., 2002. — 112 с. *УДК 343.8(075.8)*

2003

249. Будіянський М. Ф. Кримінальна психологія : навч. посіб. / М. Ф. Будіянський ; ОНЮА. — Одеса : Фенікс, 2003. — 229 с. *УДК 343.95(075.8)*

250. Полянський Ю. Є. Акти прокуратури: підготовка і внесення : навч. посіб. / Ю. Є. Полянський, В. В. Долежан. — Одеса : Юрид. літ., 2003. — 248 с. *УДК 347.963(477)(075.8)*

251. Судові та правоохоронні органи України : навч.-метод. посіб. / за заг. ред. Ю. Є. Полянського. — Одеса : Юрид. літ., 2003. — 152 с. *УДК 347.96/99(477)(075.8)*

252. Тактика попереднього дослідження криміналістичних об'єктів при проведенні слідчого огляду : монографія / за заг. ред. В. О. Комахи. — Чернівці : Золоті литаври, 2003. — 268 с. *УДК 343.98*

253. Тищенко В. В. Корыстно-насильственные преступления : криминалист. анализ : монографія / В. В. Тищенко. — Одесса : Юрид. літ., 2002. — 360 с. *УДК 343.985:343.7*

2004

254. Додін Є. В. Експерт та спеціаліст у митній справі України : навч. посіб. / Є. В. Додін ; МОН України, ОНЮА. — Одеса : Юрид. літ., 2004. — 72 с. *УДК 351.713:340.69(477)(075.8)*

255. Кримінально-виконавче право України : навч.-метод. посіб. / В. М. Дрьомін, С. О. Стефанов, А. А. Березовський [та ін.] ; за заг. ред. С. О. Стефанова ; МОН України, ОНЮА. — Одеса : Юрид. літ., 2004. — 198 с.
УДК 343.8(477)(075.8)

256. Моховиков А. Н. Судебная психиатрия : учеб. пособие / А. Н. Моховиков ; ОНЮА. — 3-е изд., испр. и доп. — Одесса : Юрид. лит., 2004. — 176 с.
УДК 340.63(075.8)

257. Полянський Ю. Є. Теорія і практика підтримання державного обвинувачення в судах : навч.-метод. посіб. / Ю. Є. Полянський, В. В. Долежан, М. В. Косюта. — Одеса : Юрид. літ., 2004. — 72 с.
УДК 347.963(477)(075.8)+343.163(477)(075.8)

258. Тактика використання спеціальних знань у формі судової експертизи в процесі розслідування і розкриття злочинів : монографія / за заг. ред. В. О. Комахи ; ОНЮА. — Чернівці : Золоті литаври, 2004. — 339 с.
УДК 343.983

259. Теорія і практика підтримання державного обвинувачення в судах : навч.-метод. посіб. / Ю. Є. Полянський, В. В. Долежан, М. В. Косюта. — Одеса : Юрид. літ., 2004. — 72 с.
УДК 347.963(477)(075.8)

2005

260. Бакаянова Н. М. Этические принципы адвокатуры в Украине : монографія / Н. М. Бакаянова. — Одесса : Юрид. літ., 2005. — 152 с.
УДК 174:347.965(477)

261. Коваль В. М. Актуальні проблеми організації та діяльності апеляційних судів в Україні : монографія / В. М. Коваль. — Севастополь : Вид. Кручинін Л. Ю., 2005. — 188 с.
УДК 347.992(477)

262. Полянський Ю. Є. Судові та правоохоронні органи європейських країн : навч.-метод. посіб. / Ю. Є. Полянський, В. В. Долежан. — Одеса : Юрид. літ., 2005. — 84 с.
УДК 347.97/99(4)(075.8)+351.74(477)(075.8)

2006

263. Будіянський М. Ф. Кримінальна психологія : навч. посіб. / М. Ф. Будіянський. — Одеса : Фенікс, 2006. — 368 с.

УДК 343.95(075.8)

264. Дрьоміна Н. В. Юрисдикція міжнародних кримінальних судів і трибуналів : монографія / Н. В. Дрьоміна. — Одеса : Фенікс, 2006. — 223 с.

УДК 341.49+341.388

265. Смирнов М. І. Інститут взаємної правової допомоги у кримінальних справах: сучасний стан та перспективи розвитку : монографія / М. І. Смирнов. — Одеса : Фенікс, 2006. — 242 с.

УДК 343.13

2008

266. Смирнов М. І. Кримінальний процес України : навч.-метод. посіб. / М. І. Смирнов, І. В. Гловюк ; МОН України, ОНЮА. — Одеса : Фенікс, 2008. — 652 с.

УДК 343.13(477)(075.8)

2009

267. Аракелян М. Р. Сравнительная адвокатура : курс лекцій / М. Р. Аракелян ; МОН України, ОНЮА. — Одеса : Юрид. лит., 2009. — 240 с.

УДК 347.965.001.36(75.8)

268. Додін Є. В. Організація боротьби з митними правопорушеннями та контрабандою : навч. посіб. для студ. юрид. спец. / Є. В. Додін ; МОН України, ОНЮА. — Львів : Сполом, 2009. — 232 с.

УДК 343.9:343.359.3(075.8)

269. Додін Є. В. Організація боротьби з митними правопорушеннями та контрабандою : навч. посіб. для студ. юрид. спец. / Є. В. Додін ; МОН України, ОНЮА. — 2-ге вид., випр. та допов. — Львів : Сполом, 2009. — 368 с.

УДК 343.9:343.359.3(075.8)

270. Ягунов Д. В. Пенітенціарна система України: історичний розвиток, сучасні проблеми та перспективи реформування : монографія / Д. В. Ягунов ; Держ. департамент України з питань виконання покарань, ОНЮА. — 3-тє вид., переробл. та допов. — Одеса : Фенікс, 2009. — 316 с.

УДК 343.82(477)

2010

271. Додін Є. В. Організація боротьби з митними правопорушеннями та контрабандою : навч. посіб. для юрид. спец. / Є. В. Додін ; МОН України, НУ ОЮА. — 2-ге вид., випр. та допов. — Львів : Сполум, 2010. — 368 с. *УДК 343.9:343.359.3(075.8)*

2011

272. Будіянський М. Ф. Кримінальна психологія : навч. посіб. / М. Ф. Будіянський. — 3-тє вид., допов. — Одеса : Фенікс, 2011. — 382 с. *УДК 343.95(075.8)*

273. Клочков В. Г. Проблеми прокурорського нагляду за додержанням конституційних прав і свобод людини : монографія / В. Г. Клочков. — Київ : Логос Україна, 2011. — 320 с. *УДК 347.963:342.7*

274. Ковальчук І. С. Організаційно-правові проблеми розгляду звернень громадян і юридичних осіб в органах прокуратури : монографія / І. С. Ковальчук ; НУ ОЮА. — Одеса : Юрид. літ., 2011. — 208 с. *УДК 347.963:342.736(477)*

275. Комісарчук Р. В. Розслідування незаконної приватизації державного та комунального майна : монографія / Р. В. Комісарчук ; МОНмолодьспорт України, НУ ОЮА. — Одеса : Фенікс, 2011. — 224 с. *УДК 343.985:343.37*

276. Нестеренко С. С. Міжнародно-правовий захист прав людини при здійсненні екстрадиції : монографія / С. С. Нестеренко. — Одеса : Фенікс, 2011. — 192 с. *УДК 341.44:341.231.4*

277. Іскендеров Е. Ф. огли. Правозахисна діяльність органів прокуратури : монографія / Іскендеров Е. Ф. ; МОН України, НУ ОЮА. — Одеса : Фенікс, 2013. — 245 с. *УДК 347.963:342.72/73(477)*

2012

278. Смоков С. М. Гарантії застосування заходів процесуального примусу у кримінальному судочинстві України : монографія / С. М. Смоков, К. Г. Горелкіна. — Одеса : Астропринт, 2012. — 152 с. *УДК 343.125(477)*

2013

279. Аркуша Л. І. Розслідування організованої злочинної та корупційної діяльності : навч.-метод. посіб. / Л. І. Аркуша ; за заг. ред. М. Р. Аракеляна ; НУ ОЮА. — Одеса : Фенікс, 2013. — 264 с.

УДК 343.985:343.9:343.352(075.8)

280. Державна таємниця : навч.-метод. посібник / Л. І. Аркуша, А. Ю. Журавльов, В. Ю. Калугін [та ін.] ; НУ ОЮА. — Одеса : Фенікс, 2013. — 45 с.

УДК 351.746.1(477)(073)

281. Основи оперативно-розшукової діяльності : навч.-метод. посіб. / Л. І. Аркуша, М. Б. Саакян, А. Ю. Журавльова [та ін.] ; НУ ОЮА. — Одеса : Фенікс, 2013. — 198 с.

УДК 343.985(075.8)

282. Підтримання державного обвинувачення : навч.-метод. посіб. / В. В. Долежан, Д. М. Притика, М. В. Косюта [та ін.] ; за ред. Ю. Є. Полянського. — Одеса : Фенікс, 2013. — 98 с.

УДК 347.963(073)

283. Рибалка О. В. Кримінальний процес України : навч.-метод. посіб. / О. В. Рибалка ; МОН України, НУ ОЮА, Черкас. ф-т. — Одеса : Фенікс, 2013. — 146 с.

УДК 343.13(477)(073)

284. Судова медицина і судова психіатрія : навч.-метод. посіб. / О. Ю. Нетудихатка, Л. Д. Чеканов, В. В. Сушко, О. О. Мавед ; НУ ОЮА. — Одеса : Юрид- л-ра, 2013. — 96 с.

УДК 340.6(073)

285. Тіщенко В. В. Криміналістика : навч.-метод. посіб. для студ. заоч. та веч. форм навч. / В. В. Тіщенко, Р. В. Комісарчук ; НУ ОЮА. — Одеса : Фенікс, 2013. — 372 с.

УДК 343.98(073)

2014

286. Використання інформаційних технологій в судах : навч. посіб. / С. Л. Ємельянов, Н. І. Логінова, О. В. Тодошак [та ін.] ; НУ ОЮА. — Одеса : Фенікс, 2014. — 157 с.

УДК 004.9:347.97/99(075.8)

287. Основи слідчої діяльності : навч.-метод. посіб. / В. В. Тіщенко [та ін.] ; МОН України, НУ ОЮА. — Одеса : Фенікс, 2014. — 250 с.

УДК 343.985(075.8)

288. Погорецький М. А. Адвокатура України : підручник / М. А. Погорецький, О. Г. Яновська ; Київ. ун-т ім. Т. Шевченка. — Київ : Юрінком Інтер, 2014. — 368 с.
УДК 347.965(477)(075.8)

2015

289. Албул С. В. Кримінальний процес України : навч. посіб. / С. В. Албул, С. Л. Деревянкін, О. В. Поліщук. — Одеса : ОДУВС, 2015. — 476 с.
УДК 343.13(477)(075.8)

290. Гловюк І. В. Кримінально-процесуальні функції: теорія, методологія та практика реалізації на основі положень Кримінального процесуального кодексу України 2012 р. : монографія / І. В. Гловюк ; МОН України, НУ ОЮА. — Одеса : Юрид. літ., 2015. — 712 с.

УДК 343.13(477)“2012”

291. Процесуальні документи у кримінальному провадженні. Зразки. Роз'яснення: процесуальні документи слідчого, прокурора, адвоката, слідчого судді, суду : [наук.-практ. посіб.] / за заг. ред. М. А. Погорецького, О. П. Кучинської ; Київ. нац. ун-т ім. Т. Шевченка, Нац. школа суддів України. — Київ : Юрінком Інтер, 2015. — 560 с.

УДК 343.13(477)

292. Розслідування злочинів, пов'язаних із рейдерським захопленням підприємств : навч.-метод. посіб. / Л. І. Аркуша, О. О. Подобний, А. О. Шелехов [та ін.] ; НУ ОЮА. — Одеса : Фенікс, 2015. — 149 с.

УДК 343.985:343.7(073)

293. Судоустрій України : підручник / за ред. М. А. Погорецького, О. Г. Яновської. — Київ : Юрінком Інтер, 2015. — 344 с.

УДК 347.97/99(477)(075.8)

2016

294. Теоретичні та практичні проблеми методики і тактики розслідування злочинів : навч.-метод. посіб. / В. В. Тіщенко, А. А. Барцицька, О. П. Вашук, Ю. О. Гресь. — Одеса : Юрид. літ., 2016. — 120 с.

УДК 343.985(073)

ОСНОВНІ ПУБЛІКАЦІЇ ПРО НАУКОВО-ДОСЛІДНУ ТА ПЕДАГОГІЧНУ ДІЯЛЬНІСТЬ Ю. П. АЛЕНІНА

Офіційні документи

Про відзначення Державними нагородами України з Дня юриста : Указ Президента України № 586/2012 // Офіційний вісник Президента України. — 2012. — № 29. — Ст. 710; Юридичний вісник України. — 2012. — 13—19 жовт. (№ 41). — С. 2—3.

Про присвоєння Ю. П. Алєніну почесного звання «Заслужений юрист України».

Присвоєно почесне звання «Заслужений юрист України» // Кавалери та лауреати державних нагород України. Одеська область : енциклопедія / уклад. Ю. І. Бузько. — Одеса, 2012. — С. _____

•

1988

Библиографический указатель статей, помещенных в сборнике «Криминалистика и судебная экспертиза». Вып. 1—35. (1964—1987 гг.) / сост.: Л. А. Голуб, Г. М. Надгорный ; Киев. НИИ судеб. экспертиз. — Киев, 1988. — 108 с.

Про Ю. П. Алєніна. — С. 23, 24, 59, 88.

1989

Библиографический указатель диссертаций по криминалистике 1936—1986 гг. / сост.: В. П. Бахин, Е. Н. Викторова, А. В. Ищенко. — Москва : Тип. ВНИИТЭМР, 1989. — 154 с.

Про Ю. П. Алєніна. — С. 41.

1998

Горбатенко В. П. Алєнін Юрій Павлович / В. П. Горбатенко // Юридична енциклопедія : в 6 т. / Нац. акад. наук України [та ін.]. — Київ, 1998. — Т. 1 : А—Г. — С. 95 : фотогр.

1999

Алєнін Юрій Павлович // Одеська державна юридична академія: Історія і сучасність. — Одеса, 1999. — С. 216.

Кафедра кримінального процесу // Одеська державна юридична академія: Історія і сучасність. — Одеса : Юрид. літ., 1999. — С. 142—144.

2001

Аленін Юрій Павлович // Визначні юристи сьогодення / Спілка юристів України. — Київ, 2001. — С. 15—16.

Аленін Юрій Павлович // Історія Одеської національної юридичної академії. — Одеса : Юрид. літ., 2002. — С. 263—264.

2002

Кафедра кримінального процесу // Історія Одеської національної юридичної академії. — Одеса : Юрид. літ., 2002. — С. 123—128.

2004

The Department of Criminal Procedure // History of Odesa national academy of law. — Одеса, 2004. — Р. 112—116.

2005

Солдатский А. Как зарождается семейная династия : [о д-ре юрид. наук, проф. Ю. П. Аленине] / А. Солдатский // Слово. — 2005. — 9 сент. — С. 3.

2006

Аленин Юрий Павлович // Підготовка і атестація науково-педагогічних кадрів у Національній юридичній академії України ім. Ярослава Мудрого(1805—2005 роки) / М. І. Панов, Ю. П. Голіна, В. В. Гончаренко [та ін.] ; упоряд.: Ю. А. Чуприна, В. С. Алексеєва. — Харків : Право, 2006. — С. 519—520.

2007

Кафедра кримінального процесу // Триумфальне десятиліття: Одеська національна юридична академія. — О., 2007. — С. 64—66.

60-летний юбилей Ю. П. Аленина // Юридический вестник. — 2007. — № 1. — С. 100—101.

2008

Criminal Procedure Department // Triumphant Decade: Odessa National Academy of Law. — Одеса : Jurydychna Literatura , 2008. — Р. 64—66.

2012

Літопис Національного університету «Одеська юридична академія»: (до 165-річчя одеської школи права і 15-річчя університету) / редкол.: С. В. Ківалов, В. В. Завальнюк, М. Р. Аракелян [та ін.] ; відп. за вип. В. М. Дрьомін; НУ ОЮА. — Одеса : Юрид. літ., 2012. — 345 с.: іл.

Про Ю. П. Алєніна. — С. 42, 47, 66–69.

Поздравляем с заслуженной наградой! // Слово. — 2012. — 11 окт. (№ 39). — С. 3.

Шепитько В. Ю. Алєнин Юрій Павлович [Електронний ресурс] / В. Ю. Шепитько // Конгрес криміналістів. — Режим доступу: <http://crimcongress.com/portretnaya/alenin-yurij-pavolvich/>. — 11.10.2012.

Алєнин Юрій Павлович — (18. IX 1946, с. Дубляны, Дублянського р-на Дрогобычеської обл. (ныне — г-т Самборського р-на Львівської обл.), УССР) — доктор юридических наук с 1997, профессор с 2001, заслуженный юрист Украины с 2012. С 1965 — 1968 служил в Советской армии. Окончил в 1973 юридический ф-т Одесского государственного университета им. И. И. Мечникова. В 1972–1977 работал в органах прокуратуры Одесской обл.: стажер, следователь прокуратуры Ленинского р-на г. Одессы, прокурор следственного управления прокуратуры Одесской обл. С 1977 осуществляет научно-педагогическую деятельность: ассистент, ст. преподаватель, доцент кафедры уголовного процесса и криминалистики юридического факультета Одесского государственного ун-та, зав. кафедрой уголовного процесса Одесской национальной юридической академии (с 1998) (ныне — Национальный ун-т «Одесская юридическая академия»). В 1984 защитил диссертацию на соискание ученой степени кандидата юридических наук по теме «Особенности расследования хищений рыбопродуктов в типичных следственных ситуациях», в 1997 — диссертацию на соискание ученой степени доктора юридических наук по теме «Теоретические и практические основы раскрытия и расследования очагов преступлений». Главные направления научных исследований: проблемы криминалистической методик и теории доказывания в уголовном процессе, проблемы расследования тяжких преступлений, следственные действия и их осуществление, меры пресечения в уголовном процессе. Автор более 100 научных и учебно-методических работ. Подготовил 12 кандидатов юридических наук. Член консультативного совета Верховного Суда Украины, член научно-консультативного совета прокуратуры Одесской обл., член рабочей группы Кабинета Министров Украины по разработке проекта УПК Украины. Член специализированного ученого совета в Национальном ун-те «Одесская юридическая академия». Член редколлегии научных сборников: «Актуальные проблемы государства и права», «Юриди-

ческий вестник», «Актуальные проблемы политики», «Научные труды Одесской национальной юридической академии». Награжден знаком «Відмінник освіти України». Осн. труды: «Основы раскрытия и расследования очагов преступлений» (1993), «Особенности расследования тяжких преступлений против личности» (1996, в соавт.), «Выявление и расследование очагов преступлений: теория и практика» (1996), «Процессуальные особенности производства следственных действий» (2002), «Расследование тяжких преступлений» (2006, в соавт.), «Кримінально-процесуальне право України» (2009, в соавт.).

2013

[Вітання Юрія Аленіна, доктора юридичних наук, професора, завідувача кафедри кримінального процесу НУ ОЮА, з днем народження] // Юридичний вісник України. — 2013. — 14—20 верес. (№ 37). — С. 2.

2015

Основні напрямки розвитку одеської школи права на сучасному етапі // Історія Одеської школи права : навч.-метод. посіб. / М. Р. Аракелян, А. М. Василенко, О. В. Горяга [та ін.] ; МОН України, НУ ОЮА. — Одеса : Фенікс, 2015. — Тема 6. — С. 156—160.

«Основні шляхи розвитку сучасної одеської кримінально-правової та кримінально-процесуальної шкіл.

Значний внесок у розвиток Одеської школи права було зроблено науковцями кафедри кримінального процесу НУ ОЮА, що була створена у 1998 р. На сьогодні кафедра кримінального процесу Національного університету «Одеська юридична академія» здійснює підготовку студентів усіх спеціалізацій університету за такими дисциплінами: кримінальний процес; прокурорський нагляд у до-судовому провадженні; прийняття кримінально-процесуальних рішень; міжнародне співробітництво у кримінальному судочинстві повноваження судді у кримінальному судочинстві; теорія доказів у кримінальному процесі; судовий контроль у кримінальному судочинстві; ювенальна юстиція в Україні; процесуальні документи у кримінальній справі; провадження слідчих дій; нове кримінальне процесуальне законодавство.

Викладачі кафедри кримінального процесу активно здійснюють наукові розвідки у сфері кримінального процесу, надають пропозиції до проектів нормативних актів, надають відповіді на запити щодо застосування та тлумачення кримінальних процесуальних норм. Крім того, викладачі кафедри систематично проводять лекції для працівників судів та правоохоронних органів.

Завідувачем кафедри кримінального процесу є доктор юридичних наук, професор, заслужений юрист України Юрій Павлович Аденін. У 1984 р. він захистив кандидатську дисертацію на тему: «Особливості розслідування розкрадань рибопродуктів у типових слідчих ситуаціях». У 1987 р. отримав наукове звання

доцента. У 1997 р. Ю. П. Аленін захистив докторську дисертацію на тему: «Теоретичні та практичні основи розкриття та розслідування осередків злочинів». У 2001 р. йому було надане вчене звання професора.

Ю. П. Аленін є автором більш ніж 100 друкованих праць, найбільш відомими з яких є: «Особенности расследования тяжких преступлений против личности» (Одесса, 1996); «Выявление и расследование очагов преступлений» (Одесса, 1996); «Процессуальные особенности производства следственных действий» (Одесса, 2002), співавтором колективних монографій «Расследование тяжких преступлений» (Харьков, 2006); «Введение в украинское право» (Одесса, 2005, 2009). Ю. П. Аленін є керівником авторського колективу з підготовки Науково-практичного коментаря до Кримінально-процесуального кодексу України, Науково-практичного коментаря до Кримінального процесуального кодексу України 2012 р., а також авторського колективу із підготовки підручника: «Кримінально-процесуальне право України» (Харків, 2009) та посібника: «Кримінальний процес України» (Харків, 2010).

Сфера наукових інтересів професора Ю. П. Аленіна проблеми розслідування тяжких злочинів, слідчі дії та їх провадження, порушення кримінальних справ приватно-публічного обвинувачення, запобіжні заходи у кримінальному процесі, процесуальна самостійність слідчого як суб'єкта кримінального процесу, судовий контроль у досудовому провадженні, досудове провадження за КПК 2012 р.».

2016

Ювілей члена-кореспондента НАПр України Юрія Павловича Аленіна (до 70-річчя від дня народження) // Право України. — 2016. — № 9. — С. 186—187.

●
Національний університет «Одеська юридична академія» [Електронний ресурс] : веб-сайт. — Режим доступу: http://onua.edu.ua/index.php?option=com_content&view=article&id=238%3A2010-11-26-14-02-03&catid=225%3A2016-01-24-11-42-12&Itemid=775&lang=uk.

Аленін Юрій Павлович [Електронний ресурс] // Конгресс криміналістів : веб-сайт. — Режим доступу: <http://crimcongress.com/portretnaya/alenin-yurij-pavolvich>.

Аленін Юрій Павлович [Електронний ресурс] // Національна академія правових наук України : веб-сайт. — Режим доступу: http://www.aprnu.kharkiv.org/Correspondent_members/Alenin_Y_P.html.

Аленін Юрій Павлович // Енциклопедія сучасної України [Електронний ресурс]. — Режим доступу: http://esu.com.ua/search_articles.php?id=43754.

ВИБРАНІ ПРАЦІ Ю. П. АЛЕНІНА

КАФЕДРА КРИМІНАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ*

Кафедра кримінального процесу Одеської державної юридичної академії була створена у січні 1998 р. Завідувачем кафедри став Юрій Павлович Алєнін.

У даний час кафедра кримінального процесу Національного університету «Одеська юридична академія» здійснює підготовку студентів усіх спеціалізацій університету за такими дисциплінами: кримінальний процес; прокурорський нагляд у досудовому провадженні; прийняття кримінально-процесуальних рішень; міжнародне співробітництво у кримінальному судочинстві; повноваження судді у кримінальному судочинстві; теорія доказів у кримінальному процесі; судовий контроль у кримінальному судочинстві; ювенальна юстиція в Україні; процесуальні документи у кримінальній справі; провадження слідчих дій; нове кримінальне процесуальне законодавство.

Викладачі кафедри кримінального процесу активно здійснюють наукові розвідки у сфері кримінального процесу, надають пропозиції до проектів нормативних актів, надають відповіді на запити щодо застосування та тлумачення кримінальних процесуальних норм. Крім того, викладачі кафедри систематично проводять лекції для працівників судів та правоохоронних органів.

Викладачі кафедри постійно беруть участь у міжнародних, всеукраїнських, регіональних наукових та науково-практичних конференціях та семінарах, які проходять у Києві, Одесі, Харкові, Львові, Луганську, Запоріжжі, Дніпропетровську, Донецьку, Миколаєві, Хмельницькому, Сумах, Івано-Франківську, Луцьку, Сімферополі. Слід відмітити і участь викладачів кафедри у зарубіжних конференціях у Москві, Санкт-Петербурзі, Мінську, Великому Новгороді, Уфі, Челябінську, Курську, Караганді.

Слід відмітити і широкі репрезентативність наукових досліджень кафедри у провідних українських та зарубіжних журналах та збірниках наукових праць, зокрема: «Право України», «Держава і право», «Підприємництво, господарство і право», «Вісник Верховного Суду України», «Бюлетень Міністерства юстиції України», «Вісник прокуратури», «Адвокат», «Теорія та практика судової експертизи і криміна-

* Друкується за вид.: Кафедра кримінального процесу / співавт. І. Гло-вюк // Юридичний вісник. — 2012. — № 4. — С. 99–105.

лістики», «Юридична Україна», «Актуальні проблеми держави і права», «Актуальні проблеми політики», «Митна справа», «Юридичний вісник», «Проблеми законності», «Південноукраїнський правничий часопис», «Вісник Львівського університету. Серія юридична», «Часопис Академії адвокатури України», «Часопис Київського університету права», «Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ», «Вісник Луганського державного університету внутрішніх справ імені Е. О. Дідоренка», «Вісник Академії адвокатури України», «Форум права», «Прокурорская и следственная практика», «Современное право», «Мировой судья», «Российский судья», «Уголовное право», «Уголовное судопроизводство», «Закон и жизнь», «Следователь»

Викладачами кафедри кримінального процесу опубліковано Науково-практичний коментар до Кримінально-процесуального кодексу України 1960 р., який витримав декілька перевидань (Кримінально-процесуальний кодекс України : наук.-практ. комент. / за заг. ред. Ю. П. Алєніна. — Х. : ТОВ «Одіссей», 2011. — 976 с.; Уголовно-процесуальний кодекс України : науч.-практ. комент. — Изд. 5-е, доп. / под общ. ред. В. Т. Маляренко, Ю. П. Алєніна. — Х. : Одиссей, 2009. — 1008 с.); підручник із кримінально-процесуального права України (Кримінально-процесуальне право України : підручник / за заг. ред. Ю. П. Алєніна. — Х. : ТОВ «Одіссей», 2009. — 816 с.); навчальний посібник для підготовки до іспиту з кримінального процесу України (Кримінальний процес України : навч. посіб. для підготовки до іспиту / за заг. ред. Ю. П. Алєніна. — Х. : ТОВ «Одіссей», 2010. — 328 с.); практикум із кримінального процесу (Лукашкина Т. В. Уголовный процесс : практикум / Т. В. Лукашкина, Н. И. Пашковский ; под ред. Ю. П. Алєніна. — Х. : Одиссей, 2005. — 232 с.); науково-методичний посібник із міжнародного співробітництва у кримінальному судочинстві (Пашковський М. І. Міжнародне співробітництво у кримінальному судочинстві : навч.-метод. посіб. / М. І. Пашковський ; ОНЮА. — О. : Фенікс, 2007. — 120 с.); навчально-методичний посібник із кримінального процесу (Смирнов М. І. Кримінальний процес України : навч.-метод. посіб. / М. І. Смирнов, І. В. Гловюк. — О. : Фенікс, 2008. — 652 с.); навчально-методичний посібник із прокурорського нагляду у досудових стадіях (Смирнов М. І. Нагляд прокурора у досудових стадіях кримінального процесу України : навч.-метод. посіб. / М. І. Смирнов, І. В. Гловюк. — О. : Фенікс, 2009. — 128 с.); навчально-методичний посібник із прийняття кримінально-процесуальних рішень (Пожар В. Г. Прийняття кримінально-процесуальних рішень : навч.-метод. посіб. / В. Г. Пожар, І. В. Гловюк, М. М. Стоянов, В. К. Волощина. — О. : Фенікс, 2011. — 184 с.); навчально-методичний посібник «Прийняття процесуальних рішень за новим кримінальним процесуальним законодавством України», навчально-методичний посібник «Теорія доказів у кримінальному судочинстві».

Підготовлено Науково-практичний коментар Кримінального процесуального кодексу 2012 р.

Завідувач кафедри кримінального процесу — доктор юридичних наук, професор, заслужений юрист України Юрій Павлович Аленін. Ю. П. Аленін у 1984 р. захистив кандидатську дисертацію на тему: «Особливості розслідування розкрадань рибопродуктів у типових слідчих ситуаціях». У 1987 р. отримав наукове звання доцента. У 1997 р. Ю. П. Аленін захистив докторську дисертацію на тему: «Теоретичні та практичні основи розкриття та розслідування осередків злочинів». У 2001 р. йому було присвоєно вчене звання професора.

Ю. П. Аленін є автором більш ніж 100 друкованих праць, найбільш відомими з яких є: «Особенности расследования тяжких преступлений против личности» (Одесса, 1996); «Выявление и расследование очагов преступлений» (Одесса, 1996); «Процессуальные особенности производства следственных действий» (Одесса, 2002), співавтором колективних монографій «Расследование тяжких преступлений» (Харьков, 2006); «Введение в украинское право» (Одесса, 2005, 2009). Ю. П. Аленін є керівником авторського колективу з підготовки Науково-практичного коментаря до Кримінально-процесуального кодексу України, Науково-практичного коментаря до Кримінального процесуального кодексу України 2012 р., а також авторського колективу із підготовки підручника: «Кримінально-процесуальне право України» (Харків, 2009) та посібника: «Кримінальний процес України» (Харків, 2010).

Сфера наукових інтересів професора Ю. П. Аленіна — проблеми розслідування тяжких злочинів, слідчі дії та їх провадження, порушення кримінальних справ приватно-публічного обвинувачення, запобіжні заходи у кримінальному процесі, процесуальна самостійність слідчого як суб'єкта кримінального процесу, судовий контроль у досудовому провадженні, досудове провадження за КПК 2012 р.

Під керівництвом професора Ю. П. Аленіна було захищено 16 дисертацій на здобуття наукового ступеня кандидата юридичних наук. Професор Ю. П. Аленін був науковим консультантом при підготовці дисертації на здобуття наукового ступеня доктора юридичних наук Ю. О. Гурджі.

Ю. П. Аленін приймає участь у експертних оцінках законопроектів, які надходили від комітетів Верховної Ради України та народних депутатів України; підготовці відповідей на запити Конституційного Суду України, Верховного Суду України; Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ.

Ю. П. Аленін приймав участь у Робочій групі з доопрацювання Кримінального процесуального кодексу України (за розпорядженням голови Комітету з питань законодавчого забезпечення правоохоронної діяльності про утворення Робочої групи з доопрацювання проекту Кримінального процесуального кодексу України від 13.02.2012 р.), у комі-

тетських слуханнях на тему: «Про стан підготовки до розгляду у другому читанні Кримінального процесуального кодексу України» (реєстр. № 9700) від 29 лютого 2012 р.

Кандидат юридичних наук, доцент кафедри кримінального процесу Микола Іванович Пашковський у 2003 р. захистив кандидатську дисертацію на тему: «Особливості доказування у кримінальних справах, пов'язаних із наданням міжнародної правової допомоги». Сфера наукових інтересів М. І. Пашковського — міжнародне співробітництво у кримінальному судочинстві, міжнародні стандарти кримінального судочинства, європейське кримінальне право, доказування у справах з міжнародним елементом, екстрадиція, дистанційне кримінальне правосуддя, участь представників народу у здійсненні правосуддя. М. І. Пашковський — автор багатьох друкованих праць, у тому числі: науково-методичного посібника «Міжнародне співробітництво у кримінальному судочинстві» (Одеса, 2007); співавтор навчального посібника «Кримінальне право ЄС» (Одеса, 2004); співавтор робочої програми з курсу лекцій «Міжнародно-правові стандарти прав людини у сфері кримінальної та пенітенціарної юстиції» (Одеса, 2006); співавтор практикуму «Уголовный процесс» (Харьков, 2005); співавтор підручника «Кримінально-процесуальне право України» (Харків, 2009) та посібника «Кримінальний процес України» (Харків, 2010). М. І. Пашковський входить до авторського колективу Науково-практичного коментаря до Кримінально-процесуального кодексу України, Науково-практичного коментаря до Кримінального процесуального кодексу України 2012 р.

Кандидат юридичних наук, доцент кафедри кримінального процесу Максим Іванович Смирнов у 2005 р. захистив кандидатську дисертацію на тему: «Особливості надання взаємної правової допомоги у кримінальних справах з використанням методу відеоконференцв'язку». Сфера наукових інтересів М. І. Смирнова — надання взаємної правової допомоги з використанням методу відеоконференцв'язку, інститут екстрадиції, міжнародний кримінальний процес. М. І. Смирнов — автор багатьох друкованих праць, у тому числі монографії «Інститут взаємної правової допомоги у кримінальних справах: сучасний стан та перспективи розвитку» (Одеса, 2006), співавтор навчально-методичного посібника «Кримінальний процес України» (Одеса, 2008), «Нагляд прокурора у досудових стадіях кримінального процесу України» (Одеса, 2009), підручника «Кримінально-процесуальне право України» (Харків, 2009). М. І. Смирнов входить до авторського колективу Науково-практичного коментаря до Кримінально-процесуального кодексу України, Науково-практичного коментаря до Кримінального процесуального кодексу України 2012 р.

Доцент кафедри кримінального процесу Тетяна Василівна Лукашкіна здійснює наукові дослідження у сфері проблем кримінального переслідування, доказування у кримінальному процесі, проблем судових

стадій кримінального процесу, ювенальної юстиції в Україні. Т. В. Лукашкіна є автором наукових праць з питань видачі осіб, суду та прокурора як суб'єктів доказування у стадії судового розгляду, меж судового розгляду, проблем створення ювенальної юстиції в Україні. Т. В. Лукашкіна входить до авторського колективу Науково-практичного коментаря до Кримінально-процесуального кодексу України, Науково-практичного коментаря до Кримінального процесуального кодексу України 2012 р., а також є співавтором практикуму «Уголовный процесс» (Харьков, 2005), підручника «Кримінально- процесуальне право України» (Харків, 2009) та посібника «Кримінальний процес України» (Харків, 2010).

Доцент кафедри кримінального процесу, кандидат юридичних наук Євгенія Миколаївна Гідулянова у 2008 р. захистила кандидатську дисертацію на тему: «Кримінальне провадження у справах малолітніх». Сфера наукових інтересів Є. М. Гідулянової — правовий статус осіб, які не досягли віку кримінальної відповідальності, кримінальне провадження у справах малолітніх. Є. М. Гідулянова є автором наукових праць з питань правового статусу осіб, які не досягли віку кримінальної відповідальності, становища малолітніх осіб у різних стадіях кримінального процесу. Є. М. Гідулянова входить до авторського колективу Науково-практичного коментаря до Кримінально-процесуального кодексу України, Науково-практичного коментаря до Кримінального процесуального кодексу України 2012 р., а також є співавтором підручника «Кримінально-процесуальне право України» (Харків, 2009).

Доцент кафедри кримінального процесу, кандидат юридичних наук Людмила Миколаївна Гуртієва у 2008 р. захистила кандидатську дисертацію на тему: «Етичні основи діяльності слідчого». Сфера наукових інтересів Л. М. Гуртієвої — теорія слідчої етики, етичні основи діяльності слідчого, забезпечення моральнісних цінностей особистості у судових стадіях кримінального процесу. Л. М. Гуртієва є автором наукових праць з питань слідчої етики, забезпечення моральнісних цінностей особистості у кримінальному процесі, морально-правових аспектів відносин між слідчим та обвинуваченим, суду присяжних. Л. М. Гуртієва входить до авторського колективу Науково-практичного коментаря до Кримінально-процесуального кодексу України, Науково-практичного коментаря до Кримінального процесуального кодексу України 2012 р., є співавтором підручника «Кримінально-процесуальне право України» (Харків, 2009).

Доцент кафедри кримінального процесу Ірина Василівна Гловюк захистила у 2009 р. кандидатську дисертацію на тему: «Судова діяльність у досудовому провадженні». І. В. Гловюк розробляє наукові проблеми судової діяльності у досудовому провадженні, кримінально-процесуальних функцій. І. В. Гловюк має наукові праці з питань судової діяльності та її напрямів у кримінальному процесі, поняття правосуддя у кри-

мінальних справах, кримінально-процесуальних функцій. І. В. Гловюк входить до авторського колективу Науково-практичного коментаря до Кримінально-процесуального кодексу України, Науково-практичного коментаря до Кримінального процесуального кодексу України 2012 р., а також є співавтором навчально-методичних посібників «Кримінальний процес України» (Одеса, 2008), «Нагляд прокурора у досудових стадіях кримінального процесу України» (Одеса, 2009), підручника «Кримінально-процесуальне право України» (Харків, 2009), посібника «Кримінальний процес України» (Харків, 2010). І. В. Гловюк є автором монографії «Судова діяльність у досудових стадіях кримінального процесу: теорія і практика» (Одеса, 2010).

Кандидат юридичних наук, доцент кафедри кримінального процесу Влада Костянтинівна Волошина захистила у 2010 р. кандидатську дисертацію на тему: «Реалізація галузевих та специфічних принципів кримінального процесу у стадії досудового розслідування». В. К. Волошина розробляє наукові проблеми реалізації принципів кримінального процесу у стадії досудового розслідування. В. К. Волошина має друковані праці з питань поняття та системи принципів кримінального процесу, специфічних принципів досудового слідства, реалізації у досудовому розслідуванні окремих загальноправових, міжгалузевих та галузевих принципів кримінального процесу. В. К. Волошина є співавтором підручника «Кримінально-процесуальне право України» (Харків, 2009), Науково-практичного коментаря до Кримінального процесуального кодексу України 2012 р.

Кандидат юридичних наук, доцент кафедри кримінального процесу Вадим Георгійович Пожар захистив у 2010 р. кандидатську дисертацію на тему: «Інститут представництва в кримінальному судочинстві». В. Г. Пожар розробляє наукові проблеми представництва у кримінальному процесі. В. Г. Пожар має друковані праці з питань інституту представництва у кримінальному процесі, передумов та підстав виникнення представництва, співвідношення кримінально-процесуального представництва із адміністративно-процесуальним, співвідношення добровільного та законного представництва у кримінальному процесі. В. Г. Пожар є співавтором підручника «Кримінально-процесуальне право України» (Харків, 2009), Науково-практичного коментаря до Кримінального процесуального кодексу України 2012 р.

Кандидат юридичних наук, доцент кафедри кримінального процесу Микола Михайлович Стоянов захистив у 2010 р. кандидатську дисертацію на тему: «Властивості доказів у кримінальному процесі України». М. М. Стоянов розробляє наукові проблеми допустимості та недопустимості доказів у кримінальному процесі, порядку, умов визнання доказів недопустимими. М. М. Стоянов має наукові праці з питань властивостей доказів, теорії недопустимості доказів, порядку визнання доказів недопустимими, порівняльно-правового дослідження допусти-

мості та недопустимості доказів у кримінальному судочинстві. М. М. Стоянов є співавтором підручника «Кримінально-процесуальне право України» (Харків, 2009), Науково-практичного коментаря до Кримінального процесуального кодексу України 2012 р.

Кандидат юридичних наук, доцент кафедри кримінального процесу Денис Вікторович Шилін захистив у 2010 р. кандидатську дисертацію на тему: «Преюдиції в кримінальному процесі». Д. В. Шилін розробляє наукові проблеми преюдиціальності процесуальних рішень. Д. В. Шилін має друковані праці з питань преюдиціальності вироку, поняття та історії преюдиції у кримінальному процесі, співвідношення преюдиції із суміжними поняттями, співвідношення преюдиції та внутрішнього суддівського переконання. Д. В. Шилін є співавтором підручника «Кримінально-процесуальне право України» (Харків, 2009), Науково-практичного коментаря до Кримінального процесуального кодексу України 2012 р.

Старший викладач кафедри кримінального процесу Катерина Володимирівна Дрішлюк здійснює наукові дослідження у сфері проблем участі захисника у суді першої та другої інстанції, забезпечення безоплатної правової допомоги. К. В. Дрішлюк є автором наукових праць з питань участі захисника у судовому розгляді, забезпечення безоплатної правової допомоги у кримінальних справах. К. В. Дрішлюк входить до авторського колективу Науково-практичного коментаря до Кримінально-процесуального кодексу України, Науково-практичного коментаря до Кримінального процесуального кодексу України 2012 р., є співавтором підручника «Кримінально-процесуальне право України» (Харків, 2009).

Старший викладач кафедри кримінального процесу Анастасія Вікторівна Підгородинська розробляє наукові проблеми визнання та виконання рішень іноземних судів та міжнародних кримінальних інституцій. А. В. Підгородинська має наукові праці з питань принципів міжнародного співробітництва у кримінальних справах, діяльності міжнародних спільних слідчих груп, визнання та виконання іноземних судових рішень у кримінальних справах. А. В. Підгородинська є співавтором Науково-практичного коментаря до Кримінального процесуального кодексу України 2012 р.

Кандидат юридичних наук, асистент Інна Василівна Мудрак захистила у 2011 р. кандидатську дисертацію на тему: «Комунікативний процес у судових дебатах у кримінальному судочинстві України». І. В. Мудрак розробляє наукові проблеми теорії судової промови, судового красномовства, процесуальної комунікації. І. В. Мудрак має друковані праці з питань судової промови як конститутивної складової процесуальної діяльності державного обвинувача, судового красномовства як елемента правової комунікації захисника, концепції національного кримінально-процесуального судочинства, особливостей комунікаційного процесу в судових дебатах, філософських основ національного кримінального судочинства.

Асистент кафедри кримінального процесу Аліна Владиславівна Мурзановська здійснює наукові дослідження у сфері проблем кримінально-процесуальної відповідальності. Має наукові праці з окремих аспектів кримінально-процесуальної відповідальності. А. В. Мурзановська входить до авторського колективу Науково-практичного коментаря до Кримінально-процесуального кодексу України, Науково-практичного коментаря до Кримінального процесуального кодексу України 2012 р., а також є співавтором підручника «Кримінально-процесуальне право України» (Харків, 2009).

Асистент кафедри кримінального процесу Вадим Володимирович Солдатський розробляє наукові проблеми тем- поральних аспектів кримінально-процесуального права. В. В. Солдатський має наукові публікації із питань строків кримінального процесу, теоретико-мето- дологічних питань часу у кримінальному судочинстві.

Асистент кафедри Ольга Сергіївна Лановенко розробляє наукові проблеми, які стосуються заходів забезпечення кримінального провадження. Має наукові публікації із питань гарантування прав особи у кримінальному судочинстві, застосування домашнього арешту.

Асистент кафедри Олександр Юрійович Дидич розробляє наукові проблеми, які стосуються реалізації принципів кримінального судочинства в апеляційному провадженні. Має наукові публікації із питань реалізації окремих принципів кримінального процесу в апеляційному провадженні.

ПОТЕРПІЛИЙ У КРИМІНАЛЬНОМУ ПРОВАДЖЕННІ: ДЕЯКІ ПИТАННЯ*

Новий Кримінальний процесуальний кодекс України (далі — КПК України), безсумнівно, став значною віхою у трансформації системи кримінальної юстиції України відповідно до вимог міжнародних та європейських стандартів судочинства. Велика увага у положеннях КПК України приділяється кримінально-процесуальному статусу тих учасників кримінального провадження, які не мають владних повноважень та чия кримінально-процесуальна діяльність спрямована на відстоювання власних інтересів або інтересів, що представляються, до яких належить і потерпілий. КПК України значно реформував статус потерпілого, реалізувавши тим самим низку пропозицій, що неодноразово протягом досить тривалого часу висловлювалися у доктрині. Питання, пов'язані з реалізацією прав потерпілого за КПК України 2012 р., досліджувалися

* Друкується за вид.: Потерпілий у кримінальному провадженні: деякі питання / співавт. І. Гловюк // Право України. — 2013. — № 11. — С. 112–119.

у наукових працях таких учених, як І. Ахремчик, С. Давиденко, Є. Діденко, О. Кучинська, І. Марочкин, В. Нор, Т. Цвігун, В. Шибіко, О. Яновська та ін. Однак на ними залишилися пов'язані з оформленням бою цього процес деякими аспектам окремих прав, особливостями потерпілого у провадженні, що здійснюється у формі приватного обвинувачення.

Саме тому метою цієї статті є визначення проблемних аспектів набуття особою кримінально-процесуального статусу потерпілого та визначення механізму реалізації окремих процесуальних прав потерпілого.

Статус потерпілого, відповідно до ст. 55 КПК України, виникає з моменту подання заяви про вчинення щодо особи кримінального правопорушення або заяви про залучення її до провадження як потерпілого, а також з моменту визнання особи потерпілою за її письмовою згодою (у випадку, якщо особа не подала заяву про вчинення щодо неї кримінального правопорушення або заяву про залучення її до провадження як потерпілого); ці норми свідчать про спрощення порядку набуття статусу потерпілого. Однак певні положення ст. 55 КПК України у частині набуття статусу потерпілого викликають запитання. Згідно з ч. 7 ст. 55 КПК України, якщо особа не подала заяву про вчинення щодо неї кримінального правопорушення або заяву про залучення її до провадження як потерпілого, то слідчий, прокурор, суд має право визнати особу потерпілою лише за її письмовою згодою. Виходячи з закономірних формулювань, вважаємо, що у цьому випадку необхідне винесення процесуального рішення — постанови (ухвали) про визнання особи потерпілим. Слід звернути увагу на те, що норми КПК України по-різному визначають порядок набуття статусу потерпілого: частини 2 та 3 ст. 55 передбачають автоматичне набуття цього статусу у випадку подання заяви (оскільки ч. 2 ст. 55 КПК України вказує, що «права і обов'язки потерпілого виникають в особі», а ч. 3 зазначає, що «потерпілим є... особа»), що виключає необхідність винесення окремого процесуального рішення про визнання особи потерпілим. Інша ситуація виникає у випадку, якщо особа не подавала ані заяву про вчинення щодо неї кримінального правопорушення, ані заяву про залучення її до провадження як потерпілого. У цьому випадку необхідно отримати письмову згоду особи на визнання її потерпілим; враховуючи, що КПК України вказує саме на визнання, а не на виникнення прав та обов'язків з моменту подання письмової згоди, вважаємо, що у такому випадку слідчий, прокурор повинні винести постанову, а суд — ухвалу про визнання особи потерпілим (якщо відсутні підстави для відмови у цьому, передбачені ч. 5 ст. 55 КПК України).

Частина 5 ст. 55, п. 7 ч. 1 ст. 56 КПК України закріплюють право на оскарження постанови про відмову у визнанні потерпілим до слідчого судді, однак спеціальної норми про необхідність та строки вручення або направлення особі, інтересів якої стосується ця постанова, копії постанови КПК України не містить.

Якщо внаслідок кримінального правопорушення настала смерть особи або особа перебуває у стані, який унеможливило подання нею відповідної заяви, положення частини 1—3 ст. 55 КПК України щодо набуття статусу потерпілого поширюються на близьких родичів чи членів сім'ї такої особи. Після того, як особа, яка перебувала у стані, що унеможлилював подання нею відповідної заяви, набуде здатності користуватися процесуальними правами, вона може подати заяву про залучення її до провадження як потерпілого. Вважаємо, що оскільки КПК України знову ж вказує на визнання особи потерпілим, це також потребує винесення окремої постанови. Крім того, виникає запитання: як діяти у ситуації, якщо особа, чий близький родич визнаний потерпілим, відмовиться подавати заяву про залучення її до провадження як потерпілого? Крім того, проблемним є визначення подальшого статусу близького родича цієї особи, який визнаний потерпілим, після того, як особа подасть заяву про залучення її до провадження як потерпілого. Вважаємо, що при поданні особою, яка постраждала від вчинення кримінального правопорушення, заяви про залучення її до провадження як потерпілого, участь іншого потерпілого (потерпілих) у кримінальному провадженні має бути припинена шляхом винесення слідчим, прокурором відповідної постанови, оскільки шкоду заподіяно саме цій особі і вона вже здатна користуватися процесуальними правами — самостійно або за допомогою представника за договором; тому складно погодитися з пропозицією, що доцільність визначення її родичів чи членів сім'ї в подальшому як потерпілих або ж припинення наданого їм відповідного статусу слід розглядати в кожному конкретному випадку окремо [1, 122].

У випадку відсутності такої заяви, вважаємо за необхідне отримувати письмову згоду такої особи для визнання її потерпілим та виносити постанову про визнання цієї особи потерпілим. Якщо такої заяви або згоди отримано не буде, вважаємо, можливе винесення постанови про припинення участі у кримінальному провадженні потерпілого — близького родича.

КПК України істотно розширив права потерпілого у кримінальному провадженні та в цілому закріпив механізми для їх практичної реалізації. Втім, для забезпечення реалізації деяких із цих прав слід було внести певні доповнення до Кодексу.

Стаття 93 КПК України передбачає право потерпілого збирати докази та вказує засоби їх збирання. Реально право на витребування та отримання від органів державної влади, органів місцевого самоврядування, підприємств, установ, організацій, службових та фізичних осіб документів можна реалізувати лише використовуючи механізми законів України «Про звернення громадян» та «Про доступ до публічної інформації». У випадку, якщо потерпілий користується послугами представника-адвоката, докази можуть збирати представник із використанням

прав адвоката, передбачених Законом України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність». На відміну від сторони захисту, потерпілий не має права звертатися до слідчого судді із клопотанням про тимчасовий доступ до речей і документів, про проведення допиту слідчим суддею у порядку ст. 225 КПК України.

Що стосується висновків експертів, то ст. 243 КПК України взагалі не називає потерпілого як суб'єкта, який має право залучити експерта, а ст. 244 цього ж Кодексу не передбачає його право на звернення до слідчого судді з клопотанням про залучення експерта, на відміну від сторони захисту, яка вправі самостійно залучити експерта, а у випадку відмови слідчого, прокурора в задоволенні клопотання про залучення експерта — звернутися з клопотанням про залучення експерта до слідчого судді. Однак при цьому ч. 4 ст. 15 Закону України «Про судову експертизу» передбачає можливість проведення експертизи у кримінальному провадженні на замовлення не лише сторони захисту, а й потерпілого та його представника. В свою чергу висновок експерта можуть надати суду лише сторони (ч. 2 ст. 101 КПК України), а потерпілий є стороною у кримінальному провадженні лише у випадках, передбачених КПК України. Можемо констатувати, що ці норми значно ускладнюють можливість використання потерпілим та його представником спеціальних знань для відстоювання інтересів потерпілого у кримінальному провадженні, та свідчать про те, що має місце «відверта диспропорція у правових можливостях потерпілого і сторони захисту в обстоюванні своєї позиції в кримінальному провадженні» [2, 231]; у зв'язку з цим доцільною є пропозиція щодо доповнення ч. 2 ст. 243 КПК України положенням, що потерпілий має право самостійно залучити експертів на договірних умовах для проведення експертизи, зокрема й обов'язкової [3, 72].

Пункт 2 ч. 1 ст. 56 КПК України закріплює право знати сутність підозри та обвинувачення, бути повідомленим про обрання, зміну чи скасування щодо підозрюваного, обвинуваченого заходів забезпечення кримінального провадження та закінчення досудового розслідування. При цьому КПК України не передбачає гарантій права знати сутність підозри та обвинувачення, оскільки не закріплено обов'язок слідчого, прокурора ознайомити потерпілого (вручити, направити) із повідомленням про підозру та обвинувальним актом. Аналізуючи положення КПК України, можна стверджувати, що потерпілий має можливість ознайомитися із повідомленням про підозру при ознайомленні з матеріалами досудового розслідування до його завершення (ст. 221 КПК України) та при відкритті матеріалів (ст. 290 КПК України), а з обвинувальним актом — після призначення справи до судового розгляду (ч. 2 ст. 317 КПК України). Таке затягування моменту, коли потерпілий повідомляється про підозру та обвинувачення, не сприяє своєчасності захисту його інтересів.

Що стосується права бути повідомленим про обрання, зміну чи скасування щодо підозрюваного, обвинуваченого заходів забезпечення кримінального провадження, то у КПК України не передбачено кореспондуючого обов'язку слідчого, прокурора направити (вручити) потерпілому письмове повідомлення або копію ухвали слідчого судді. Потерпілий може лише ініціювати процедуру вирішення питання про обрання запобіжного заходу шляхом подання клопотання слідчому, прокурору; у судовому засіданні з вирішення цього питання він не має права брати участь. У КПК РФ також прямо не передбачено право потерпілого на участь у судовому розгляді клопотання, однак у науковій літературі зазначається, що за ініціативою потерпілого або його законного представника вони також можуть брати участь у судовому засіданні (без виклику та повідомлення) [4, 17]. Український законодавець веде мову виключно про повідомлення потерпілого щодо факту прийняття слідчим суддею відповідного рішення [2, 227]. На нашу думку, варто підтримати пропозиції про надання потерпілому права участі у судовому засіданні з розгляду подання про обрання запобіжного заходу, оскільки потерпілий може вказати на факти загрози його життю та здоров'ю, на деякі обставини вчинення злочину, що необхідні для встановлення обґрунтованості підозри та причетності особи до вчинення кримінального правопорушення.

Потерпілий має право бути повідомленим про закінчення досудового розслідування. У зв'язку з цим ч. 7 ст. 290 КПК передбачає, що про відкриття сторонами кримінального провадження матеріалів прокурор або слідчий за його дорученням повідомляє потерпілого, після чого останній має право ознайомитися з ними. Крім того, ч. 3 ст. 286 КПК України вказує, що перед направленням клопотання до суду прокурор зобов'язаний ознайомити з ним потерпілого та з'ясувати його думку щодо можливості звільнення підозрюваного від кримінальної відповідальності. При цьому потерпілий має право знайомитися з матеріалами, які безпосередньо стосуються вчиненого щодо нього кримінального правопорушення, в порядку, передбаченому КПК України, зокрема й після відкриття матеріалів згідно зі ст. 290 КПК України, а також знайомитися з матеріалами кримінального провадження, які безпосередньо стосуються вчиненого щодо нього кримінального правопорушення, у випадку закриття цього провадження. Однак процедура відкриття матеріалів здійснюється лише при зверненні до суду з обвинувальним актом, клопотанням про застосування примусових заходів медичного або виховного характеру; її здійснення при інших формах закінчення досудового розслідування не передбачено. Інзачена колізія дозволяє по-різному тлумачити положення закону, і тим самим створює передумови для порушення прав та законних інтересів потерпілого, цивільного позивача та їх представників, пов'язаним із ненаданням доступу до матеріалів розслідуванням, що, по суті, унеможливить ефек-

тивне оскарження цими суб'єктами рішення про закриття кримінального провадження. Тому необхідно передбачити механізм реалізації цього права учасників провадження у ст. 290 КПК України [5, 89—90]. Крім того, це стосується не лише прав потерпілого, аналіз ст. 290 КПК України дає підстави для висновку про те, що закон не передбачає права сторін після ознайомлення з відкритими матеріалами досудового розслідування на заявлення клопотання про доповнення досудового слідства, зміну кваліфікації кримінального правопорушення і закриття провадження в цілому або в якійсь його частині та ін. Якщо, на думку учасників процесу, є обставини, які мають значення для провадження, то клопотання про їх з'ясування будуть предметом розгляду вже під час судового засідання. Вважаємо, що було б доцільним передбачити відповідне право, оскільки заявлення таких клопотань вже після ознайомлення з усіма матеріалами кримінального провадження, коли у сторін та потерпілого вже склалася цілісна картина щодо доказової бази, могло б сприяти усуненню недоліків розслідування, реалізації прав та законних інтересів учасників кримінального провадження та забезпеченню реалізації положень ч. 2 ст. 9 КПК України.

Безумовно, позитивним аспектом є те, що КПК України вимагає від прокурора перед направленням до суду клопотання про звільнення підозрюваного від кримінальної відповідальності ознайомити з ним потерпілого та з'ясувати його думку щодо можливості цього звільнення, а від суду — з'ясувати думку потерпілого щодо можливості звільнення підозрюваного, обвинуваченого від кримінальної відповідальності (ч. 2 ст. 288 КПК України). Однак наслідки з'ясування цього волевиявлення потерпілого КПК України не регламентує. Безперечно, думка потерпілого може мати різне значення залежно від конкретних підстав звільнення від кримінальної відповідальності [6, 69—70], але в підсумку прокурор не позбавлений можливості направити до суду клопотання, а суд — звільнити підозрюваного від кримінальної відповідальності, навіть якщо потерпілий із цим не погоджується, а у випадках, коли наявні імперативні підстави для звільнення від кримінальної відповідальності, — зобов'язані це зробити.

Новелою нового КПК України, крім іншого, є й те, що потерпілого не віднесено повною мірою до сторони обвинувачення, хоча за КПК України 1960 р. потерпілий відносився до сторони обвинувачення. Так, п. 19 ст. 3 КПК України передбачає, що потерпілий, його представник та законний представник відносяться до сторони обвинувачення у випадках, установлених КПК України. Такий випадок прямо передбачений частинами 4 та 5 ст. 340 КПК України: потерпілий, який погодився підтримувати обвинувачення у суді, користується всіма правами сторони обвинувачення під час судового розгляду. У цьому випадку кримінальне провадження за відповідним обвинуваченням набуває статусу приватного і здійснюється за процедурою приватного обвинувачення (однак, на жаль, процедура здійснення приватного обвинувачення КПК

України чітко не регламентує). Аналіз ч. 4 ст. 22, ч. 4 ст. 26, п. 7 ч. 1 ст. 284, ч. 6 ст. 340 КПК України дозволяє зробити висновок, що у кримінальному провадженні у формі приватного обвинувачення потерпілий також є стороною. При цьому законодавець не уточнює статус потерпілого у випадках зміни прокурором обвинувачення, коли в обвинувальному акті зі зміненим обвинуваченням ставиться питання про застосування закону України про кримінальну відповідальність, який передбачає відповідальність за менш тяжке кримінальне правопорушення, чи про зменшення обсягу обвинувачення. Вважаємо, що потерпілий у цій частині обвинувачення також є стороною. При цьому у досудовому провадженні на потерпілого не покладається обов'язок доказування, оскільки досудове кримінальне провадження у формі приватного обвинувачення не має специфіки (крім особливостей ініціації початку кримінального провадження), а у судовому провадженні у формі приватного обвинувачення на потерпілого покладається тягар доказування.

Варто кілька слів присвятити забезпеченню потерпілого кваліфікованою правовою допомогою. Потерпілий має право укласти договір з особою, яка у кримінальному провадженні має право бути захисником, тобто з адвокатом. Однак в особи може не бути достатньо коштів, щоб сплатити послуги представника за договором. Частина 3 ст. 20 КПК України, яка гарантує надання безоплатної правової допомоги підозрюваному, обвинуваченому, про потерпілого не згадує, на відміну від підозрюваного, обвинуваченого, якому обов'язкова участь захисника забезпечується у достатньо широкому переліку випадків (статті 49, 52 КПК України).

На жаль, обсяг статті не дозволяє проаналізувати інші проблемні аспекти забезпечення прав потерпілого у кримінальному провадженні, але викладене вже дає змогу сформулювати певні рекомендації для удосконалення норм КПК України у частині забезпечення прав потерпілих. До них ми відносимо такі: закріплення права потерпілого залучати експерта та звертатися із клопотанням про залучення експерта до слідчого судді (у випадку відмови у задоволенні цього клопотання слідчим, прокурором); закріплення права потерпілого звертатися із клопотанням про тимчасовий доступ до речей і документів та про проведення допиту у порядку ст. 225 КПК України до слідчого судді; закріплення обов'язку слідчого, прокурора вручати потерпілому копію повідомлення про підозру, копії обвинувального акта, клопотання про застосування примусових заходів медичного або виховного характеру; закріплення права потерпілого брати участь у судовому засіданні з розгляду слідчим суддею клопотання про обрання, зміну, скасування запобіжного заходу; вказання на набуття потерпілим статусу сторони кримінального провадження у випадку, коли потерпілий погодився підтримувати обвинувачення у раніше пред'явленому обсязі після зміни прокурором обвинувачення на менш тяжке або зменшення обсягу об-

винувачення; вказання правового значення думки потерпілого при вирішенні питання про звільнення підозрюваного, обвинуваченого від кримінальної відповідальності; закріплення обов'язку слідчого, прокурора надавати для ознайомлення матеріали кримінального провадження у випадку його закриття; закріплення права учасників кримінального провадження заявляти клопотання про доповнення досудового розслідування після здійснення права потерпілого на безоплатну правову допомогу та регламентацію переліку підстав для її надання.

Використані матеріали

1. Ахремчик Г. М. Підстави та порядок визнання особи потерпілою в кримінальному процесі України // Науковий вісник Ужгородського національного університету. — 2012. — Вип. 19, т. 4. — С. 120—124.

2. Кучинська О. П. Принципи кримінального провадження в механізмі забезпечення прав його учасників : монографія. — К., 2013. — 288 с.

3. Карпова С. А. Деякі аспекти проведення експертизи у кримінальному процесі // Кримінальне провадження: новачі процесуальної теорії та криміналістичної практики : матеріали міжнар. наук.-практ. конф. (Сімферополь, Алушта 18—19 квіт. 2013 р.) / відп. ред. М. А. Михайлов, Т. В. Омельченко ; Таврійський нац. ун-т ім. В. І. Вернадського. — Сімферополь, 2013. — С. 72—73.

4. Горобец В. Принятие судебных решений о заключении под стражу // Российская юстиция. — 2002. — № 6. — С. 16—18.

5. Пожар В. Г. Проблеми забезпечення прав деяких учасників кримінального провадження на етапі закінчення досудового розслідування // Шляхи удосконалення кримінального процесуального законодавства : матеріали регіонального круглого столу (19 квіт. 2013 р.) / відп. за вип. Ю. П. Аленін. — О., 2013. — С. 87—90.

6. Горбас А. Анализ роли потерпевшего при освобождении лица от уголовной ответственности согласно УПК Украины // Закон и жизнь. — 2013. — № 8/1 (260). — С. 68—70.

ЦИВІЛЬНИЙ ПОЗОВ У КРИМІНАЛЬНОМУ ПРОВАДЖЕННІ: ОСОБЛИВОСТІ ДОКАЗУВАННЯ ТА ВИРІШЕННЯ*

Право на відшкодування матеріальної та моральної шкоди, заподіяної внаслідок порушення прав і свобод та законних інтересів, є однією з конституційних гарантій кожної фізичної та юридичної особи (статті 32, 56, 62 Конституції України). Саме тому у новому Кримінальному процесуальному кодексі України (далі — КПК України) було закріплено інститут відшкодування шкоди, завданої кримінальним правопорушенням (глава 9 КПК України). Одним із основних способів відшкодування такої шкоди є її стягнення судовим рішенням, винесеним за ре-

* Друкується за вид.: Цивільний позов у кримінальному провадженні: особливості доказування та вирішення / співавт. В. Г. Пожар // Право України. — 2014. — № 10. — С. 116—123.

зультатами розгляду цивільного позову в кримінальному провадженні. Результати такого розгляду цілком залежать від результатів доказування цивільного позову у кримінальному провадженні.

Питанням інституту цивільного позову, відшкодування шкоди потерпілому у кримінальному провадженні присвячені дослідження таких вчених, як С. Александров, С. Альперт, В. Бож'єв, Б. Ващук, В. Гуреев, М. Гошовський, Ю. Грошевий, Н. Газетдинов, В. Даєв, **Давлетов**, З. Зінатулін, Л. Кокорєв, **Кривобок**, О. Крикунов, О. Кучинська, Е. Куцова, А. Мазалов, О. Михайленко, М. Михеєнко, С. Наріжний, В. Нор, В. Понарі, Д. Тальберг, Л. Шапс ло та ін. Не приме досліджень цих авто після прийняття ної у 2012 р. питання до ного позову набули і та значення.

Саме тому метою цієї статті є визначення особливостей предмета та процесу доказування цивільного позову у кримінальному провадженні та результатів його вирішення згідно з новим КПК України.

Встановлення законом можливості розгляду цивільного позову і кримінальної справи зумовлено наявністю єдиного юридичного факту, який лежить в основі притягнення особи як до кримінальної, так і до цивільно- правової відповідальності в тих випадках, коли злочином спричинено матеріальний збиток [1, 7].

Як правильно зазначив М. Говоруха, йдеться про випадки, коли склад кримінального правопорушення містить і ознаки цивільного правопорушення, оскільки більшість зазначених в Особливій частині Кримінального кодексу України злочинів передбачає заподіяння потерпілому шкоди (моральної, фізичної або майнової), що є підставою для виникнення поряд із кримінальною також цивільно-правової відповідальності [2, 57].

Цивільний позов у кримінальному провадженні — це вимога фізичної чи юридичної особи, якій завдано шкоду кримінальним правопорушенням або іншим суспільно небезпечним діянням, її представника, законного представника, прокурора до підозрюваного, обвинуваченого або до фізичної чи юридичної особи, яка за законом несе цивільну відповідальність за шкоду, завдану діяннями підозрюваного, обвинуваченого або неосудної особи, яка вчинила суспільно небезпечне діяння, про відшкодування цієї шкоди, заявленої органам, які здійснюють кримінальне провадження, і яка вирішується судом у рамках кримінального провадження [3, 312].

Як зазначила Б. Ващук, підставою для пред'явлення цивільного позову у кримінальному провадженні є сукупність доказів, що містять відомості про наявність шкоди, яку можливо компенсувати у грошовому еквіваленті, та про факт її заподіяння шляхом вчинення саме цього розслідуваного кримінального правопорушення [4, 13].

Доказування у кримінальному провадженні пов'язане насамперед із збиранням, перевіркою та оцінкою доказів [5, 12] для встановлення

фактичних обставин кримінального провадження в аспекті досягнення кінцевої мети доказування, тобто встановлення обставин, перелічених у ч. 1 ст. 91 КПК України. З цих обставин можна чітко виокремити дві, які безпосередньо стосуються підстав цивільного позову: подія кримінального правопорушення та вид і розмір шкоди, завданої ним. Зазначені обставини входять до предмета доказування у кримінальному провадженні та підлягають встановленню та доказуванню у кожному провадженні. Проте такий стан нормативного регулювання у КПК України відносин, пов'язаних із доказуванням цивільного позову, не сприяє належній реалізації цієї діяльності органами досудового розслідування, оскільки доказування всіх обставин, які необхідні для правильного вирішення цивільного позову в кримінальному провадженні, є запорукою його справедливого вирішення. КПК України чітко не визначає мінімальне коло обставин, доказування яких обов'язково повинно бути здійснене як неодмінна та обов'язкова умова правильного вирішення цивільного позову у кримінальному провадженні. Для належного вирішення цивільного позову необхідно встановити та доказати ще й низку інших обставин, перелік яких є значно ширшим, ніж ті, що передбачені в ч. 1 ст. 91 КПК України. Оскільки ці обставини мають значення лише для цивільно-правових вимог у кримінальному процесі, то вони мають формувати у сукупності предмет доказування щодо цивільного позову.

Отже, предмет доказування щодо цивільного позову у кримінальному провадженні становить систему обставин, що має правове значення для вирішення цивільно-правових вимог, заявлених у кримінальному провадженні, та підлягає обов'язковому доказуванню при провадженні щодо кожного цивільного позову у кримінальному провадженні.

Враховуючи думку Б. Ващук [4, 7], слід запропонувати власну концепцію структури предмета доказування щодо цивільного позову у кримінальному провадженні. На нашу думку, вона має містити такі елементи: 1) подія кримінального правопорушення (суспільно небезпечного діяння), якою заподіяно шкоду; 2) наявність шкоди, завданої кримінальним правопорушенням та її вид; 3) причинно-наслідковий зв'язок між подією кримінального правопорушення (суспільно небезпечного діяння) та завданою шкодою; 4) вина особи, яка заподіяла шкоду, у її виникненні; 5) особа, якій кримінальним правопорушенням (суспільно небезпечним діянням) заподіяно шкоду; 6) особа, яка нести матеріальну відповідальність за заявленим цивільним позовом; 7) розмір шкоди, яка підлягає відшкодуванню за цивільним позовом; 8) обставини, які виключають можливість провадження щодо цивільного позову. Щодо останнього елементу, то це можуть бути такі обставини, як: відмова у цивільному позові в порядку цивільного, господарського або адміністративного судочинства, закриття кримінального провадження, неналежний суб'єкт подання цивільного позову тощо.

Таким чином, елементи предмета доказування щодо цивільного позову є відмінними від обставин загального предмета доказування у кримінальному провадженні, вони впливають не лише з норм кримінального права та процесу, а й норм матеріального та процесуального права цивільної сфери та є підставами для застосування цих норм під час здійснення провадження щодо цивільного позову.

Не встановлення хоча б однієї з таких обставин означатиме, що доказування стосовно цивільного позову було проведено неповно, а отже, орган досудового розслідування, прокурор не виконали свого обов'язку щодо доказування цивільного позову, покладеного на нього на підставі принципу публічності.

Слід зазначити, що закріпивши у КПК України інститут відшкодування шкоди, законодавець навіть не визначив поняття шкоди та її різновиди, що є суттєвим недоліком, оскільки саме від цього на практиці нерідко залежить правильність вирішення таких важливих питань, як визнання особи потерпілим, встановлення права на заявлення позову про відшкодування шкоди, а в деяких випадках — повне встановлення обставин предмета доказування, а відповідно, і правильна кваліфікація діяння.

Доказуванню у кримінальному провадженні підлягають обидва елементи цивільного позову: предмет та підстави. Предметом цивільного позову в кримінальному провадженні слід визнати матеріально-правову вимогу позивача або прокурора до підозрюваного, обвинуваченого або цивільного відповідача про відшкодування майнової та моральної шкоди, заподіяної кримінальним правопорушенням чи суспільно небезпечним діянням, вчиненим неосудною особою.

Отже, доказуванню підлягає заподіяна внаслідок кримінального правопорушення фізичній та юридичній особі майнова шкода, яка полягає у: прямій безпосередній майновій шкоді, завданій кримінальним правопорушенням; неодержаних внаслідок вчинення кримінального правопорушення прибутків; витратах на відновлення здоров'я потерпілого; витратах на поховання потерпілого в разі його смерті та виплатах на утримання непрацездатних членів його сім'ї; а фізичній особі, крім того — моральна шкода, яка полягає у: фізичному болю та стражданнях, яких фізична особа зазнала у зв'язку з каліцтвом або іншим ушкодженням здоров'я; у душевних стражданнях, яких фізична особа зазнала у зв'язку з протиправною поведінкою щодо неї самої, членів її сім'ї чи близьких родичів; у душевних стражданнях, яких фізична особа зазнала у зв'язку із знищенням чи пошкодженням її майна; у приниженні честі та гідності фізичної особи (ст. 23 Цивільного кодексу України (далі — ЦК України)).

Матеріально-правова вимога, яка є предметом цивільного позову про відшкодування матеріальної або моральної шкоди витікає з визначених законом юридичних фактів, на основі яких цивільний позивач пред'яв-

ляє свої позовні вимоги. Якщо немає юридичного факту, який обумовлює виникнення матеріально-правового відношення, то цивільний позов у кримінальному провадженні не може бути заявлений і розглянутий судом. Тому доказуванню також підлягають підстави цивільного позову, тобто юридичні факти, з яких позивач або прокурор виводить свої вимоги. Такими фактами, на підставі яких пред'являються позови, прийнято вважати: а) вчинення кримінального правопорушення або суспільно небезпечного діяння; б) наявність майнової або моральної шкоди, заподіяної цими діяннями; в) наявність причинного зв'язку між цими діяннями та завданою шкодою. Ці всі факти підлягають встановленню та доказуванню слідчим, прокурором у загальному порядку, виходячи з обов'язку, закріпленому у статтях 91, 92 КПК України.

Також доказуванню підлягає факт наявності обставин, які спричиняють обов'язок певних осіб нести на підставі закону цивільну відповідальність за шкоду, завдану діяннями підозрюваного, обвинуваченого або неосудної особи, яка вчинила суспільно небезпечне діяння, оскільки останні залучаються до участі у кримінальному провадженні як цивільні відповідачі відповідно до ст. 62 КПК України. Це можуть бути батьки (усиновлювачі), опікуни, піклувальники, а також навчальна, лікувальна або виховна установа, під наглядом якої перебував або мав перебувати неповнолітній, неосудний у момент вчинення кримінального правопорушення, яким заподіяно шкоду, власники джерела підвищеної безпеки, підприємства, установи, організації, якщо шкода завдана з вини її працівників під час виконання ними своїх трудових (службових) обов'язків тощо.

Доказуванню підлягає також розмір шкоди, яка підлягає відшкодуванню. Відшкодування матеріальної шкоди за цивільним позовом у кримінальному провадженні має полягати у відновленні колишнього стану речей або відшкодуванні збитків, тобто реального збитку. Згідно зі ст. 1166 ЦК України шкода, заподіяна особі або майну, підлягає відшкодуванню в повному обсязі особою, яка заподіяла шкоду. Стаття 1167 ЦК України зобов'язує відшкодувати моральну шкоду в грошовій або іншій матеріальній формі. Стаття 1192 ЦК України зобов'язує відповідальну за шкоду особу відшкодувати заподіяні збитки в натурі або у повному обсязі. Розмір збитків, що підлягають відшкодуванню потерпілому, визначається відповідно до реальної вартості втраченого майна на момент розгляду справи або виконання робіт, необхідних для відновлення пошкодженої речі. Розмір відшкодування моральної шкоди визначається залежно від характеру та обсягу страждань (фізичних, душевних, психічних тощо), яких зазнав позивач, характеру немайнових втрат (їх тривалості, можливості відновлення тощо) та з урахуванням інших обставин. Зокрема, враховуються стан здоров'я потерпілого, тяжкість вимушених змін у його життєвих і виробничих стосунках, ступінь зниження престижу, ділової репутації, час та зу-

силля, необхідні для відновлення попереднього стану. При цьому, визначаючи розмір відшкодування моральної шкоди, суд має виходити із засад розумності, вищезазначеної та справедливості і повинен наводити в рішенні відповідні мотиви.

Визначаючи суму, яка підлягає відшкодуванню з обвинуваченого або з цивільного відповідача, суд має врахувати суми, які добровільно передані цивільному позивачеві до ухвалення судового рішення, а також вартість повернутого йому майна. Це має бути підтверджено відповідними документами (розписки від потерпілого про повне чи часткове відшкодування шкоди, квитанції, платіжні доручення про переказ грошових сум на рахунок потерпілого тощо).

Новий КПК України закріпив преюдиціальне значення судових рішень у порядку цивільного, господарського або адміністративного судочинства про відмову у позові для кримінального провадження, яке полягає у позбавленні цивільного позивача права на подання позову в кримінальному провадженні.

Доказування цивільного позову, що був заявлений у кримінальному провадженні, відбувається за правилами, встановленими КПК України, однак при розгляді цивільного позову в кримінальній справі з питань, не врегульованих КПК України, суд може керуватися відповідними нормами Цивільного процесуального кодексу України (далі — ЦПК України), за умови, що вони не суперечать засадам кримінального судочинства.

Одночасний розгляд судом кримінальної справи й цивільного позову, з точки зору доказування, має ряд переваг, які посилюють захист прав громадян та законних інтересів юридичних осіб, що зазнали шкоди від кримінального правопорушення, й сприяють більш швидкому та повному її відшкодуванню. Головний обов'язок держави полягає в утвердженні та забезпеченні прав і свобод людини, тому вся діяльність осіб, які ведуть кримінальне провадження, має бути спрямована на реальне забезпечення права і законних інтересів учасників цього провадження, і насамперед потерпілого. Реалізуючи його, законодавець закріпив у ст. 91 КПК України, що вид та розмір завданої кримінальним правопорушенням шкоди є однією з обставин, що підлягає доказуванню у кримінальному провадженні. На відміну від цивільного судочинства, в якому обов'язок доказування обставин, на які посилається сторона як на підставу своїх вимог і заперечень, покладається на неї (ст. 60 ЦПК України), у кримінальному провадженні доказування виду завданої кримінальним правопорушенням шкоди (майнова, моральна, фізична) та її розміру (якщо шкода має або набула характеру майнової) покладається на слідчого та прокурора, які наділені відповідними повноваженнями для його здійснення.

Звичайно, цивільний позивач наділений правом брати участь у доказуванні підстав та розміру цивільного позову за допомогою подання органів, що веде провадження, відповідних доказів, брати участь у

слідчих (розшукових) діях, пов'язаних із встановленням характеру та розміру заподіяної шкоди, брати участь у безпосередній перевірці відповідних доказів тощо, оскільки він зацікавлений у відшкодуванні завданої йому кримінальним правопорушенням шкоди, що стимулює його брати активну участь у доказуванні підстав та розміру пред'явленого цивільного позову. Але це його право, а не прямиї обов'язок. На відміну від КПК 1960 р., ч. 3 ст. 50 якого зобов'язувала цивільного позивача на вимогу органу, що веде процес, пред'явити всі необхідні документи, пов'язані із заявленим позовом, новий КПК України навіть такого обов'язку на нього не покладає. З другого боку, від активності цивільного позивача у доказуванні цивільного позову залежатиме результати його розгляду у кримінальному провадженні.

Доказування обвинувачення, нерозривно пов'язане з доказуванням виду і розміру заподіяної ними шкоди, оскільки це охоплюється об'єктивною стороною вчиненого кримінального правопорушення, визначає ступінь його суспільної небезпеки, а нерідко й кримінально-правову кваліфікацію. На думку деяких учених [6, 267], саме тому обов'язок доказування майнової шкоди, яка підлягає відшкодуванню за цивільним позовом, покладається на слідчого та прокурора, а що стосується моральної шкоди та розміру її компенсації, заявленого у цивільному позові, то тягар їх доказування здебільшого переходить на цивільного позивача на підставі особистого (за змістом психічного) характеру цього виду шкоди та його оцінки самим потерпілим — цивільним позивачем. Саме він визначає ступінь моральних страждань (переживань), заподіяних йому кримінальними діями, оцінює їх грошовим еквівалентом та підтверджує їх відповідними доказами (довідками, висновком спеціаліста, експертизи тощо).

Результати доказування цивільного позову призводять до ухвалення одного з таких рішень: повне чи часткове задоволення позову, відмова у його задоволенні або залишення позову без розгляду.

Доведеність під час судового розгляду підстав цивільного позову зобов'язує суд при ухваленні обвинувального вироку задовольнити цивільний позов у розмірі, підтверженому дослідженими в судовому засіданні доказами і відмовити в задоволенні цивільного позову в тій частині, яка не доведена. Рішення про задоволення цивільного позову суд приймає у випадках, коли він дійшов висновку, що: кримінальним правопорушенням, у вчиненні якого обвинуваченого визнано винуватим, заподіяно майнову та/або моральну шкоду; встановлено та доведено розмір заподіяної шкоди; шкода заподіяна саме тій особі, яка заявила позов у цьому провадженні. У випадку недоведеності таких обставин суд відмовляє у задоволенні цивільного позову.

Задовольняючи цивільний позов, суд у вирoku зазначає: розмір суми, яка підлягає стягненню; з кого саме вона стягується; на чію користь та в якому порядку проводити стягнення. Якщо суд задовольняє цивільний по-

зов щодо кількох підсудних, то має зазначити у вироку, в якій формі відповідальності (частковій або солідарній) вони мають відшкодовувати шкоду.

При ухваленні виправдувального вироку суд, виходячи з підстав виправдань, може відмовити у задоволенні цивільного позову або залишити цивільний позов без розгляду. Якщо обвинуваченого виправдано за відсутністю події кримінального правопорушення, суд у вироку вказує про відмову в задоволенні цивільного позову. У такому випадку потерпілий (цивільний позивач) позбавляється права пред'явити цей позов у порядку цивільного судочинства. У випадку виправдання обвинуваченого за відсутністю складу кримінального правопорушення в його діях або за недоведеністю його причетності до вчинення кримінального правопорушення суд вказує у вироку про залишення цивільного позову без розгляду, оскільки діяння, хоч і не є злочином, проте могло заподіяти матеріальну шкоду. Тому потерпілий вправі заявити такий позов у порядку цивільного судочинства.

Також суд залишає цивільний позов без розгляду у випадках, коли в судове засідання не прибув цивільний позивач або його представник чи законний представник, за винятком випадку, коли від нього надійшло клопотання про розгляд позову за його відсутності або якщо обвинувачений чи цивільний відповідач повністю визнав пред'явлений позов (ст. 326 КПК України).

Цивільний позов не може бути залишений без розгляду на тій підставі, що у провадженні відсутні необхідні для його вирішення докази, оскільки на підставі п. 3 ч. 1 ст. 91 КПК України вид і розмір шкоди, завданої кримінальним правопорушенням, підлягають доказуванню у кримінальному провадженні.

Таким чином, законне та обґрунтоване вирішення цивільного позову у кримінальному провадженні цілком залежить від належного виконання слідчим прокурором свого обов'язку доказування та активної і якісної реалізації цивільним позивачем тягаря доказування щодо цивільного позову.

Використані матеріали

1. Гурвич М. А. Учение об иске. — М., 1981.
2. Говоруха М. Цивільний позов прокурора у кримінальному провадженні: питання теорії та практики // Вісник Національної академії прокуратури України. — 2013. — № 4. — С. 56—60.
3. Кримінальний процесуальний кодекс України : наук.-практ. комент. / відп. ред.: С. В. Ківалов, С. М. Міщенко, В. Ю. Захарченко. — Х., 2013. — 1104 с.
4. Вашук Б. Л. Предмет доказування в цивільному позові у кримінальному процесі : автореф. дис.... канд. юрид. наук : спец. 12.00.09. — К., 2007. — 20 с.
5. Groshewiy Yu. M., Stakhivskiy S. M. Докази і доказування у кримінальному процесі. — К., 2006. — 272 с.
6. Кримінальний процесуальний кодекс України. Науково-практичний коментар : у 2 т. / за заг. ред. В. Я. Тація, В. П. Пшонки, А. В. Портнова. — Х., 2012. — Т. 1. — 768 с.

АЛФАВІТНИЙ ПОКАЖЧИК НАУКОВИХ ПРАЦЬ

- Берназ Василь Дмитрійович *116*
Введение в украинское право *87, 97*
Взаимодействие при раскрытии и расследовании очагов корыстно-насильственных и половых преступлений *45*
Видеоконференция и телефонная конференция как способ обеспечения права на конфронтацию при производстве по уголовному делу *117*
Внепроцессуальная активность жертвы преступления и проблемы своевременности в уголовном судопроизводстве *67*
Возможности использования отдельных видов судебных экспертиз в диагностировании и раскрытии очагов преступлений *50*
Возможности комплексного медико-трассологического исследования следов орудий на теле и одежде человека *17*
Вопросы организации комплексной медико-криминалистической экспертизы следов колюще-режущих орудий *21*
Восприятие времени в тактике следственных и судебных действий *12*
Выявление и расследование очагов преступлений: теория и практика *55*
Деякі концептуальні підходи до реформування кримінально-процесуального законодавства України *111*
Деякі питання захисту прав людини при застосуванні конвенцій про правову допомогу у кримінальних справах *70*
Деякі питання речових доказів у кримінальному провадженні *153*
Деякі питання удосконалення початку досудового розслідування *141*
Деякі проблеми початку досудового розслідування за новим КПК України *127*
Допит підозрюваного як засіб збирання та перевірки доказів у досудовому провадженні: деякі нові питання *128*
Значение данных о субъекте преступления при расследовании хищений в рыбной промышленности *1*
Значення та вплив різних чинників на механізм прийняття рішень у кримінальному судочинстві *112*
Использование возможностей судебно-медицинской экспертизы при диагностировании и раскрытии очагов преступлений *37*
Использование материалов судебно-психологической экспертизы в курсе лекций по юридической психологии *13*
Использование психологических знаний при раскрытии очагов преступлений *51*
Інститут зупинення досудового розслідування: питання оновлення *146*
К вопросу о введении суда присяжных в Украине *77*
К вопросу о методике расследования очагов преступлений *31*
К вопросу о правовом статусе следователя *107*
К дискуссии о правовом статусе следователя в уголовном процессе Украины *108*
К методике расследования хищений, совершаемых в рыбной промышленности *3*
К проблеме введения суда присяжных в Украине *82*
Кафедра кримінального процесу *118*
Класифікація сексуальних агресорів та її значення в розслідуванні злочинів *68*
Класифікація слідчих дій як головного способу збирання доказів на досудових стадіях кримінального процесу *83*
Корисний навчальний посібник із кримінального процесу *147*
Криминалистика *47*

- Криминалистическая характеристика хищений, совершаемых в рыбной промышленности 7
- Криминалистическое понятие очага преступления 52
- Кримінальне судочинство як сфера захисту публічних та приватних інтересів 113
- Кримінальний процес України 104, 109, 124, 139
- Кримінальний процесуальний кодекс України 125
- Кримінально-процесуальне право України 98
- Кримінально-процесуальний кодекс України : наук.-практ. комент. 93, 99, 105, 110, 125
- Кримінально-процесуальні інститути у боротьбі з тероризмом: міжнародне співробітництво 74
- Локальний предмет доказування в кримінальному процесі 101
- Метод раскрытия преступлений путем предварительного определения их очага в общей системе методов расследования 38
- Методические указания по общей и юридической психологии для студентов заочного отделения юридического факультета 9
- Міжнародне співробітництво у боротьбі з тероризмом: тенденції розвитку кримінально-процесуальних інститутів 75
- Некоторые вопросы взаимодействия следователя и судебного медика при осмотре места происшествия и в ходе судебно-медицинского исследования трупа 22
- Некоторые вопросы криминалистического прогнозирования 39
- О двоякой правовой природе задержания лица в уголовном процессе 91
 - О классификации очагов корыстно-насильственных преступлений 32
 - О некоторых приемах установления виновных при раскрытии и расследовании очагов преступлений 33
 - О понятии и криминалистической классификации очагов преступлений 23
 - О правовом статусе следователя 102
 - О структуре методики расследования преступлений 66
 - О характере следственных ситуаций, возникающих при расследовании очагов преступлений 40
- Об основных положениях методики расследования очагов преступлений 41
- Об'єднання і виділення матеріалів досудового розслідування: деякі питання 129
- Одесская школа права. Введение в украинское право 152
- Одночасний допит двох чи більше вже допитаних осіб: питання нормативної регламентації 130
- Определение основных зон поиска преступников — как одно из направлений раскрытия очагов преступлений 58
- Организационно-управленческие вопросы планирования расследования очагов преступления 53
- Организационные аспекты расследования очагов корыстно-насильственных преступлений 42
- Організація розслідування і тактика слідчих дій 72
- Основы раскрытия и расследования очагов преступлений 30
- Особенности организации и деятельности следственно-оперативных групп при раскрытии и расследовании очагов преступлений 26
- Особенности организации и назначения некоторых видов судебных экспертиз по делам о хищении рыбопродуктов 8
- Особенности организации и назначения судебно-психологической экспертизы : метод. рекомендации 14

- Особенности организации проведения некоторых видов судебных экспертиз по делам о хищениях рыбопродуктов *34*
- Особенности раскрытия очагов половых преступлений : метод. пособие для следователей и сотрудников уголовного розыска *36*
- Особенности расследования в сложных следственных ситуациях по делам о преступном нарушении правил безопасности движения и эксплуатации транспорта *27*
- Особенности расследования тяжких преступлений *48*
- Особенности расследования тяжких преступлений против личности *56*
- Особенности расследования хищений рыбопродуктов *18*
- Особенности расследования хищений рыбопродуктов в типичных следственных ситуациях *10*
- Особливості аналітичної діяльності при розкритті та розслідуванні осередків злочинів *59*
- Особливості відкриття матеріалів іншої стороні за новим КПК України *119*
- Особливості відкриття матеріалів іншої стороні за новим КПК України: здобутки та прорахунки *131*
- Особливості допиту свідка, потерпілого під час досудового розслідування в судовому засіданні *120*
- Особливості початку досудового розслідування *142*
- Особливості початку досудового розслідування за новим КПК України (позитивні і негативні аспекти) *121*
- Особливості розслідування кримінальних проступків *122*
- Отдельные уголовно-процессуальные проблемы оказания международной правовой помощи в борьбе с организованной преступностью и пути их решения *71*
- Очаги краж из квартир как объект частной методики расследования *25*
- Очаги преступлений — самостоятельный объект методики расследования *24*
- Питання щодо Закону України «Про статус слідчих» *114*
- Підстави зупинення досудового розслідування за новим КПК України *132*
- Повідомлення про підозру: загальна характеристика та проблеми удосконалення *143*
- Повідомлення про підозру за новим КПК України *123*
- Подготовка и назначение экспертизы колюще-режущих орудий и следов их действия на теле и одежде человека *19*
- Поняття та система принципів кримінального провадження *144*
- Потерпілий у кримінальному провадженні: деякі питання *133*
- Початок досудового розслідування за КПК України 2012 року *134*
- Предварительное расследование: процессуальные гарантии информированности потерпевшего *78*
- Прийняття процесуальних рішень за новим кримінальним процесуальним законодавством України *115*
- Про деякі питання розкриття та розслідування осередків злочинів *35*
- Про основні положення методики розслідування осередків статевих злочинів *54*
- Проблеми закриття кримінальних справ неповнолітніх, що не досягли віку, з якого можлива кримінальна відповідальність *79*
- Проблеми розпознавання расследования очагов преступлений *28*
- Проведення допиту, впізнання у режимі відеоконференції під час досудового розслідування: підстави та умови *148*

- Проведення допиту та впізнання в режимі відеоконференції 135
- Процессуальные особенности возбуждения уголовных дел об изнасилованиях 69
- Процессуальные особенности производства следственных действий 81
- Психологическая подготовка юриста в ходе преподавания общей и юридической психологии 20
- Публічна природа гарантій прав особи у кримінальному процесі 85
- Разработка методики расследования очагов преступлений — важное средство совершенствования борьбы с преступностью 29
- Раскрытие и расследование очагов корыстно-насильственных преступлений 49
- Раскрытие убийств, совершенных «гастролерами» 45
- Расследование в проблемных ситуациях, возникающих по делам о хищении рыбпродуктов (дис.) 6
- Расследование в типичных сложных ситуациях по делам о преступном нарушении правил безопасности движения и эксплуатации транспорта 15
- Расследование и судебно-медицинская экспертиза при умышленных причинениях телесных повреждений с использованием радиоактивных препаратов 43
- Расследование преступных нарушений правил безопасности движения и эксплуатации автотранспорта 16
- Расследование тяжких преступлений 90
- Робоча програма по курсу «Кримінальний процес України» 73
- Розслідування злочинів проти особи: керівництво для слідчих 140
- Роль судебных экспертиз в расследовании очагов преступлений 44
- Система та класифікація слідчих дій 76
- Суд присяжных: проблемы введения и возможные перспективы 80
- Судебно-ихтиологическая экспертиза 2
- Тактико-методические вопросы завершающего этапа расследования очагов преступлений 60
- Тематика и методические указания по написанию курсовых работ для студентов 4-го курса дневного отделения 11
- Теоретические и практические основы раскрытия и расследования очагов преступлений (дис.) 63
- Теоретичні та практичні основи розкриття і розслідування осередків злочинів 65
- Теоретичні та практичні проблеми забезпечення ефективності досудового провадження 149
- Уведомление о подозрении по новому Уголовному процессуальному кодексу Украины 136
- Уголовно-процессуальный кодекс Украины : науч.-практ. коммент. 84, 88, 92, 94, 100, 126
- Участь захисника при проведенні слідчих (розшукових) дій: проблемні питання 150
- Характеристика методів та прийомів, які застосовуються при розкритті осередків злочинів зі стадії їх розпізнання 86
- Характеристика основных направлений раскрытия очагов преступлений со стадии их распознавания 61
- Характеристика факторов, определяющих проблемные ситуации по делам о хищениях рыбпродуктов 4
- Цивільний позов у кримінальному провадженні: особливості доказування та вирішення 145

Шляхи вдосконалення початку досудового розслідування 137
Шляхи удосконалення початку досудового розслідування 138
Ще раз до питання про самостійність і незалежність слідчого 95
Щодо питання про правову природу преюдиції у кримінальному процесі 151
Щодо поняття та системи слідчих дій 89
Щодо правового статусу слідчого 103
Щодо судової юрисдикції скарг на рішення, дії, бездіяльність органів дізнання,
досудового слідства, прокуратури 96
Юридический институт Одесского государственного университета 57
Fundamentals of Ukrainian law 106

ПОКАЖЧИК СПІВАВТОРІВ

Абрамов Н. А. 57
Анищук Н. В. (Anishchuk N. V.) 97, 106
Аракелян М. Р. (Arakelyan M. R.) 87, 92, 94, 97, 99, 100, 105, 106, 110, 153
Аркуша Л. И. 90
Афанасьева М. В. 152
Бабичева Л. Б. 39
Багрий-Шахматов Л. В. 57
Бален В. Н. 45
Барский В. Р. (Barsky V. R.) 87, 97, 106
Батан Ю. Д. 152
Беляев В. Г. 48
Берназ В. Д. 27, 126
Била-Тиунова Л. Р. (Bila-Tiunova L. R.) 97, 106
Богущий П. П. (Bogutsky P. P.) 97, 106
Бондаренко Н. А. 87
Будиянский Н. Ф. 9, 12, 13, 14, 20
Вашук О. П. 149
Вишняков А. К. 97
Волошина В. К. 144, 153
Гавриш Н. С. (Gavrish N. S.) 87, 97, 106
Гидулянова Е. М. (Гидулянова Е. Н.) 79, 88, 92, 94, 99, 100, 105, 110, 115
Гловюк І. В. (И. В.) 92, 96, 98, 99, 100, 104, 105, 109, 110, 111, 115, 118, 133, 143
Глотова Е. В. (Glotova T. V.) 97, 106
Гурджи Ю. А. (Ю. О.) 67, 78, 85, 88
Гуревский В. К. (Gurevskiy V. K.) 87, 97, 106
Долезан В. В. (Dolezhan V. V.) 87, 97, 106
Дришлюк А. И. 87
Дудченко В. В. (Dudchenko V. V.) 87, 97, 106
Ефремова Н. В. (Efremova N. V.) 87, 97, 106
Завальнюк В. В. (Zavalnyuk V. V.) 97, 106, 153
Затилкіна Т. В. 70
Земляна О. А. 149
Каракаш И. И. (Karakash I. I.) 87, 97, 106

Картузова И. А. (Kartuzova I. A.) 87, 97, 106
Кивалов (Кивалов) С. В. (Kivalov S. V.) 87, 97, 106, 140, 152
Колесник С. С. 36
Крестовская Н. Н. 97
Крусян А. Р. (Krusyan A. R.) 87, 97, 106
Куриленко В. Г. 10
Лазарев А. А. 46
Латковская Т. А. (Latkovskaya T. A.) 97, 106
Лукашкина Т. 101, 104, 109, 113
Макоед С. Б. 26
Мирошниченко Н. А. (Miroshnichenko N. A.) 87, 97
Музыченко П. П. (Muzychenko P. P.) 87, 97, 106
Мурзановська А. В. 98, 149
Немно Ю. М. 149
Оборотов Ю. Н. (Oborotov Yu. N.) 87, 97, 106
Орзих М. Ф. (Orzirh M. Ph.) 87, 97, 106
Панасюк А. О. 149
Пашковський М. І. (Пашковский Н. И.) 70, 71, 74, 75, 84, 97, 98, 104, 109
Подцерковный О. П. (Podtserkovny O. P.) 97, 106
Пожар В. Г. 112, 115, 124, 139, 145
Полянский Ю. Е. (Polyansky Yu. Eu.) 84, 87, 97, 106
Попелюшко В. 147
Постика И. В. 11, 39
Постолатий, В. Я. 87
Репула С. В. 45
Решетников В. М. 47
Саниахметова Н. А. 87
Сариогло А. И. 15
Снетков В. А. 47
Собчук А. В. 49
Стоянов М. М. 115
Стрельцов Е. В. 126
Стрельцов Є. Л. 140
Сухова Г. И. 46
Тищенко (Тищенко) В. В. 32, 42, 46, 49, 56, 84, 90, 94, 140, 149
Торбас О. О. 149
Туляков В. А. (Tulyakov V. A.) 87, 97, 106
Харитонов Е. О. (Kharitonov Eu. O.) 87, 97, 106
Харитонova Т. Е. (Kharitonova T. E.) 97, 106
Царева Л. К. (Tsareva L. K.) 97, 106
Чанышева Г. И. (Chanysheva G. I.) 87, 97, 106
Червоний Ю. С. (Chervony Yu. S.) 87, 97, 106
Черемнова А. И. (Cheremnova A. I.) 87, 97, 106
Шилін Д. В. 115, 124, 139, 151
Шкрибайло М. В. 149
Шульга Н. Н. 17, 19, 21, 22, 50
Kharitonova E. O. 97, 106

ПЕРЕЛІК ПЕРІОДИЧНИХ ТА ПРОДОВЖУВАНИХ ВИДАНЬ

Актуальные проблемы государства и права : сборник научных трудов	Одесса
Актуальні проблеми держави і права : збірник наукових праць	Одеса
Актуальні проблеми політики : збірник наукових праць	Одеса
Вісник Одеського інституту внутрішніх справ	Одеса
Вісник Південного регіонального центру Національної академії правових наук України	Харків
Криминалистика и судебная экспертиза : межведомственный научно-методический сборник	Киев
Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ	Дніпропетровськ
Наукові праці Національного університету «Одеська юридична академія»	Одеса
Офіційний вісник Президента України	Київ
Право України	Київ
Социалистическая законность	Москва
Юридический вестник	Одесса
Юридичний вісник	Одеса
Юридичний часопис Національної академії внутрішніх справ	Харків

Газети

Слово	Одесса
Юридичний вісник України	Київ

СПИСОК АБРЕВІАТУР

МВД	—	Министерство внутренних дел
МГУ	—	Міжнародний гуманітарний університет
МОН	—	Министерство образования и науки Украины
МОН	—	Міністерство освіти і науки України
НАПрН	—	Національна академія правових наук України
ОГУ	—	Одесский государственный университет
ОДЮА	—	Одеська державна юридична академія
ОНЮА	—	Одеська національна юридична академія
НДІ	—	Науково-дослідний інститут
НУ ОЮА	—	Національний університет «Одеська юридична академія»
РСФСР	—	Российская Советская Федеративная Республика

ЗМІСТ

<i>Ківалов С. В.</i> Передмова	3
Коротка біографічна довідка	5
<i>Солдатский А.</i> Так зарождается семейная династия	7
Хронологічний показчик наукових праць	11
Наукове керівництво, наукове консультування та опонування дисертаційних досліджень	52
Укладач, редактор, член редакційних колегій (книги)	60
Участь в роботі редакційних колегій продовжуваних та періодичних видань	62
Рецензійна діяльність	63
Основні публікації про науково-дослідну та педагогічну діяльність Ю. П. Аленіна	70
Вибрані праці Ю. П. Аленіна	75
Алфавітний показчик наукових праць	97
Перелік періодичних та продовжуваних видань	103
Список аббревіатур	103